

చైతన్య మాసవి

chaitanyamaanavi

సంపుటి : 12

సంచిక : 11

హైదరాబాద్,

నవంబర్, 2017

40 పేజీలు

10 రూ॥లు

తెలంగాణా విద్యా మహాసభల సందర్భంగా ర్యాలీ

తెలంగాణా విద్యా మహాసభల సందర్భంగా నాయకుల సంఘీభావం

మహా సభలో మాట్లాడుతున్న మరియు ధావలే

సభలో మాట్లాడుతున్న మల్లు స్వరాజ్యం

సభలో మాట్లాడుతున్న ఆలిండియా విద్యా ఉపాధ్యక్షురాలు వుణ్ణవతి

మొమ్మంటోలు స్వీకరిస్తున్న విద్యా నాయకులు

ఓంగోలులో టాన్యా వర్ధంతి సభలో మాట్లాడుతున్న రంగారావు, హాజరైన ప్రజానీకం

అందాల పోటీలు ఎవరికోసం? ఎందుకోసం?

“విశాఖ నగరానికి ఐ.టి రాని కారణమేమిటో తెలుసా మీకు? నైట్ క్లబ్బులు లేకపోవడం” ఒక న్యాయాధికారి హోదా ఉన్న జిల్లా అధికారి అందాల పోటీలు వద్దంటున్నందుకు అరెస్టు చేయబడిన మహిళా నాయకులతో అన్న మాటలివి. పాలకుల ఆలోచనల సారాంశం కదూ?

“సేవ్ గర్ల్” “అమ్మాయిల రక్షణ” అందుకోసం “మిస్ విశాఖ” అందాల పోటీలు!

ఆడపిల్లల మీద నేరాలు పెరుగుతున్నాయి. 100 ఏళ్ల ముదుసలి మీద ఒక తాగుబోతు అత్యాచారయత్నం చేసినందున ఆమె మరణించినట్లు మీరల్ నుంచి వార్త. విశాఖలో వట్టవగలే నడిబజారులో అత్యాచారం ఒళ్లు జలదరిస్తుంది. గుడికి వెళ్లిన భార్య భర్తలను వెంటాడి ఒక అధికారపక్షపు నాయకుడు తన కారు కింద ఒక యువతిని తొక్కించాడు అనకాపల్లి దగ్గర. ఒక మాజీ మంత్రి కుమారుడు ఫంక్షన్ పేరిట ఆడపిల్లలను బొంబాయి నుంచి రప్పించి ఇటీవల వార్తలకెక్కాడు.

ఎన్.సి.ఆర్.బి రిపోర్ట్ మేరకు మహిళలపై నేరాల్లో ఆంధ్ర రాష్ట్రం అగ్రస్థానంలో ఉంది. జెడ్.పి.టి.సి గా వనిచేసిన ఒక మహిళను నమ్మించి, మోసగించి నిలదీస్తే చంపేసి పట్టుబడిన పోలీస్ అధికారి మన కళ్లెదుటే ఉన్నాడు. అధికార అండదండలతో కేసులనుండి బైటపడే ప్రయత్నాలు సాగుతున్నట్లు వార్తలు చూస్తున్నాం. ఒక పత్రికాధిపతి తన దగ్గర పనిచేసే జర్నలిస్టును లైంగిక వేధింపులకు గురిచేశాడు. ఒక ప్రఖ్యాత సినీ హీరో ఒక నటిని తన కోర్కెలను తీర్చుమన్నాడు. ఎందుకు? తమ కోర్కెలకు అనుగుణంగా

ఆడవాళ్లను ఉపయోగించుకోవచ్చన్న ఒక బలమైన నమ్మకం, ఆధిపత్యం, అహంకారం.

మరోవైపు లాభాపేక్ష, వస్తువుల అమ్మకానికి ఆడవాళ్ల శరీరాన్ని ఎరగా వెయ్యటం మనం చూస్తున్నదే. ఇప్పుడు టూరిస్టులను, పరిశ్రమలను ఆకర్షించడానికి కూడా ఆడవాళ్లు వళ్లమ్ముకోవాలి. నూతన ఆర్థిక విధానాలు, సంస్కరణల పేరిట వచ్చిన విలువలు ఇవి. భూమిని పరిశ్రమలకు కారుచౌకగా అప్పజెప్పాలి. నీరు, సహజవనరులను వారి చేతుల్లో పెట్టాలి. కారుచౌకగా వనిచేసేందుకు కార్మిక చట్టాలను రద్దుచేయాలి. వచ్చే విదేశీయుల కోసం, తెగబలిసిన స్వదేశీయుల కోసం శరీరాన్ని పెట్టుబడిగా పెట్టి వ్యాపారం చేసినా తప్పు లేదని అమ్మాయిలను, అమ్మాయిల శరీరాల మీద వ్యాపారం చేసే బ్రోకర్లను సిద్ధం చేయాలి. అందుకోసం అమాయకం గానో, అందాన్ని ప్రదర్శిద్దామన్న ఆకాంక్షతోనో, తప్పేమీ చెయ్యటంలేదనుకునే మధ్యతరగతివారినో ఆకర్షించేందుకు ఈ పోటీలు ఊరూ వాడా నిర్వహిస్తున్నారు.

1996లో ఎ.బి.సి.ఎల్ కంపెనీ (అమితాబ్ కంపెనీ) బెంగళూర్లో అందాల పోటీలు నిర్వహించడం పెద్ద రచ్చయింది. 1997లో హైదరాబాద్లో తలపెట్టిన అందాల పోటీలను మహిళా సంఘాలన్నీ నిలువరించాయి. కోర్టు జోక్యం చేసుకుంది. ఈ పోటీలకు సంబంధించి ప్రభుత్వం ఒక చట్టం చేయాలని కోరింది.

టూరిజం తప్ప ఏ ఇజం లేదనే నేతలు అలాంటి చట్టాలు తీసుకొస్తారా? పైగా మానవ వనరుల శాఖా మంత్రిగారే ఈ నెల 17వ తేదీన పోస్టర్ ఆవిష్కరించి ఈ పోటీలకు పచ్చ జెండా ఊపారు. ఇక పోలీసులు రెచ్చిపోయారు. బీచ్ ఫెస్టివల్

పేరుతో ఉత్సవాల నిర్వహణకు పూనుకొని భంగపడిన ప్రభుత్వం మరో రూపంలో వాటిని ప్రోత్సహిస్తున్నది. బట్టల్లేకుండా ప్రదర్శనలకు రక్షణ ఇచ్చే పోలీసులు మహిళా నాయకుల బట్టల్లాగేయడానికి సిగ్గుపడలేదు. అక్రమ కేసులు పెట్టి ఆర్.డి.ఒ కార్యాలయం చుట్టూ తిప్పడానికి సిద్ధపడ్డారు. కొద్దిరోజుల ముందే నడిబజార్లో జరిగిన అత్యాచారాన్ని పోలీసుల దృష్టికి తెచ్చిన ఆటో డ్రైవర్పై కేసుపెట్టి ఎవరికోసం తాము పనిచేస్తున్నారో తెలియచెప్పారు.

ఆడవాళ్ల శరీరాలను వ్యాపార పెట్టుబడిగా మార్చటమే అందాల పోటీల వరమార్థం కాకపోతే వాటిని కోర్టు ఆదేశాలను పాటిస్తూ మహిళ గౌరవానికి భంగం లేకుండా నిర్వహించేవారు. ఆందోళన చేస్తున్న మహిళా నాయకులపైన గాక నిర్వాహకులపై దృష్టిపెట్టేవారు. ఆడవాళ్ల ఆత్మగౌరవాన్ని కాపాడాలనుకుంటూనే వారి చదువు గురించి, ఉద్యోగాల గురించి, వేతనాల గురించి, వారెదుర్కుంటున్న హింస గురించి, వైద్యం గురించి, భ్రూణ హత్యల గురించి ప్రచారానికి పోస్టర్లను మంత్రులు విడుదల చేశారు. మహిళల సాధికారతను గౌరవించేవారైతే వారి ఆటల్లో, ఆరోగ్యంలో, మానసిక వికాసంలో, రాజకీయ రంగంలో ముందుండే చర్యలు చేపడ్డారు.

ఎంటర్టైన్మెంట్ కోసం ఏర్పడిన 3 సంస్థలు నిర్వహించే “మిస్ విశాఖ”కు మద్దతివ్వడం అంటే మహిళలను ఎంటర్టైన్ మెంట్ వస్తువులుగా మార్చడమే! మహిళా సంఘాల ఆందోళనతో రాష్ట్ర మంత్రులు, పోలీసు అధికారుల అంతరంగం బట్టబయలైంది. ప్రజల ఎక్స్ప్రెస్లో వారి నగ్నత్వం, వ్యాపారత్వం 3డిలో ప్రదర్శించబడింది.

చైతన్య మాసవి

ఈ సంచికలో

ఏదారీ తెలియదంటేదని చింతించకు..
నీకు తెలిసిన దారిలో గమనం సాగించు
తర్వాత ఏం చేయాలో అదే తెలుస్తుంది.

అధ్యయిజరీ బోర్డు
వేములపల్లి సత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాలోలిత

ఐద్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం

చిరునామా :

ఐద్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
1-1-9/10 జవహర్ నగర్,
హైదరాబాద్-20
ఫోన్, 9490098620

E-mail : Chaitanyamanavi@gmail.com

fb : aidwaap

Blog : aidwaap@blockspot.com

సంపాదకులు

డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె. స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

మేనేజర్: ఎం. సుధ

ప్రజాశక్తి డైరీ ప్రింటింగ్ ప్రిస్,

బ్లాక్ నెం: 21/1 ఎంహెచ్ భవన్,
అజమాబాద్ ఇండస్ట్రియల్ ఏరియా,
హైదరాబాద్ -20

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ: 200/-

విడిప్రతి వెల రూ: 10/-

సమకాలీనం

రిపోర్టింగ్

సీరియల్

కథ

నివాళి

అపగాహనాసంబంధం

కవిత

మరో అమ్మ

పరువుపాత్ర

స్ఫూర్తి

చట్టాలు

పుస్తక సమీక్ష

సినిమా సమీక్ష

కేస్ స్టడీ

ఉద్యమవార్తలు

అక్షరాలు కాటేస్తున్నాయ్! : కొల్లూరు వెంకట్.....5

ఐద్యా అమృత్సర్ సందేశం : ఎస్.పుణ్యవతి.....7

ఐద్యా తెలంగాణ రాష్ట్ర 2వ మహాసభలు: హైమావతి..... 9

వీరేశలింగం పంతులుగారు-విద్యార్థి దశ: వేములపల్లి సత్యవతి....11

సంస్కారం : తాతినేని వనజ14

యుగ యుగాల భారతీయ మహిళలను దర్శింపజేసిన జె.వరలక్ష్మి :

డా॥ బి.విజయభారతి20

ఇక్కడ మనుషులు బతుకుతున్నారు : డా॥శిలాలోలిత..... 22

పెళ్ళి : కె.విశాలాక్షి23

గవర్నర్ హంట్: 24

రండి కుటుంబ గౌరవాన్ని కాపాడుకుందాం! : నాదెళ్ళ అనురాధ...25

చనిపోయిన అమ్మను చూసావాను: ఏలూరు పాబీ వెంకట రాజ సుబ్రహ్మణ్యం.....26

ఆందోళన కరమైన తీర్పులు : వేణు కుమారి..... 29

మహిళా దృక్కోణం పుస్తకావిష్కరణ :కె. స్వరూపరాణి..... 30

అర్ధనారీశ్వరుడు : శ్రుతకీర్తి మాధవరం..... 31

సీక్రెట్ సూపర్ స్టార్ : శ్రుతకీర్తి మాధవరం.....32

దోపిడీ: కె.శారద33

ఉద్యమాల బాటలో 34

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.
- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI DAILY PRINTING PRESS, M.H. BHAVAN, PLOT NO. 21/1, AZAMABAD INDUSTRIAL AREA, HYDERABAD-500020, TELANGANA STATE. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE 1-1-9/10, JAWAHAR NAGAR. HYDERABAD-500020, TELANGANA STATE. EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APTTEL/2006-20000

అక్షరాలు కాటేస్తున్నాయ్!

- కొల్లూరు వెంకట్

చావడం సాధారణమైపోయింది. ఎటు చూసినా చావులే. పేపరు తిప్పినా చావులే... రిమోట్ నొక్కినా చావులే. వాట్స్ అప్ కెలికినా చావులే. ఏమిటీ చావులు.. ఎందుకీ చావులు.. ఏమి సాధించడానికి ఈ చావులు? ఒకవైపు కరువు చావులు... మరోవైపు పరువు చావులు... ఇంకోవైపు చదువుల బరువు చావులు. మనిషి ఆదిమ నమాజంలో జంతువులతో క్రూరమృగాలతో సహజీవనం చేసిన రోజున ఈ చావుల గోడు లేదు. పనిచేసేవారు... తినేవారు... పడుకుని ఆదమరిచి నిద్రపోయే వారు. ఇప్పుడేంటి ఈ చావులు?

మనుషుల మధ్య.. మమతల మధ్య.. మమకారాల మధ్య జీవిస్తున్నామనుకుంటున్నాం కదా! మరి ఈ చావులేంటి.. మనకోసం నిరంతరం యంత్రాలు పనిచేస్తున్నాయ్. ప్రభుత్వ యంత్రాంగాలూ పనిచేస్తున్నాయ్. మనకోసం కన్నవాళ్లు, పెంచినవాళ్లు, తోడబుట్టినవాళ్లు, మనకోసం అప్పులిచ్చినవాళ్లు, బ్యాంకులవాళ్ళు, రాంకులవాళ్ళు అందరు పని చేస్తున్నారా.. మరి ఎందుకీ చావులు? అంటే, మనుషులకంటే, క్రూరమృగాలే నయమా? బతుకంటే విలువ లేకనా... బతుకంటే ప్రేమలేకనా..? బతుకంటే బరోసా లేకనా... రెండు నెలల్లో.. రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లో యాభైకి పైగా చావులు... చదువు చావులు.. లేలేత వయసులో బరువు చావులు.. గుండెలు పిండేసే చావులు. బతుకు నేర్పాల్సిన పాఠాలు, బతుకు మార్చాల్సిన అక్షరాలు నిర్దాక్షిణ్యంగా ఫ్యాను కొక్కేలకు వేళ్ళాడదీస్తున్నాయి.

ఇక్కడేదో పెద్ద లోపం ఉంది. చావూ- బతుకు మధ్య అంతుబట్టని అగాధమేదో ఇక్కడ రాజ్యమేలుతోంది. అప్పుడెప్పుడో

నేతలు, విద్యావేత్తలు, మేధావులు నిర్బంధ విద్య కావాలనేవారు. కానీ, ఇప్పుడు ప్రయివేటు, కార్పొరేట్ మేధావులకు ఇది

మరోలా అర్థమైంది. నిర్బంధ విద్యంటే, అందరికీ విద్యనందించాలనే భావం మిస్మైరే వీళ్ళకి ఇలా అర్థమైంది. నిర్బంధ విద్యంటే, విద్యార్థులను ఇరుకు గదుల మధ్య, ఇరుకు మనసుల మధ్య, ఇరుకు ఆలోచనల మధ్య ఇనుప కచ్చడాల మధ్య, ఒకరికొకరు మనసు విప్పి గోడు చెప్పుకునే అవకాశమే లేకుండా, గోడ కుర్చీలేసి చదివించడమని వాళ్ళకర్థమైంది. మనిషికి-మనిషికి మధ్య పోల్చడము విద్యార్థికి-విద్యార్థికి మధ్య అంతరాలు సృష్టించి, అవమానించి, అవహేళనచేసి, అవసరమైతే హింసించి చదివించడమని వాళ్ళకర్థమైంది. చదువుల బళ్ళను పిల్లల జైళ్ళగా మార్చడమని అర్థమైంది. ఆడుతూ, కేరింతలు కొడుతూ ఆనందంగా చదువుకోవాల్సిన పని మనస్సులకు కార్పొరేట్ కటకటాల మధ్య వారికి చదువులే బరువయ్యాయి. అక్షరాలే మృత్యు బీజాక్షరాలయ్యాయి. హాస్టల్ గదుల్లో వేళ్ళాడుతున్న చున్నీలతో ఫ్యాను కొక్కేలు కన్నీరు మున్నీరవుతున్నాయి తప్ప, ప్రయివేట్, కార్పొరేట్ తిమింగలాలకు మనసు కరగడం లేదు. గుండెలు చలించడం లేదు. నాలుగు డబ్బులకు

కక్కుర్తిపడ్డ పోలీస్ ప్రాథమిక నివేదికలు నిబద్ధతలేని నిజాలతో, పెద్దలు వల్లించిన పుక్కిటి కబుర్లతో క్లోజవుతున్నాయి.

నిజం అందరికీ తెలుసు. ఈ చావులు ఇప్పుడే జరుగుతున్నవి కావు. నవతనాలుగా జరుగుతూనే వున్నాయి. వత్రికలకు వతాక శీర్షికలవుతూనే ఉన్నాయి. చానళ్ళకు ఉదయం, సాయంత్రం స్టోరీలవుతూనే ఉన్నాయి. కన్నవాళ్ళ కడుపులో పేగులు మెలిపెడుతూనే ఉన్నాయి. నేతలు ముసలి కన్నీళ్లు కారుస్తూనే ఉన్నారు. సర్కార్లు చర్యలు ప్రకటిస్తూనే ఉన్నాయి. కానీ, మళ్ళీ చదువుల తల్లుల గొంతుకు ఉరితాళ్లు వేళ్ళాడుతూనే ఉన్నాయి. మార్చేమీ లేదు.

సర్కారు కూడా చదువుల్లో చావులు ఆవడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తోంది. ఆ ప్రయత్నాలు ఫలిస్తాయా అన్నది మిలియన్ డాలర్ల ప్రశ్న! రెండేళ్ల క్రితం, రిటైర్డ్ ఐఏఎస్ అధికారి డి.చక్రపాణి నేతృత్వంలో 2015 లోనే ఒక కమిటీ వేసింది. విద్యా సంస్థల్లో, కార్పొరేట్ కళాశాలల్లో అమలుచేయాల్సిన విధి విధానాలను తెలియజేయమని ఆ కమిటీని రాష్ట్ర విద్యాశాఖ కోరింది. ఆ కమిటీ పది జిల్లాల్లో పర్యటించి, పరిశీలించి, పరిశోధించి మొన్న మేలో కొన్ని సూచనలు చేస్తూ ఒక నివేదిక సమర్పించింది. అన్ని నివేదికల్లానే అది ప్రస్తుతం ప్రభుత్వ పైళ్ళలో నిద్రిస్తోంది. అయితే, అందులో వారు చెప్పినవేమంటే, ప్రతి కళాశాలలో ఒక కౌన్సిలర్ ను నియమించాలి. వారు విద్యార్థుల సమస్యలు అర్థం చేసుకుని పరిష్కరించాలి. ఉదయం ఎనిమిది గంటలలోపు, సాయంత్రం ఆరు గంటల తరువాత స్వదీ గంటలు ఉండకూడదు. ప్రస్తుతం వారు నిర్వహిస్తున్న

18 గంటల వెట్టి చదువుల స్టడీ విధానాన్ని ఆపాలి. శారీరక వ్యాయామం, యోగా వంటి సదుపాయాలు నిత్యం విద్యార్థులకు ఏర్పాటు చేయాలి. నోటీసు బోర్డుల్లో మార్కుల ప్రకటన వంటి ఆత్మ న్యూనతా కార్యకలాపాలను నిషేధించాలి. అలాగే, కళాశాలకు సంబంధం లేనివారితో నిబంధనల కమిటీ వేసి సదుపాయాలు నక్రమంగా అమలవుతున్నాయో, లేదో నిఘా ఉంచాలి. ఆ ప్రయివేటు విద్యా సంస్థల విద్యా విధానాలను నియంత్రించాలని, విద్యార్థుల ఆత్మహత్యలు ఆపాలని, కేంద్ర మానవ వనరుల అభివృద్ధి శాఖ కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి లిఖిత పూర్వక లేఖ రాసింది. జస్టిస్ రూపన్వాల్ కమిటీ సిఫార్సు చేసిన విద్యా విధానాన్ని అమలయ్యే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని కూడా ఆ లేఖలో సూచించింది. అయితే, తెలుగు రాష్ట్రాలను పరిపాలిస్తున్న నేతలు, ప్రభుత్వాల్లో వారికున్న సంక్లిష్ట పరిస్థితుల వల్ల, ఆ సూచనలు అమలవుతాయన్న ఆశలు ఇక్కడ ఎవరికీ లేవు. ప్రభుత్వాలలో ఉన్న పెద్దలు, ముఖ్యంగా విద్యకు సంబంధించిన కీలక పదవులలో ఉన్న నేతలే ఈ రెండు రాష్ట్రాలలో ఉన్న శక్తివంతమైన కొన్ని విద్యా సంస్థల రథ సారథులు. రాష్ట్ర మానవ వనరుల శాఖ సచివులే, ఆత్మహత్యల్లో ఎక్కువభాగం పాలనలో ఉన్న నాయకుల కుటుంబాలవారు నిర్వహిస్తున్న కళాశాలలోనే జరిగాయని ఒప్పుకోక తప్పలేదు. మరి చర్యలేలా ఉంటాయో ఇక ఊహించుకోవచ్చు. రాష్ట్రంలో ఉన్న 3500 కళాశాలల్లో కేవలం 500 మాత్రమే సర్కారు నిర్వహణలో ఉన్నాయి. 150 కి పైగా ప్రయివేట్ సంస్థలు నిర్వహిస్తున్న హాస్టల్లపై కనీసం నియంత్రణ లేదు. ఒక్కో గదికి పది మంచాలుంటాయి. వందలమంది స్నానాలకు, కాలకృత్యాలకు పది మరుగుదొడ్లు ఉంటాయి. మునిసిపల్ కుళాయిల దగ్గరుండే కుమ్ములాటలకు మించి, అక్కడ విద్యార్థులు బాత్ రూముల కోసం కుమ్ములాడుకుంటారు. “ఉదయం

చదువులంటే బరువులు కాదు. బంగారు భవితంటే లక్షలకొద్దీ ఫీజులు పోయడం కాదు. డాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు కావడమే కాదు. మార్కులు కాదు. ర్యాంకులు కాదు. చిన్నారుల సృజనను చిదిమేసే అంకెల బట్టీలు కాదు. వికాసం కలిగించేది విద్య.

నాలుగు గంటలకు స్టడీకి లేవాలి. ఏడు గంటల దాకా చదవాలి. ఏడున్నరకు క్లాసుకు వెళ్ళాలి. మళ్ళీ రాత్రి భోజనమయ్యాక, ఒంటి గంట వరకు స్టడీ గంటలు. ఉదయం ఉండే అర్థ గంట కాలంలో స్నానం చేయడానికి కుదరక, అర్థరాత్రి రెండు గంటలకు నేను స్నానం చేస్తాను. క్లాసుకు సమయానికి వెళ్ళకపోతే, ఆ రోజంతా బయట నిలబడాలి అని” కృష్ణాజిల్లా ఉయ్యూరులో ఒక ప్రయివేట్ పాఠశాలలో చదువుతున్న పదవ తరగతి విద్యార్థిని చెప్పింది. ఇవి మచ్చుకు ఒకటి, రెండు మాత్రమే. ఇంతకు మించిన అరాచకాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ప్రయివేట్ కళాశాలలు కూడా ఆత్మహత్యలను ఆపడానికి కొన్ని చర్యలు చేపడుతున్నాయి. అవేంటంటే, హైదరాబాదులో రెండు చావులకు వేదికైన ఓ కళాశాల, విద్యార్థుల హాస్టల్ గదుల్లో సీలింగ్ ఫ్యాన్లు తొలగించి, టేబుల్ ఫ్యాన్లు పెట్టింది. సీలింగ్ ఫ్యాన్లే ఆత్మహత్యలకు కారణమని వారి ప్రగాఢ విశ్వాసం!.

ముక్కుపచ్చలారని పసి కుసుమాలు ఇలా పిట్టల్లా రాలిపోతున్నప్పుడు, ఫ్యాను కొక్కెలకు చున్నీలతో వేళ్ళాడుతున్నప్పుడు, కన్నవాళ్ళైనా కళ్ళు తెరవక తప్పదు. తల్లితండ్రులు ఫిల్లల భవిష్యత్ కోసం ఏమి ఆశిస్తున్నారో ఒక్కసారి ఆత్మ పరిశీలన చేసుకోక తప్పదు. పిల్లల ఉన్నత భవితకు ఇరుకు గదులు, కటకటాలు, నిరంతరం హింసిస్తూ, మానసికంగా వేధిస్తూ, మనసు వికాసాన్ని అదిమేస్తూ, విద్యార్థుల జీవితాలను

చిదిమేస్తూన్న కార్పొరేట్ చదువులే గత్యంతరమన్న భ్రమలనుంచి బయటకు రావాలి. చదువులంటే బరువులు కాదు. బంగారు భవితంటే లక్షలకొద్దీ ఫీజులు పోయడం కాదు. డాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు కావడమే కాదు. మార్కులు కాదు. ర్యాంకులు కాదు. చిన్నారుల సృజనను చిదిమేసే అంకెల బట్టీలు కాదు. వికాసం కలిగించేది విద్య.

పులులకు శాకాహారం నేర్పడం ఎవరివల్లా కాదు. మనం ఆహారం కాకుండా జాగ్రత్తపడాలి. కార్పొరేట్ కోరలకు పసి కుసుమాలను బలి కాకుండా జాగ్రత్తపడాలి. ఒక్కరికో, ఇద్దరికో ర్యాంకొస్తే, అందరికి వస్తాయన్న పబ్లిసిటీ మాయలో పడొద్దు. ఒక్కరికో ఇద్దరికో లాటరీ వస్తే అందరికి రాదు. అంతేకాదు, మన కోర్కెలు పసి మనసులపై రుద్దవద్దు. పిల్లల భవిత వికసించాలంటే, మనకిష్టమైన చదువులు కాదు వాళ్ళకిష్టమైన చదువులు ఇవ్వాలి. ఇష్టమైతే, కష్టమైనా చదువుతారు. మీరు ఇదే చదవాలి అని బలవంతంగా చేస్తే, బలవంతపు చావులే మిగులుతాయి.

చరిత్రను చదవండి. చరిత్ర సృష్టించిన వారంతా వీధి బడుల్లోనే చదివారు. ఎక్కడ చదివిస్తున్నామన్నది కాదు. ఏమి చదువు తున్నారనేది ముఖ్యం. ఎలా చదువుతున్నారనేది ముఖ్యం. భవిష్యత్ పేరుతో మన ఇష్టాలను వాళ్ళ నెత్తిన పెట్టొద్దు. అన్నిటికంటే ముఖ్యం, వారేం చేస్తున్నారో, ఎలా ఉన్నారో గమనించాలి. ఎంతటి సమస్య ఎదురైనా, నిర్భయంగా కన్నవాళ్ళకు చెప్పేలా, వారి సమస్య అర్థం చేసుకుంటామన్న హామీ వాళ్ళకు ఇవ్వగలగాలి. మనం వాళ్ళకు స్నేహితులుగా మారాలి. రేపటి భవిష్యత్ సరే, ముందు నేటి జీవితానికి పిల్లలకు భరోసా ఇవ్వండి. అప్పుడు మాత్రమే వారి జీవితాలు పదిలంగా ఉంటాయి. కన్న పేగులు తెగిపోకుండా ఉంటాయి. లేదంటే చరిత్ర మనల్ని క్షమించదు!.

ఐదవ అమృత్సర్ సందేశం

గళం విప్పుదాం - హింసకు వ్యతిరేకంగా
ఎదిరిద్దాం-స్త్రీని బంధించే సాంప్రదాయాలని
ఉద్యమిద్దాం-పని హక్కు కోసం

- ఎస్.పుణ్యవతి

అక్టోబరు 13, 15 తేదీల్లో ఐదవ కేంద్ర కార్యవర్గ సమావేశాలకు అమృత్సర్ వేదిక అయింది. అమృత్సర్ చారిత్రక ప్రదేశం. సిక్కుల స్వర్ణ దేవాలయం 400 సంవత్సరాలకు పూర్వం నిర్మించిన కట్టడం. దానికి ప్రక్కనే జలియన్ వాలాబాగ్, స్వాతంత్ర యోధులు రక్తం ధారపోసిన స్థలం, అక్కడికి 15 కిలోమీటర్ల దూరంలో వాగా బోర్డర్, ఇండియా-పాకిస్థాన్ల సరిహద్దు.

దక్షిణాన కన్యాకుమారి మొదలు, తూర్పున ఉన్న త్రిపుర, బెంగాల్, పడమటి దిక్కు మహారాష్ట్రల నుండి మహిళా నేతలు ఉత్తరాదిన ఉన్న అమృత్సర్ చేరుకున్నారు. దేశంలోని ప్రజలు ప్రత్యేకించి స్త్రీలు, బాలలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలెన్నో చర్చించారు. కొన్ని నిర్ణయాలు చేశారు. కర్తవ్యాలు స్వీకరించారు. స్త్రీలపైన పెరుగుతున్న హింస ఆందోళనకరంగా ఉంది. చిన్న పిల్లలపైన కూడా లైంగికదాడులు, అత్యాచారాలు పెరిగాయి. సిమ్లా పట్టణానికి సమీపంలోని ఒక కుగ్రామంలో పదోతరగతి బాలికను అత్యాచారం చేసి హత్య చేశారు. న్యాయం కోసం ఐదవతో సహా ప్రజలు ఆందోళన చేశారు.

వర్జిక కుందు ప్రముఖ గాయని. ఒక రోజు కారులో ఇంటికి వస్తూండగా దుండగులు అటకాయించారు. అఘాయిత్యం చేయబోయారు. ఆ దుండగులు ఎవరో కాదు బిజెపి హర్యానా రాష్ట్ర నేత వికాస్ బర్నాలా సుపుత్రుడు, అతని మిత్ర బృందం. ఢిల్లీ రామ్ జాన్ కాలేజీ విద్యార్థినులపై ఆ కాలేజీ ప్రిన్సిపల్ లైంగిక వేధింపులకు పాల్పడ్డాడు. ఇవి మచ్చుకు కొన్ని మాత్రమే. కంచే చేసు

మేసిన ఘటనలు మరెన్నో. వీటికి పరాకాష్ట డేరాబాబా ఉదంతం. ఆడపిల్లలు, యువతులపై దాడులు ఒకవైపు పెరుగుతున్నాయి. మరోవైపు ఆడది అణిగి ఉండాలి. అరిటాకు-ముల్లు వంటి పాత చింతకాయ భావాలు పెరుగుతున్నాయి. అత్యున్నతస్థాయి పదవుల్లో ఉన్నవారే ఈ భావాలు ప్రచారం చేస్తున్నారు. 100 సంవత్సరాలకు పైగా పోరాడి సాధించుకున్న స్త్రీ సమానత్వ భావాన్ని తిరగతోడుతున్నారు. మచ్చుకు కొన్ని. బెనారస్ హిందూ యూనివర్సిటీకి వంద సంవత్సరాల చరిత్ర ఉంది. పండిత మదన్ మోహన్ మాలవ్య గొప్ప నాయకుడు. ఆయన స్థాపించిన యూనివర్సిటీ అది. వేలమంది చదువు కుంటున్నారు. ఒక రోజు సాయంత్రం ఒక విద్యార్థిని పట్ల కొందరు అసభ్యంగా ప్రవర్తించారు. సెక్యూరిటీ గార్డులు చూస్తూనే ఉన్నారు. వైస్ ఛాన్సలర్ కి వారు చెప్పినా ఫలితం లేకుండాపోయింది. 1500 వందల మందికి పైగా అమ్మాయిలు వైస్ ఛాన్సలర్ ఆఫీసు ముందు ధర్నా చేశారు. అదే వాళ్ళు చేసిన నేరమైంది. వారిని రక్తాలు కారేట్టు చితకబాదారు. కాళ్ళు చేతులు విరగకొట్టారు. వి.సి తప్పు దిద్దుకోకపోగా

ఆడపిల్లలు సాయంత్రం 6 గంటల తర్వాత బయట తిరగటమేమిటి అంటారు! హాస్టలుకు వైఫై, ఇంటర్నెట్ సౌకర్యంలేదు. వరకట్న వేధింపు కేసుల్లో కోర్టుల వ్యాఖ్యలు అలాగే ఉన్నాయి. ఐపిసి సెక్షన్ 498ఎ పై తీర్పు చెబుతూ ఈ సెక్షన్ వల్ల భార్య బాధితులు పెరుగుతున్నారని కోర్టు వ్యాఖ్యానించింది. గౌరీ లంకేశ్ హత్యోదంతం మరో ఉదాహరణ. ఈ సమయంలో స్త్రీ సమానత్వ భావాలపైన పెద్ద దాడి జరుగుతున్నది. వీటిని నిరసించడమే పరిష్కారం. డిసెంబరు 10వ తేదీ మానవ హక్కుల దినోత్సవం సందర్భంగా దేశవ్యాపితంగా కలెక్టరు కార్యాలయాల ముందు ఆందోళనలు చేయాలని, రాజధాని నగరంలో భారీ సదస్సు నిర్వహించాలని ఐదవ కార్యవర్గం తీర్మానించింది.

పనిహక్కు: పని హక్కు కావాలి. భరించేది భర్త. భరింపబడేది భార్య అనేది పాత మాట. ఆడ మగ పనిచేస్తేనే చాలా కుటుంబాలు గడిచేది. ఇది ఇప్పటి మాట.

తాగుబోతు భర్తలు ఇల్లు గుల్ల చేసినా, రోగాలపాలైనా, కడకు చచ్చినా ఆడదానికి కుటుంబ బాధ్యత తప్పదు. కుటుంబ పోషకురాలిగా మారక తప్పదు. పని వెతుక్కోక తప్పదు. నేటి ప్రభుత్వాల నిర్ణయాలు పని కల్పించే విధంగా లేవు. మోడీ అధికారంలోకి రాకముందు రెండు కోట్లమందికి పని కల్పిస్తానన్నాడు. కానీ ఉన్న పనులు కూడా పోతున్నాయి. ప్రభుత్వ స్కీముల్లో లక్షలమంది పనిచేస్తున్నారు. కానీ ఎవరికీ పని గ్యారెంటీ లేదు.

తాగుబోతు భర్తలు ఇల్లు గుల్ల చేసినా, రోగాలపాలైనా, కడకు చచ్చినా ఆడదానికి కుటుంబ బాధ్యత తప్పదు. కుటుంబ పోషకురాలిగా మారక తప్పదు. పని వెతుక్కోక తప్పదు. నేటి ప్రభుత్వాల నిర్ణయాలు పని కల్పించే విధంగా లేవు. మోడీ అధికారంలోకి రాకముందు రెండు కోట్లమందికి పని కల్పిస్తానన్నాడు. కానీ ఉన్న పనులు కూడా పోతున్నాయి. ప్రభుత్వ స్కీముల్లో లక్షలమంది పనిచేస్తున్నారు. కానీ ఎవరికీ పని గ్యారెంటీ లేదు.

పోషకురాలిగా మారక తప్పదు. పని వెతుక్కోక తప్పదు. నేటి ప్రభుత్వాల నిర్ణయాలు పని కల్పించే విధంగా లేవు. మోడీ అధికారంలోకి రాకముందు రెండు కోట్లమందికి పని కల్పిస్తానన్నాడు. కానీ ఉన్న పనులు కూడా పోతున్నాయి. ప్రభుత్వ స్వీముల్లో లక్షలమంది పనిచేస్తున్నారు. కానీ ఎవరికీ పని గ్యారెంటీ లేదు. మధ్యాహ్న భోజనం, అంగన్వాడీ కేంద్రాలు ప్రైవేటు సంస్థలకు అప్పగిస్తామంటున్నారు.

ఇటీవల మహిళా సంక్షేమ మంత్రి మేనకా గాంధీ అంగన్వాడీ కేంద్రాల్లో వంటచేసిపెట్టే పనికి బదులు పోస్టాఫీసుల ద్వారా పిండి ప్యాకెట్లు పంచుతామని ప్రకటించారు. అంటే ఆ మేరకు పని వెసులుబాటు కూడా పేదలకు ఉండవా! ఉన్న ఉద్యోగాలకు కూడా ఎసరు! డిగ్రీలు చదివినవారు కూడా పాచిపని చేస్తున్నారు. అందరికీ పని హక్కు కోసం ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తేవాలని ఐదవ తీర్మానించింది. ఇందుకోసం మహిళల్లో ప్రచారంచేయాలి. చైతన్యపరచాలి. డిసెంబరు 19వ తేదీ ఐదవ నేత సుశీలా గోపాలన్ జన్మదినం. ఆరోజున అన్ని జిల్లాల్లో, పని చూపించాలని కోరుతూ అధికారులకు వినతిపత్రం ఇవ్వాలి.

కోర్టు తీర్పులు - సమన్వయం

ఇటీవల సుప్రీం కోర్టు మహిళా చట్టాలు, సమాన హక్కుల అంశాల పై కొన్ని తీర్పులు ఇచ్చాయి. ఈ అంశాలపై కేంద్ర కార్య వర్గం చర్చించింది.

498 భారత శిక్షా స్మృతి 498ఎ

చాలా ముఖ్యమైనది. దీర్ఘకాలం మహిళా ఉద్యమం పోరాడి సాధించుకున్నది. వరకట్న వేధింపులు, క్రూరత్వం సమస్యను అరికట్టేందుకు ఉద్దేశించ బడింది. దీని ప్రకారం భర్త గాని అతని బంధువులు కాని

కట్నం కోసం వేధింపులకు గురిచేస్తే అది శిక్షార్హమైన నేరం అవుతుంది. జైలులో ఊచలు లెక్కపెట్టాల్సిందే. అయితే ఈ సెక్షన్ దుర్వినియోగం అవుతోందని, భర్తను వేధించడానికి ఈ చట్టాన్ని వాడుకుంటున్నారనే ప్రచారం కొంతకాలంగా సాగుతుంది. సుప్రీం కోర్టు కూడా ఈ వాదనను సమర్థిస్తూ తీర్పు చెప్పింది. సెక్షన్ 498ఎ దుర్వినియోగం అవుతోందని కాబట్టి చట్టం అమలుకు కొన్ని మార్పులు చేయాలని ప్రతి జిల్లాలో కుటుంబ సంక్షేమ కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయాలని, బాధితులు మొదట ఈ కేంద్రాలలో ఫిర్యాదు చేయాలని తీర్పు సారాంశం.

అదే జరిగితే దీర్ఘకాలం పోరాడి సాధించుకున్న 498ఎ నీరుగారి పోయినట్లే. వాస్తవానికి కట్నం కోరల్లో చిక్కుకున్న కుటుంబాలకు 498ఎ వల్ల కొంత వెసులుబాటు కలిగిందని నేషనల్ క్రైమ్ రికార్డ్ బ్యూరో 2015 లో చెప్పింది. దీని ప్రకారం 1,13,403 కేసులు 498ఎ కింద రిజిస్టర్ అయితే కోర్టుకు వచ్చిన 89 శాతం కేసుల్లో 8 శాతం మాత్రమే తప్పుడు కేసులని కోర్టు నిర్ధారించిందని కనుక సుప్రీం కోర్టు తీర్పును పున.. పరిశీలించాలని ఐదవ కోరుతుంది.

ఇది ఇలా ఉంటే మహిళా సంక్షేమ శాఖా మంత్రి ఇలాంటి కేసుల్లో బాధితులైన పురుషుల ఫిర్యాదులను వినడానికి ఏర్పాటు చేయాలని జాతీయ మహిళా కమిషన్ ను ఆదేశించారు.

ముమ్మారు తలాక్

సుదీర్ఘకాలం చర్చల తర్వాత సుప్రీం కోర్టు తలాక్ పై తీర్పునిచ్చింది. ఐదుగురు జడ్జీల బెంచ్ లో ముగ్గురు ముమ్మారు తలాక్ న్యాయ విరుద్ధమని, రద్దు చేయాలని తీర్పునిచ్చారు. ఈ తీర్పు ముస్లిం మహిళల

హక్కులకోసం సాగే ఉద్యమంలో కీలకమైనది. ఈ తీర్పు అన్ని మతపరమైన చట్టాల్లోను స్త్రీల సమాన హక్కుల కోసం సాగాల్సిన ప్రచారోద్యమం ప్రాధాన్యతను తెలియజేస్తుంది.

వైవాహిక అత్యాచారం ఈ అంశంపై సుప్రీం కోర్టు తీర్పునిచ్చింది. బాల్య వివాహాలు లేదా ఎదిగిఎదగని వయసులో వివాహాలు మన దేశంలో ఇప్పటికీ చాలా జరుగుతున్నాయి. ఆడ పిల్లల జీవితాలను చిదిమేస్తున్నాయి. ఇది ఇలా ఉంటే చట్టం ప్రకారం వివాహమైన 15 సంవత్సరాలలోపు భార్యతో లైంగిక చర్య నేరమని చట్టం ఉన్నది. ప్రస్తుతం వయో పరిమితిని 18 సంవత్సరాలకు పెంచుతు కోర్టు అక్టోబర్ 11 న తీర్పునిచ్చింది.

భార్య ఇష్టానుసారంతో నిమిత్తం లేకుండా 18 సంవత్సరాలలోపు భార్యతో లైంగిక చర్యను నేరంగా దృవీకరిస్తూ తీర్పు చెప్పింది. చిన్న వయస్సులో ఇష్టం లేని పెళ్లిళ్లు చేసుకున్న యువతుల పాలిట ఇది వరమనే చెప్పాలి. అంతేగాక స్త్రీ అంటే పురుషుడి సొత్తు అనే పితృస్వామిక భావాన్ని కూడా ఈ తీర్పు తప్పు పట్టింది. అయితే ఈ తీర్పును దుర్వినియోగపరిచే అవకాశాలు కూడా ఉన్నాయని పేర్కొంది. కోర్టు తీర్పుల లోనూ ప్రభుత్వపరంగాను పెరుగు తున్న ప్రతీఘాత భావజాలం స్త్రీలపై హింసను మరింతగా పెంచుతుందని నవంబరు 25 నుండి డిసెంబరు 10 వరకు ప్రచారం దోళన కార్యక్రమాలకు కమిటీ పిలుపు నిస్తుంది.

పంజాబ్ కమిటీ కేంద్ర కమిటీ సమావేశాలను చక్కగా నిర్వహించింది. గిదా, భాంగ్రా నృత్యాలతో ప్రతినిధులకు కనువిందు చేశారు.

నూతన ఉత్తేజాన్ని ఇచ్చిన ఐదవ తెలంగాణ రాష్ట్ర 2వ మహాసభలు

- హైమావతి

2017, అక్టోబర్ 8,9,10 తేదీలలో ఉత్సాహపూరితమైన వాతా వరణంలో ఐదవ రాష్ట్ర రెండవ మహాసభలు జరుపుకున్నాం. దేశం గర్వించదగ్గ గ్రామంగా గుర్తింపు పొందిన మేడ్చల్ జిల్లా, మేజర్ గ్రామపంచాయితీ ప్రగతినిగర్ దీనికి వేదిక కావడం ఈ మహాసభలకు మరో ప్రత్యేక ఆకర్షణ. మధ్యపానం, గుట్కా, సిగరెట్, ప్లాస్టిక్ నిషేధంతో, పచ్చదనం, పరిశుభ్రతతో విలసిల్లుతున్న ఈ గ్రామంలో మహాసభ జరుపుకోవడంతో కార్యకర్తలు కర్తవ్యాలతో పాటు నూతన ఉత్తేజాన్ని, పోరాట దీక్షను తమతో తీసుకెళ్ళారు.

మహాసభ మొదటి రోజు బహిరంగ సభ జరిగింది. ఈ సందర్భంగా లీలా సుందరయ్య భవన్ నుండి సుందరయ్య భవన్ వరకు భారీ ర్యాలీ ఎంతో ఉత్సాహంగా జరిగింది. ర్యాలీలో నాయకులు, కార్యకర్తలు ఐదవ చీరలను ధరించి కోలాటం, డప్పు దరువులతో, మహిళా నినాదాలతో, ఆనందోత్సాహ వాతావరణంలో వర్షం భయం ఉన్నా వాతావరణాన్ని సైతం లెక్క చేయకుండా జిల్లాల నుంచి భారీగా వాహనాల్లో మహిళలు తరలివచ్చారు. బహిరంగ సభకు రాష్ట్ర అధ్యక్షురాలు కె.ఎన్.ఆశాలత అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ బహిరంగ సభలో నాయకులు మరియు ధావలే, మల్లు స్వరాజ్యం, జూలకంటి రంగారెడ్డి, పుణ్యవతి, జ్యోతి, హైమావతిలు కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ప్రజా వ్యతిరేక పాలనపై ప్రసంగం శ్రోతలను ఉత్తేజ పరిచాయి. ఎనభై ఏండ్లు దాటినా కూడా నూతన ఉత్తేజంతో మల్లు స్వరాజ్యంగారు ఇచ్చిన ఉపన్యాసం కార్యకర్తలను ఉత్సాహ పరిచింది. సుమారు 2000 మంది వరకు మహిళలు బహిరంగ సభకు హాజరయ్యారు.

రెండవ రోజు ఐదవ రాష్ట్ర అధ్యక్షులు కె.ఎన్. ఆశాలత జెండాను ఆవిష్కరించారు. అమరవీరుల స్థూపానికి ఐదవ సీనియర్ నాయకులు మల్లు స్వరాజ్యం, అమ్మజీ, జాతీయ ప్రధాన కార్యదర్శి మరియు దావలే, ఉపాధ్యక్షులు ఎస్. పుణ్యవతి, రచయిత వేములపల్లి సత్యవతి నివాళులు అర్పించారు. ఆ సమయంలో ప్రతినిధులు ఇచ్చిన నినాదాలతో ప్రగతినిగర్ లోని, లీలా సుందరయ్య భవన్ ప్రాంగణం మారుమోగిపోయింది. అనంతరం కెప్టెన్ లక్ష్మీనెహగల్ ఫోటోకి పూలమాల వేసి నివాళులు అర్పించారు. కె.ఎన్. ఆశాలత సంతాప తీర్మానం ప్రవేశపెట్టారు.

గత మహాసభ నుంచి నేటి వరకు ఈ మూడేండ్ల కాలంలో వివిధ కారణాల వల్ల చనిపోయిన వారికి సంతాపం తెలియజేశారు. ఆశాలత, టి.జ్యోతి, సమీన అప్రోజ్ అధ్యక్ష వర్గంగా, స్టీరింగ్ కమిటీ బి. హైమావతి, బి. సరళ, డి. ఇందిర, మల్లు లక్ష్మి, తీర్మానాల కమిటీ ఎన్. రత్నమాల, ఎస్.లత, ఎ. మహేశ్వరీ, మినిట్స్ కమిటీ

సభ్యులుగా శారద, యం.డి. మీనా, కె. గీత, కైడెన్సియల్ కమిటీ ఆర్. అరుణజ్యోతి, యం.భారతి, సి.హెచ్. లీలావతి, కె. విశాలక్ష్మి లు వ్యవహరించారు. సభలో ప్రారంభ ఉపన్యాసం మహాసభల ఆహ్వానసంఘం కార్యదర్శి ప్రగతినిగర్ సర్పంచ్ శాంతకుమారి ప్రసంగించారు.

ప్రధాన కార్యదర్శి మరియు దావలే కేంద్రం అనుసరించే ప్రజా వ్యతిరేక విధానాలు, మనుస్మృతికి వ్యతిరేకంగా హక్కుల సాధనకు రాబోయే కాలంలో సంఘటిత ఉద్యమాలు నిర్వహించాలని పిలుపునిచ్చారు. ఐదవ ఉపాధ్యక్షురాలు కె. స్వరూపరాణి మహిళల హక్కుల కోసం ఉద్యమించాలన్నారు. భూమిక పత్రిక సంపాదకులు కొండవీటి సత్యవతి మాట్లాడుతూ మహిళల హక్కులు, సమస్యలపై ఐదవ వంటి సంఘాలు పనిచేయడం అభినందనీయమన్నారు. మహిళా సమాఖ్య అధ్యక్షురాలు కళావతి, యుటీఎఫ్, వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం, రైతు సంఘం నుంచి హజరై సందేశాలు ఇచ్చారు.

ఐదవ ఫోటో ఎగ్జిబిషన్ విశేషంగా ఆకట్టుకుంది.

పోరాటాలకు అండగా...

కులదురహంకార హత్యకు గురైన నరేష్ తల్లిదండ్రులు తమకు న్యాయం జరిగేవరకు పోరాటం చేస్తామని ధైర్యంగా నిలబడ్డారు. అలాగే ఖమ్మంలో వరకట్న దాహానికి బలైన ఉమీన తల్లిదండ్రులు సైతం అటువైపువారు ఎంత బెదిరించినా, డబ్బులిస్తామని ఆశచూపినా తన బిడ్డకు జరిగిన అన్యాయం మరో బిడ్డకు జరగకూడదని ఐదవ అండతో పోరాటం చేస్తున్నారు. బెదిరింపులకు భయపడకుండా పోరాటం చేస్తున్న ఈ తల్లిదండ్రులకు మహాసభ తరపున జ్ఞాపికలు అందించారు. ఇది కార్యకర్తల్లో పోరాట స్ఫూర్తిని నింపింది.

పాత తరం నాయకుల గుర్తుగా...

సీనియర్ నాయకులైన వేములపల్లి సత్యవతి, అమ్మాజి, మల్లుస్వరాజ్యం గార్లను సన్మానించింది. ఈ సందర్భంగా ఆ కాలంలో వారు చేసిన పోరాటం, చూపిన తెగువ ప్రతినిధుల్లో ఓ కొత్త ఉత్తేజాన్ని అందించింది. అలాగే సత్యవతిగారు చైతన్య మానవితోపాటు వివిధ పత్రికల్లో రాసిన స్ఫూర్తిదాయకమైన మహిళల జీవితాలతో కూడిన 'మహిళా దృక్కోణం' పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించుకోవడం మహాసభకు మరో ప్రత్యేక ఆకర్షణగా నిలిచింది.

కార్యదర్శి నివేదిక

ప్రారంభ సభ అనంతరం రాష్ట్ర కార్యదర్శి బి. హైమావతి కార్యదర్శి నివేదికను ప్రవేశపెట్టారు. గత మూడేండ్ల నుంచి అంతర్జాతీయ, జాతీయ, రాష్ట్ర పరిస్థితులతో పాటు ఉద్యమంలో మనం ఎదుర్కొన్న ఆటపోట్లు, సాధించిన విజయాలు, వివిధ జిల్లా కమిటీల పరిస్థితి,

మన నిర్మాణం, పోరాటాలు అన్నీ ప్రతినిధుల ముందు ఉంచారు. జిల్లాలవారిగా

వీటిపై చర్చించి ప్రతి జిల్లా నుంచి చర్చల్లో పాల్గొన్నారు. ప్రగతినిగర్ మహాసభ స్ఫూర్తితో తమ తమ జిల్లాలో నూతన ఉత్తేజంతో పని చేస్తామని, బలంగా ఉన్న జిల్లాలో మరింత విస్తృతంగా పని చేస్తామని, బలహీనంగా ఉన్నవారు బలపడేందుకు కృషి చేస్తామని ప్రతిజ్ఞ చేశారు. జిల్లాల వారిగా చర్చలు ముగిసిన తర్వాత రాష్ట్ర కార్యదర్శి దీనిపై వివరణ ఇచ్చారు.

తీర్మానాలు

ముస్లిం మహిళల జీవితాలను, కుటుంబాలను రోడ్డున పడేస్తున్న త్రిపుల్ తలాక్ పై సమీక్ష అఫ్రోజ్ తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టగా, షమ్మీ దీన్ని బలపరిచారు.

బాలికలు, మహిళలపై పెరుగుతున్న హింసను అరికట్టాలని, మద్యాన్ని నియంత్రించాలని బి. హైమావతి తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టగా, రత్నమాల దీన్ని బలపరిచారు.

ఇంటి వని వారల సంఘం సమస్యలపై కె.ఎన్. ఆశాలత తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టగా, వినోద బలపర్చారు.

ద్వాక్రా సమస్యలపై మల్లు లక్ష్మి తీర్మానం ప్రవేశపెట్టగా ఆర్.అరుణజ్యోతి దీన్ని బలపరిచారు. ఈ తీర్మానాన్నింటినీ మహాసభ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించింది.

మూడవ రోజు మల్లు స్వరాజ్యం మాట్లాడుతూ మహిళలను ఉద్యమాల్లోకి తీసుకురావడానికి చేసిన కృషి, తెలంగాణ సాయుధ పోరాట సమయంలో రజాకార్లపై తిరగబడిన తీరు వివరిస్తూనే ప్రతినిధులందరూ ఎంతో ఉత్సాహపడ్డారు. నేడు మహిళలు చదువుకొని విజ్ఞానవంతులు అవుతున్నారు. అయినా మహిళలపై దాడులు పెరుగుతున్నాయి. దాని నుండి తనను తాను రక్షించుకొనే ధైర్యాన్ని, నైపుణ్యాన్ని అలవర్చుకోవాలన్నారు. స్ఫూర్తిదాయకమైన ఈ ప్రసంగానికి ప్రతినిధులందరూ నిలబడి చప్పట్ల ద్వారా హర్షద్వానాలు చేశారు. అఖిల

భారత నాయకులు ఎన్.మణ్యవతి మాట్లాడుతూ అధ్యయనం యొక్క ప్రాధాన్యతను నొక్కి చెప్పారు. ఇది మన కార్యకర్తలకు ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది. కష్టపడి ఉద్యమంకోసం పనిచేసే మనం అధ్యయనాన్ని పెంచుకోవల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉందన్నారు. డజను అరటిపండ్ల ఖరీదు పుస్తకమని, సాధారణంగా మహిళలు బట్టలు కొనడానికి ఇచ్చిన ప్రాధాన్యత పుస్తకాలకు ఇవ్వరు అనే విషయాన్ని ఆమె గుర్తు చేశారు.

నూతన రాష్ట్ర కమిటీ

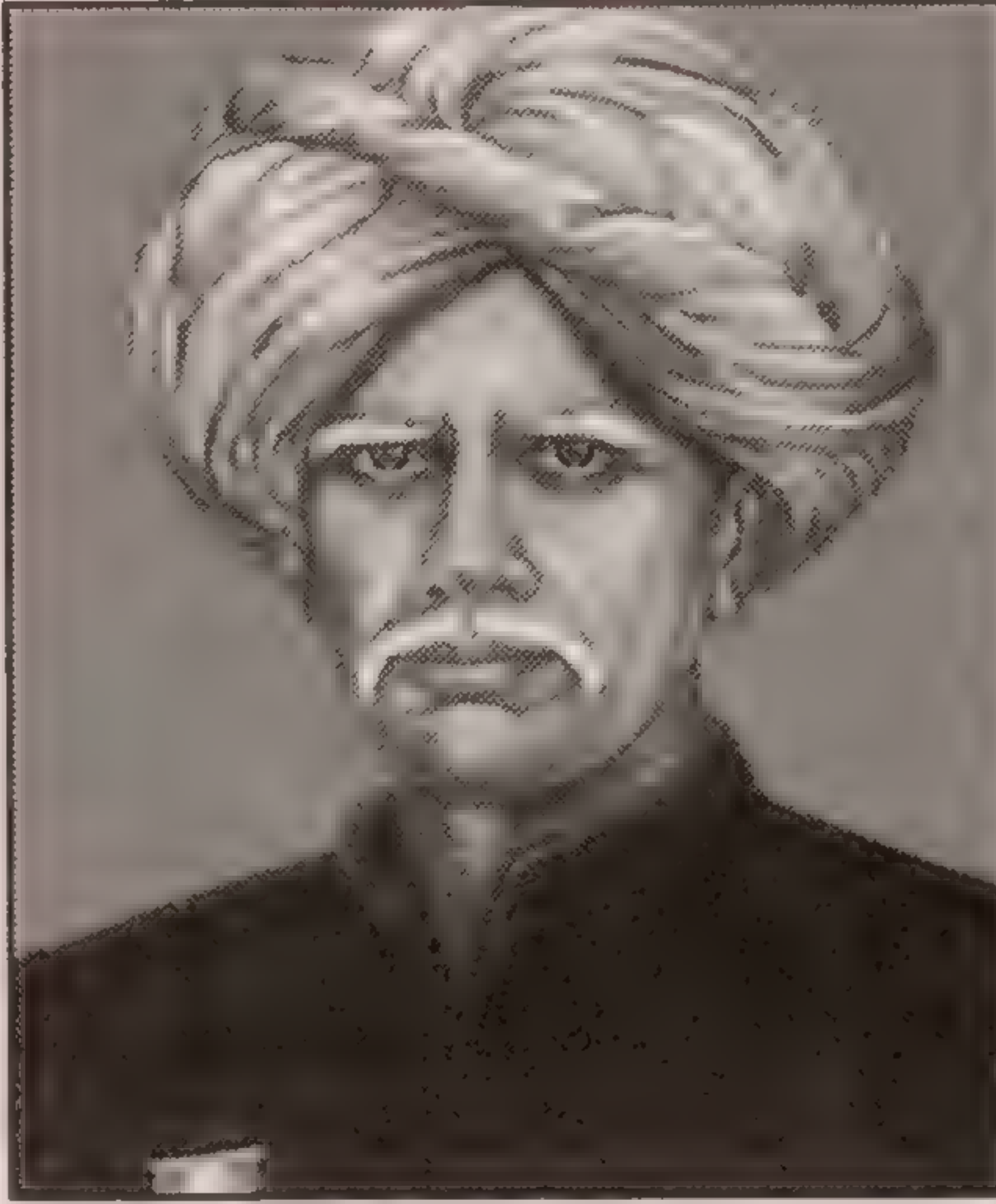
ఐదవ తెలంగాణ రాష్ట్ర నూతన అధ్యక్ష కార్యదర్శులుగా బుగ్గవీటి సరళ, మల్లు లక్ష్మి ఎన్నికయ్యారు. అలాగే ఆఫీస్ బేరర్స్ 18 రాష్ట్ర కమిటీ 81 మందితో ఎన్నుకోబడ్డది.

చివరగా అఖిలభారత కార్యదర్శి మరియు ధావలే నూతన కమిటీకి శుభాకాంక్షలు తెలుపుతూ తను మూడు రోజుల పాటు మహాసభలో పరిశీలించిన అంశాలను మన బలాలు, బలహీనతలను వివరించారు. రాష్ట్రంలో ఉద్యమాన్ని మరింత బలోపేతం చేయడానికి, ముందుకు తీసుకుపోవడానికి మహిళా కార్యకర్తలందరూ ఐక్యంగా పనిచేయాలని పిలుపునిస్తూ మరింత ఉత్సాహాన్ని అందించారు. ముగింపులో కె.ఎన్. ఆశాలత ప్రగతినిగర్ రాష్ట్ర ఆహ్వాన సంఘానికి 3రోజులు ప్రతినిధులకు ఎలాంటి ఇబ్బందులు లేకుండా మహాసభ నిర్విఘ్నంగా కొనసాగడానికి వారు చేసిన కృషికి ధన్యవాదాలు తెలియజేశారు. అంతర్జాతీయ గీతంతో సభ ముగిసింది. స్త్రీ స్వేచ్ఛ, సమానత్వం కోసం ఉద్యమిస్తామని, కులదురహంకార హత్యలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతామని, మద్యాన్ని నియంత్రించాలని, మహిళల హక్కులే మానవ హక్కులు అనే నినాదాన్ని మారువ్రాసేలాగా ప్రతినిధులంతా కార్యోన్ముఖులై కదిలారు.

వీరేశలింగం పంతులుగారు - విద్యార్థి దశ

వీరేశలింగంగారు ప్రభుత్వం వారి ఇంగ్లీషు బడిలో చేరిన తర్వాత ప్రతి తరగతిలోను మొదటి విద్యార్థిగా ఉత్తీర్ణులై బహుమతులు పొందుతూ ఉండేవారు. వారు బహుమతులు పొందని తరగతి లేదని వారే రాసుకున్నారు. మొదటినుండీ వారికి తెలుగుభాష పట్ల అభిమానం ఏర్పడింది. పాఠశాలకు వెళ్ళిన సమయంలో తప్ప మిగతా సమయంలో ఇంట్లోని తెలుగు తాటాకు గ్రంథాలను చదివేవారు. ఇది గమనించి వారి తల్లిగారు ఇంగ్లీషు చదవమని ఒత్తిడి చేసేవారు. కాని వీరేశలింగంగారు పెడచెవిని పెట్టి తెలుగు పుస్తకాలనే చదువుతూ ఉండేవారు. బడిలో ఇంగ్లీషు బోధించే ఉపాధ్యాయుని ఇంటికి వీరేశలింగంగారి తల్లిగారు వెళ్ళి కొడుకు ఇంగ్లీషు పుస్తకమే ముట్టడంలేదని ఫిర్యాదు చేశారు. అందుకు ఆ ఉపాధ్యాయుడు “తరగతిలో మీ కుమారుడే మొదటివాడుగా లేదా రెండవవాడుగా ఉన్నాడని చెప్పి పంపాడు. అసాధారణ జ్ఞాపకశక్తి కలిగి ఉండడం వల్ల పాఠశాలకు వెళ్ళే దారిలో ఒకేసారి పాఠాన్ని చూసి బడిలో తప్పులు లేకుండా అప్పజెప్పేవారు.

ఆకాలంలో వీరేశలింగం గారికి పురాణాల పట్ల ఆసక్తి ఎక్కువయింది. ఎప్పుడు తపస్సు చేసి మహిమలను పొందగలనా అని తహతహలాడుతూ ఉండేవారు. తపస్సు యొక్క మహిమలను తన తోటి విద్యార్థులకు కూడా చెప్పేవారు. ఆ సహవిద్యార్థులు వయస్సులో వీరేశలింగం గారికంటే పెద్దవారు. హిమాలయ పర్వతం మీద తపస్సు చేయడానికి వెళ్ళాలని ముగ్గురు సహవిద్యార్థులతో కలిసి ఒక పథకం వేశారు. వాళ్ళను ప్రోత్సహించిన తర్వాత ఆ ముగ్గురూ వీరేశలింగం గారిని వెళ్ళడానికి తొందర పెట్టసాగారు. అంత దూరం ప్రయాణం చేయలేమున్న అభిప్రాయం వీరేశలింగం

గారికి కలిగి వాళ్ళు అడిగినప్పుడల్లా ప్రయాణం వాయిదా వేసేవారు. చివరికి వాళ్ళే ప్రయాణం రోజు నిర్ణయించుకొని వీరేశలింగంగారి వద్దకు వచ్చి రేపే తమ ప్రయాణం అని చెప్పారు. వీరేశలింగం గారు తాము రాలేనని చెప్పారు. వాళ్ళు ముగ్గురూ ప్రయాణమై పోయారు. వారికోసం వారి తల్లిదండ్రులు వెదకగా. ఒకడు పిఠాపురంలో దొరకగా ఇంటికి తీసుకొచ్చారు. రెండవవాడు తన మురుగులు అమ్ముకుని తిరుగు ఛార్జీలకు ధనం సమకూర్చుకొని తిరిగివచ్చాడు. మూడవవాడు తన వెండి మొలత్రాడు అమ్ముకొని జగన్నాథపురం దాకా వెళ్ళి తిరిగి వచ్చాడు.

వీరేశలింగం గారికి పెండ్లి చేయాలని పెదతండ్రిగారు, తల్లిగారు తలచారు. పిల్లల ఇష్టప్రకారం పెండ్లిండ్లు చేసే పద్ధతి అప్పటికి లేదు. వాళ్ళు ఆచార, సంప్రదాయాలకు దాసులు. ఆచార పిశాచం ఆవహించిన వారిలో దయ, ధర్మం, సత్యం, మంచితనం అన్నీ నశిస్తాయని వీరేశలింగంగారు రాశారు. వీరేశలింగం గారికి 13వ యేట పెండ్లి జరిగింది. పెండ్లి కూతురు వయస్సు తొమ్మిదేండ్లు. ఆ కాలంలో పెండ్లిళ్ళలో బోగం మేళం పెట్టేవారు. అలా పెట్టడం సమాజంలో

- వేములపల్లి సత్యవతి

గౌరవంగా భావించేవారు. పెట్టలేనివారికి గౌరవం ఉండేది కాదు. వీరేశలింగం పెండ్లిలో కూడా బోగం మేళం పెట్టించారు. పెండ్లి కూతురు పేరు బాపమ్మ. పెండ్లి తరువాత వీరేశలింగంగారి అమ్మగారు కోడలి పేరు రాజ్యలక్ష్మిగా మార్చారు.

పెండ్లి తర్వాత వీరేశలింగం అమ్మగారికి, పెదతండ్రిగారి భార్య పెద్దమ్మకు తగవులాటలు మొదలయ్యాయి. ఈ తగవులలో వీరేశలింగంగారు తమ తల్లిగారిదే తప్పని రాశారు. ఆమె శాంత స్వభావం కలది కాదని, ఎవరైనా ఒకమాటంటే దానికి పదిమాట లనేవారని రాశారు. తల్లిలాగే తనకు కూడా కోపం ముక్కుమీదనే ఉండేదని రాశారు. కుటుంబ కలహాలను పరిష్కరించడానికి పెదతండ్రి గారికి వేరు పడటం తప్ప మరో మార్గం లేకపోయింది. అన్ని పంపకం జరిగి రెండు కుటుంబాలు వేరయ్యాయి. తమ భాగానికి వచ్చిన ఇంట్లో వీరేశలింగంగారు అమ్మగారితో ఉన్నారు. వారి పెదతండ్రిగారు వీరేశలింగంగారి బాగోగులు చూడటం మానలేదు. కాలానికే అన్ని గాయాలను మాన్పగల శక్తి ఉంది. కొంతకాలానికి మళ్ళీ రెండు కుటుంబాల మధ్య రాకపోకలు సాగాయి.

వీరేశలింగంగారు తెలుగు కావ్యాలలో వసుచరిత్ర గొప్పదని విన్నారు. వారి ఇంట్లోని తాటాకు గ్రంథాలలో అది లేదు. కొనిపెట్టమని తల్లిని అడిగారు. అది పాఠ్యపుస్తకాలలో లేదు కనుక కొననని చెప్పారు. దాని వెల నాలుగు రూపాయల ఎనిమిదణాలు. బడికి నెలనెలా కట్టవలసిన ఫీజు ఎనిమిది అణాలు. వీరేశలింగంగారి వద్ద ఎనిమిది అణాలున్నవి. పుస్తకాల దుకాణానికి వెళ్ళారు. తన దగ్గర ఒకేసారి ఇవ్వడానికి డబ్బు లేదని, ప్రతినెలా ఎనిమిది

అణాలు ఇచ్చి, రోజూ ఒకగంట మీ దుకాణంలోనే చదువుకొని వెళతానని దుకాణ యజమానిని అడిగారు. బాలునికున్న శ్రద్ధకు అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగి అందుకు అంగీకరించాడు. బడికి వెళ్ళకుండా రోజూ దుకాణంలో చదువుకొని, మిగతా సమయాన్ని ఎలాగో గడిపి బడి వదిలే సమయానికి ఇంటికి వెళ్ళేవారు. రెండవ నెలలోనే వారి అమ్మగారికి ఈ సంగతి తెలిసి కొడుకును కారణమడిగారు. కొడుకు అమ్మగారికి నిజమే చెప్పారు. అందుకామె మందలించి, బడికి బాకీ పడిన ఫీజు చెల్లించి బడికి పంపారు.

పుట్టుకతో వచ్చిన దగ్గుతో పాటు అజీర్ణంతో వీరేశలింగంగారు అనారోగ్యానికి గురయ్యారు. 1863 సంవత్సరం చివర నుండి 1864 సంవత్సరం చివరవరకు రోగపీడితులయ్యారు. 1865 వేసవి నెలవుల అనంతరం బడికి వెళ్ళారు. అంతకు ముందు చదువుతున్న మూడవ తరగతిలోనే చేరారు. వార్షిక పరీక్షలలో ప్రథములుగా ఉత్తీర్ణులయ్యారు. ఆ పైతరగతినుండి స్కూల్ ఫీజు లేకుండా వారి చదువు కొనసాగింది.

నాల్గవ తరగతి చదువుతున్నప్పుడు బడికి మండల న్యాయాధిపతి హెన్రీ మారీసు దొరగారు వచ్చారు. ఆయన తెల్లకాగితం ముక్కలను ప్రతి విద్యార్థికి ఇప్పించారు. మీ తరగతిలో మంచి నడవడి గల విద్యార్థి పేరు రాయమని పిల్లలకు చెప్పారు. ఎక్కువమంది వీరేశలింగంగారి పేరు రాశారు. హెన్రీ దొరగారు వీరేశలింగం గారిని అయిదు రూపాయల విలువ గల పుస్తకాలను కోరుకోమన్నారు. పై తరగతికి కావలసిన పుస్తకాలను, ఒక నిఘంటువును వీరేశలింగం గారు కోరుకున్నారు. నిఘంటువుపై హెన్రీగారు స్వదస్తూరితో సంతకం చేసి ఇచ్చారు. ఆ నిఘంటువును వీరేశలింగంగారు చివరి వరకు తమ దగ్గర ఉంచుకున్నారు. నాల్గవ తరగతిలో 480 మార్కులకు వీరేశలింగంగారు 420 మార్కులు పొందారు.

రోజూ ఒకగంట మీ దుకాణంలోనే చదువుకొని వెళతానని దుకాణ యజమానిని అడిగారు. బాలునికున్న శ్రద్ధకు అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగి అందుకు అంగీకరించాడు. బడికి వెళ్ళకుండా రోజూ దుకాణంలో చదువుకొని, మిగతా సమయాన్ని ఎలాగో గడిపి బడి వదిలే సమయానికి ఇంటికి వెళ్ళేవారు.

1867వ సంవత్సరంలో వారి పెదతండ్రిగారు చనిపోయారు. అయిదవ తరగతి ప్రవేశ పరీక్షగా గుర్తింపబడి ఉండేది. వీరేశలింగం గారి చదువు సాగలేదు. బంధువులు, అమ్మగారు ఉద్యోగంలో చేరమని వత్తిడి చేశారు. చదువు మానటం వీరేశలింగం గారికి ఇష్టం లేకపోయినా గత్యంతరం లేక ఉద్యోగం కోసం ప్రయత్నం చేశారు. హెన్రీ మారీసు దొరగారిని కలిశారు. వారు ఉద్యోగం ఇవ్వడానికి వాగ్దానం చేశారు. అప్పుడు మండల సిరస్టాదారుగా ఉన్న నారాయణరావు గారు వీరేశలింగం గారి శాఖవారే కాక బంధువులు కూడా. కాని ఆయన వంద రూపాయలు లంచం తీసుకొని వీరేశలింగం గారికి ఇవ్వవలసిన ఉద్యోగాన్ని వేరే వారికి ఇచ్చారు.

వీరేశలింగం గారు చదువుకొనడానికి మళ్ళీ పాఠశాలలో చేరారు. ఆ కాలంలో ప్రధానోపాధ్యాయులుగా ఉన్నవారే ఇంగ్లీషు భాషను బోధిస్తూ ఉండేవారు. ప్రధానోపాధ్యాయుడు వైయాపురి మొదలియారు ఇంగ్లీషు భాషలో ప్రతిభావంతులు కారు. విద్యార్థుల మేలు కోరి వీరేశలింగం గారు ఆయనకు బదులుగా వేరేవారిని ప్రధానోపాధ్యాయులుగా రప్పించుకొనడం మేలని తలచారు. తోటి విద్యార్థులు చేతులు కలిపారు. విద్యాశాఖ ఉన్నతాధికారి గారికి ఇంగ్లీషులో విజ్ఞాపన పత్రం రాశారు. దానిపైన తరగతిలోని విద్యార్థులంతా సంతకాలు చేశారు. ఇతర తరగతుల విద్యార్థుల చేత కూడా సంతకాలు చేయించడానికి వీరేశలింగం గారి బాల్యమిత్రుడు కనపర్తి లక్ష్మయ్య చేతికి

వినతిపత్రాన్ని ఇచ్చారు. ఈ సంగతి ఎలాగో ప్రధానోపాధ్యాయునికి తెలిసింది. వీరేశలింగంగారి తరగతిలో చదువుతున్న ముండ్రేటి రామచంద్రుని తన ఇంటికి పిలిపించుకున్నాడు. అతడు పత్రంపై సంతకం చేయలేదు. చదివి సంతకం చేసి తెచ్చి ఇస్తానని కనపర్తి లక్ష్మయ్యకు చెప్పి ఆ పత్రాన్ని తెచ్చి తనకిమ్మని నచ్చచెప్పి పంపాడు. రామచంద్రుని మాటలు నమ్మి లక్ష్మయ్య ఆ పత్రాన్ని అతని కిచ్చాడు. అతడు దానిని ప్రధానోపాధ్యాయునికి చేరవేశాడు. ఆ మరునాడు ఆ ప్రధానోపాధ్యాయుడు బడిలో లక్ష్మయ్యను గొడ్డును బాదినట్లు బాదాడు. అది చూసి వీరేశలింగంగారు తన వల్లనే మిత్రుడు దెబ్బలు తినవలసి వచ్చిందని పశ్చాత్తాపపడ్డాడు.

తర్వాత ప్రధానోపాధ్యాయుడు వీరేశలింగం గారి వద్దకు వచ్చి “బుద్ధిహీనుడా!” అని తిట్టాడు. ఆ మాట వినగానే వీరేశలింగం గారు చివాలున లేచి తరగతి గదిలోనుండి బయటకు వచ్చారు. వారితో పాటు తరగతిలోని పిల్లలందరూ బయటకు వచ్చి చేరారు. వీరేశలింగంగారికి చిన్ననాటి నుండి కోపం వచ్చినప్పుడు ఉద్రేకంతో పాటు పట్టుదల కూడా పెరిగేది. ఆ ప్రధానోపాధ్యాయుడిని పంపేవరకు ఊరకుండకూడదని నిశ్చయానికి వచ్చారు. పాఠశాలలోని కొంతమంది ఉపాధ్యాయులు కూడా ప్రోత్సహించారు. మరునటి రోజునుండి పిల్లలంతా బడి మానివేశారు. ప్రధానోపాధ్యాయుడు పిల్లలను రప్పించడానికి చాలా ప్రయత్నాలు చేశారు. కాని ఆయన ప్రయత్నాలు ఫలించలేదు. విద్యార్థులు మళ్ళీ విజ్ఞాపన పత్రాన్ని రాశారు. దానిపైన లోగడకంటే ఎక్కువ విద్యార్థుల చేత సంతకాలు చేయించారు. ఒక ప్రతిని చెన్నపట్టణం (మద్రాసు) విద్యా విచారణాధికారికి, మరొకటి విశాఖ పట్టణంలోని పాఠశాలల పర్యవేక్షణాధికారికి పంపించారు. అదేరోజు కర్నూల్ వాగ్దానల్లు దొరకు, గ్రిగ్గు దొరకు తంతి వార్త (టెలిగ్రాం) పంపారు.

గ్రెగ్గ దొర రాజమహేంద్రవరం వచ్చి విద్యార్థులను పిలిపించి విచారణ చేశారు. ప్రధానోపాధ్యాయుడు వైయామరి మొదలియారును సరసాపురం బదిలీచేసి, ఆ స్థానంలో చెంగల్వ కుమ్మస్వామిని నియమించాడు. విద్యార్థులంతా బడికి పోసాగారు.

ఆ కాలంలోనే వీరేశలింగం గారు కవిత్వం రాయడం ఆరంభించారు. అప్పటికి వారు విగ్రహారాధకులు. ఉపవాసాలు, వ్రతాలు చేసేవారు. మొదట వేణుగోపాల స్వామి మీద, మార్కండేయస్వామి మీద కందపద్యాలతో రెండు శతకాలు రాశారు. వేదాంతం పట్ల ఎక్కువ అభిరుచి ఉన్నందున గాయత్రీ మంత్రం, ఆంజనేయ మంత్రం, రామ మంత్రం ఉపదేశం పొందారు. వాటి పునశ్చరణ వల్ల, మంత్రాల మహిమ వల్ల దయాలు పోతాయని నమ్మేవారు. దయ్యాలను ప్రత్యక్షంగా చూడాలన్న ప్రబలమైన కోరిక వారికి కలిగింది.

దయ్యం పట్టినవారి ఇళ్లకు పోయి భూతవైద్యం చేసేవారి మంత్ర తంత్రాలను శ్రద్ధగా గమనిస్తూ ఉండేవారు. భూత వైద్యులను దయ్యాన్ని చూపమని కోరేవారు. ఎవరూ చూపలేదని నిరాశ చెందారు. కాని వ్రయత్నం మానలేదు. చివరికి ఒక భూతవైద్యుడు దయ్యాన్ని చూపడానికి అంగీకరించాడు. ఒకనాడు అర్ధరాత్రి వీరేశలింగం గారిని ఊరు బయట ఉన్న మర్రిచెట్టు దగ్గరకు తీసుకువెళ్ళాడు. “చూస్తే నువ్వు జడునుకొంటావు” అని తప్పించుకోబోయాడు. దానికి వీరేశలింగం గారు “నేను ఏ మాత్రం భయపడను. నాకు దయచేసి దయ్యాన్ని చూపండి” అని వేడుకున్నారు. “నీవు భయపడకపోయినా ఈ విషయం బయటకు తెలిస్తే నాకు ప్రభుత్వం వారి వల్ల చిక్కులు ఏర్పడతాయి” అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు. దయ్యాలు శ్మశానాల్లో

అర్ధరాత్రి తిరుగుతాయని విని ఉన్నందున ఎన్నోసార్లు ఇంటినుండి అర్ధరాత్రి లేచి ఎవరికీ తెలియకుండా శ్మశానాలకు వెళ్ళి కాపలా కాసేవాడు. దయ్యాలు కానరాలేదు. అప్పటినుండి వీరేశలింగం గారి భావాలలో మార్పు వచ్చింది. కేశవ చంద్రసేన్ రాసిన వ్యాసాల పుస్తకం చదివిన తర్వాత వారిలో సందేహాలు మొదలయ్యాయి.

ఒకనాడు అర్ధరాత్రి వీరేశలింగం గారిని ఊరు బయట ఉన్న మర్రిచెట్టు దగ్గరకు తీసుకువెళ్ళాడు. “చూస్తే నువ్వు జడునుకొంటావు” అని తప్పించుకోబోయాడు. దానికి వీరేశలింగం గారు “నేను ఏ మాత్రం భయపడను. నాకు దయచేసి దయ్యాన్ని చూపండి” అని వేడుకున్నారు. “నీవు భయపడకపోయినా ఈ విషయం బయటకు తెలిస్తే నాకు ప్రభుత్వం వారి వల్ల చిక్కులు ఏర్పడతాయి” అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు. దయ్యాలు శ్మశానాల్లో అర్ధరాత్రి తిరుగుతాయని విని ఉన్నందున ఎన్నోసార్లు ఇంటినుండి అర్ధరాత్రి లేచి ఎవరికీ తెలియకుండా శ్మశానాలకు వెళ్ళి కాపలా కాసేవాడు. దయ్యాలు కానరాలేదు.

వారి పాఠశాలకు బందరు నుండి ఆత్మూరి లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారు వచ్చారు. వారు బ్రహ్మ సమాజానికి వెళ్తుండే వారు. వారు అప్పుడప్పుడు బ్రహ్మసమాజం గురించి విద్యార్థులకు చెప్తూ ఉండేవారు. వీరేశలింగం గారితో పాటు మరో ముగ్గురు విద్యార్థులు ఒక కూటమిగా ఏర్పడ్డారు. బ్రహ్మసమాజాన్ని గురించి తెలుసుకొని, చర్చించడానికి ఆ నలుగురు లక్ష్మీనరసింహం పంతులు గారి వద్దకు వెళ్తూ ఉండేవారు.

కొన్నిసార్లు వీరేశలింగం గారి ఇంటిలోనే సమావేశమయ్యేవారు. ఆ రోజుల్లో నల్లరు ఒకచోట సమావేశం కావడం తప్పుగా భావించేవారు. ఈ నలుగురు వీధుల్లో వెళ్తున్నప్పుడు వాళ్ళను వేలితో చూపుతూ “మీటింగు వాళ్ళు వీళ్ళేనరా” అని చెప్తూ ఉండేవారు.

1869వ సంవత్సరంలో వీరేశలింగం గారు రోగగ్రస్తులయ్యారు. పాఠశాలకు వెళ్ళకుండా ఇంట్లోనే ఉండి పద్యాలు

రాసేవారు. కావ్యాలు చదువుతున్నప్పుడు తాము కూడా వారివలె మహాకావ్యాలు రచించి గొప్పకవి కావాలని తలచేవారు. అచ్చతెలుగు కావ్యాలను ఇద్దరు కవులే రచించారని తెలుసుకున్నారు. నిరోష్ఠ కావ్యాన్ని ఒకరు, నిర్వచన కావ్యాన్ని మరొకరు రచించారు. వాటిని ఒక్క కావ్యంలోనే కూర్చి రాయాలని తలచారు.

అసాధ్యమైన కొత్త పద్ధతులను అవలంబించాలని భావించి “శుద్ధాంధ్ర నిరోష్ఠ నిర్వచన నైషధము” అన్న పేరుతో నలచరిత్ర రచించారు. దానితోపాటు “రసిక మనోరంజనము” అనే మిశ్ర ప్రబంధాన్ని కూడా రాశారు.

చిత్రపు కామరాజు గారు మండల న్యాయస్థానంలో ప్రభుత్వ న్యాయవాదిగా పనిచేస్తుండేవారు. వారికి ఇంగ్లీషు భాషలో పట్టు లేదు. అందుచేత వీరేశలింగం గారికి నెలకు 20 రూపాయల జీతమిచ్చి

ప్రతిరోజు ఉదయం తమ ఇంటికి వచ్చి మూడు గంటలు వని చేయ దానికి నియమించు కున్నారు. ఆ రోజుల్లో వేశ్యను ఉంచుకొనడం గౌరవంగా భావించేవారు. ఆ న్యాయవాది కూడా ఒక వేశ్యను ఉంచుకున్నారు.

వీరేశలింగం పనిచేయడానికి వెళ్ళిన సమయంలో ఆమె వచ్చి రామరాజు గారి ప్రక్కన కూర్చొని సరససల్లాపాలాడుతూ ఉండేది. అది వీరేశలింగం గారికి నచ్చలేదు. ఒక నెల జీతం తీసుకొని పని మానివేశారు. పని మానిన తర్వాత బారో దొరగారికి, కెప్టెన్ కుల్లెట్టు దొరగారికి తెలుగు నేర్పసాగారు. నెలకు 35 రూపాయలు వచ్చేవి. 1870వ సంవత్సరంలో బారో దొరగారు ‘గోదావరి ఎడ్యుకేషన్’ అనే మాసపత్రికను ప్రారంభించారు. ఆ పత్రికను వీరేశలింగం గారు తెలుగులో రాస్తూ ఉండేవారు. పాఠశాలలో చదవకుండానే 1870లో సర్వకళా పరీక్ష రాసి ఉత్తీర్ణులయ్యారు.

సంస్కారం

తాతినేని.వనజ

కాలనీవాసులు కొందరు వచ్చి ఉన్నారు. సరళ ఫోన్స్ చేస్తూ బిజీగా కనిపించింది.

మంచంమీదే ప్రాణం పోయింది. ఇంకా అలా మంచంమీదే ఉంచారే ! కొందరి

ప్రశ్న. “బాక్స్ కోసం ఫోన్ చేసాము. అయిదు నిమిషాలలో బాక్స్ వస్తోంది. బాక్స్ లో మార్పుతాం కదా అని అలాగే ఉంచేశా మండీ” సరళ చెబుతుంది.

ఇంకొకరు అదే ప్రశ్న వేయకుండా నేను లోపలినుండి చాప ఒకటి తెచ్చి క్రింద పరచి దానిపై ఒక దుప్పటి పరచి ఇంకో ఇద్దరి సాయంతో తులసమ్మ పిన్ని

భౌతికకాయాన్ని చాపపై పడుకోబెట్టాను. ఆమె ప్రక్కనే నేలమీద చతికిలబడి కూర్చున్నాను. చనిపోయేముందు కూడా ఆమెలో ఏదో బాధ మొహంపై అలాగే నిలిచిపోయి ఉంది. నా కళ్ళల్లో కన్నీరు జల జలా రాలింది. ఆ చేతులతో కొడుకుతో సమానంగా తినిపించిన ప్రేమ ముద్దులు గుర్తుకువచ్చాయి. జీవితమంతా బాధ పడటానికే దేవుడి దగ్గర అగ్రిమెంట్ రాసుకుని వచ్చిఉంటుందేమో అన్నట్టుగా ఉండేది. ఆమె ముఖంలో అప్పుడప్పుడు కనిపించే చిన్న చిరునవ్వు మాత్రం కొడుకుకోసమే దాచుకున్నట్లుండేది. గట్టిగా నోరు విప్పి మాట్లాడటం తెలియదు. అందరకి తలలో నాలుకలా ఉండేది తులసమ్మ పిన్ని.

రఘు వాళ్ళ నాన్న నాకేకాదు రఘుకి కూడా అంత బాగా తెలియదు. రఘుకి మూడేళ్ళున్నప్పుడే చనిపోయాడు. అంతకు ముందు కూడా ఎప్పుడూ అనారోగ్యంతో మంచంపై ఉండేవాడట. రఘు వాళ్ళ నాయనమ్మ ఎప్పుడూ తులసమ్మ పిన్నిని తిడుతూ ఉండేదన్నది మాత్రం బాగా జ్ఞాపకం ఉంది.

“నా కొడుకు శుభ్రంగా ఉన్నప్పుడే ఈ ముదనప్తపుది తాళి, బొట్టు గాజులు తీసేసి విధవముండలాగా తయారయింది. పూజ పునస్కారం ఏమీలేకుండా కొంపని కిరస్తానీ కొంప జేసింది. సిరంటదు కాని సీద్రం

వెళ్ళారు. మీరు మొబైల్ తీసుకు వెళ్ళలేదు కదా మీకెలా చెప్పాలో తెలియలేదు” అని చెప్పాడు.

“సరే నేనిప్పుడే వెళతాను” అంటూ నా మొబైల్ తీసుకుని సరళకి కాల్ చేసాను.

“సరళా.. నేను విన్న విషయం నిజమేనా”? ఇంకా నమ్మలేనట్లుగా అడిగాను.

“అవునండీ, మన కాలనీలో డాక్టర్ కూడా వచ్చి చూసారు. ఆవిడ చనిపోయారు” అంది.

కొద్ది క్షణాలు మౌనం.

నేను రఘు అన్నయ్యకి ఫోన్ చేసి చెప్పాను. ఇంకా వాళ్ళ దగ్గర బంధువు లందరికీ చెప్పాను మీరు త్వరగా రండి అంది.

నేను త్వర త్వరగా డ్రస్ మార్చుకుని రఘుకి కాల్ చేసి మాట్లాడుతూనే ఇంటికి చేరుకున్నాను. రఘు చెబుతున్నాడు “నేను సండేకి కాని రాలేను కృష్ణా? ! మళ్ళీ నీకు శ్రమ ఇస్తున్నాను. అక్కడ ఏర్పాట్లు అన్నీ నువ్వే చూడాలి ప్లీజ్ !” గొంతులో దుఃఖాన్ని అణచుకుంటూ చెప్పాడు .

“రఘు ! ఆ విషయం ప్రత్యేకంగా నువ్వు చెప్పాలా ! అన్నీ చూసుకునేందుకు నేనున్నానుగా ! నువ్వేమీ వర్రీ అవకు. ముందు టికెట్స్ సంగతి చూసుకో, మళ్ళీ నేను కాల్ చేస్తూనే ఉంటాను.” అని చెబుతూ లోపలకి వచ్చాను. అప్పటికే మా

ప్రొద్దునే వాకింగ్ ముగించుకుని వచ్చి కారిపోతున్న చెమటని తుడుచుకుంటూ ఇంటిముందు ఇష్టంగా పెంచుకున్న పచ్చికపై పారిజాతం చెట్టు ప్రక్కన విశ్రాంతిగా వాలి రాలిపడిన పూల నుండి పరిమళాలను ఆస్వాదిస్తూ అలవాటుగా పేపర్ కోసం వెతికాను

రోజూ అదే సమయానికి సరళ ఒక మంచినీళ్ళ బాటిల్, ఆ రోజు దినపత్రికలని తీసుకువచ్చి అక్కడ పెట్టి ఉండేది. ఇంకొక పావుగంట తర్వాత సువాసలు వెదజల్లే కాఫీ కప్పుతో పాటు పోటీపడుతూ “అమ్మ” దేవుడి ముందు వెలిగించిన ఊదొత్తుల పరిమళం కలగలిపి తన నాసికా రంధ్రాలను తాకుతూ హాయిగా అనిపించేది.

ఈ రోజు పావుగంట దాటినా కాఫీ కాదుకదా, మంచినీళ్ళు కూడా బయటకి రాలేదు.

“సరళా” అని పిలుస్తూ లోపలకి వెళ్లాను. ఇంటి లోపల ఎక్కడా సరళ కనపడలేదు . ఇంకా నిద్ర లేవలేదా ఏమిటి? తనకి అనారోగ్యమేమీ లేదుకదా! అనుకుంటూ బెడ్ రూం లోకి వెళ్లి చూసాను. అక్కడ బెడ్ ఖాళీగా ఉంది.

“అమ్మా.” అంటూ పిలుస్తూ క్రిందకొచ్చాను. అమ్మ కనబడలేదు.

అంతలో అనిరుద్ధ్ .. వాడి రూం లో నుండి బయటకి వచ్చి.. “నాన్నా! అమ్మా, నానమ్మ ఇద్దరూ రఘు అంకుల్ వాళ్ళింటికి వెళ్ళారు. రఘు అంకుల్ వాళ్ళ అమ్మ అదే తులసమ్మ చనిపోయారంట. మీరు రాగానే చెప్పమన్నారు, వెంటనే అక్కడికి రమ్మన్నారు” అని చెప్పాడు.

“అరే ! ఎప్పుడు జరిగింది .. ? ఎవరు చెప్పారు .. విషయం కన్ఫర్మ్డ్ గా నీకు తెలుసా అనిరుద్ధ్” అని అడిగాను.

“మీరు అలా వాకింగ్ కి వెళ్ళగానే కాల్ వచ్చింది. తులసమ్మని చూసుకునే హొం నర్స్ కాల్ చేసారు. అమ్మ, నానమ్మ వెంటనే

అబ్బుద్ది అని పెద్దలు ఊరికే అనలేదు. ఈ దేవు మొహం చూస్తూ ఉండలేకనే నా కొడుకు చచ్చాడు” అని తిడుతూ ఉండేది.

పుట్టెడు అప్పులు, అత్తా మామలు, ఆదరణ లేని పుట్టిల్లు. పొలం అంతా అప్పులవాళ్ళు కట్టుకుపోగా నాలుగెకరాల మెట్ట చేను పెట్టుకుని వ్యవసాయంతో ఎదురీదింది. గొడ్లకాడి పని, నీళ్ళతోడే పని, చేలో పని, ఆ పని ఈ పని మధ్య ఒళ్ళు అరగదీసుకుని కట్టెలా బండబారిపోయి ఉండేది.

రఘు వాళ్ళిల్లు చెరువుకట్ట ప్రక్కనే మంచినీళ్ళ బావిని అనుకుని ఉండేది. ఊరందరికీ మంచినీళ్ళ బావి అదే అవడంతో అందరికీ తులసమ్మ పిన్ని పరిచయం ఉండేది. ఎవరు మాట్లాడినా క్లుప్తంగా నాలుగు మాటలు మాట్లాడేది. ఎక్కువ సమయం బైబిల్ చదువుకుంటూ, ప్రార్థన చేసుకుంటూ కనబడేది.

మా ఊరి బడి, గుడి, లైబ్రరీ, కోపరేటివ్ బాంక్ అన్నీ ఒకే చోట ఉండేవి. నేను, రఘు అక్షరాలు దిద్దుకుంటూ తాయిలాలతో పాటు మనసులో మాట పంచుకుంటూ పదిహేనేళ్ళ పాటు ఇద్దరం కలిసే చదువుకున్నాం. రఘు నాతోపాటు మా ఇంట్లో చొరవగా తిరగడం వల్ల మా ఇంట్లో ఆచారాలు, పూజలు, అమ్మ చేసే వ్రతాలు చూసెళ్ళి “మన ఇంట్లో అలా ఎందుకు చెయ్యం? వాళ్ళింట్లో దేవుడు గూడు ఉంది. మనం అలా దేవుడు గూడు పెట్టుకుందాం పూజ చేసుకుందాం” అని తులసమ్మ పిన్నిని అడిగేవాడు.

నేను రఘు పక్కనే ఉండేవాడిని కాబట్టి తులసమ్మ పిన్ని ఏం చెపుతుందా.. అని ఆసక్తిగా చూసేవాడిని.

“వాళ్ళ దేవుడు వేరు మన దేవుడు వేరు. మన దేవుడికి అలాంటి పూజలు చెయ్యనవసరం లేదు. ఇదిగో ఈ బైబిల్ చదువుకుని ప్రార్థిస్తే చాలు. ఈ లోకాలని ఏలే దేవుడు ఆయనొక్కడే. ఆయనే అన్నీ చూసుకుంటాడు” అని చెప్పేది.

“అమ్మా! మనం కమ్మవాళ్ళమే కదా!” అడిగేవాడు రఘు.

“అవును” అనేది.

“అయితే కమ్మవాళ్ళందరికీ వెంకటేశ్వరస్వామీ, రాముడు, కృష్ణుడు, శివుడు ఇలాంటి దేవుళ్ళు ఉన్నారు కదా! మనవాళ్ళందరూ శివాలయానికి, రామాలయానికి వెళుతుంటే నువ్వు ఈ బైబిల్, కనబడని దేవుడు మన దేవుడు అంటావేమిటి? నాయనమ్మ తాతయ్య కూడా రామా కృష్ణా అంటున్నారు. నువ్వే ఏసయ్యే దేవుడంటూ అందరిలాగా ఉండకుండా వేరేగా ఉంటున్నావు! నాకు నువ్వు నచ్చలేదు, నన్ను అంటుకోబాకు.” అని దూరంగా పారిపోయేవాడు.

తులసమ్మ పిన్ని వాడిని దగ్గరకి తీసుకోవడానికి ప్రయత్నించేది. వాడు ఇంకా దూరంగా పారిపోతూ “నువ్వు నాకు అమ్మవే అయితే, మనం కమ్మాళ్ళం అయితే ఊరి చివర వాళ్ళు మా దేవుడు అని చెప్పుకునేవాళ్ళ దేవుడిని ప్రార్థించడం ఆపేయి” అని కోపంగా చెప్పేవాడు. వాడి కోపంలో ద్వేషం ఉండేది.. ఆ ద్వేషం బలీయంగా ఉండటం మూలంగానేమో క్రమం తప్పకుండా ప్రతిరోజూ గుళ్ళోకి వెళ్ళేవాడు. దేవుడుకి దణ్ణం పెట్టుకునేవాడు.

“ఆ తులసమ్మ కిరస్తానీ మతం పుచ్చుకుంటే పుచ్చుకుంది కానీ .. పిల్లడు మాత్రం గుడికి వస్తున్నాడు.. ఏ నీరు ఆ నీరెమ్మటే పారతాయి కాని ఏరే నీళ్ళు కలుస్తాయా ఏమిటి?” అనేవారు కొందరు.

ఏడవ తరగతి చదువుతున్నప్పుడు రఘుకి వాళ్ళ అమ్మ మీద మరింత ద్వేషం పెరిగింది. మా పూరి చివర సుదర్శనం మాస్టారు ఉండేవారు. ఆయన స్కూల్ మాస్టర్. అప్పుడప్పుడు విమానం ఎక్కి విదేశాలకి వెళుతూ ఉండేవాడు. యేసు క్రీస్తు గురించి ఎప్పుడూ చెబుతూ ఉండేవాడు. రఘు ఆయన్నీ విపరీతంగా ద్వేషించేవాడు. మన మతాన్ని దేవుళ్ళని వదిలేసి యేసు క్రీస్తే ప్రభువని చెప్పడం నాకు నచ్చలేదని ఆయనతో గొడవ పెట్టుకునేవాడు. ఆయన కూతురు భర్త పాస్టర్ గా పనిచేసేవాడు. సువార్త సభలు పెట్టి మైకులు పెట్టి వారమేసి రోజులపాటు ప్రార్థనలు, బైబిలు వాక్యాలు, కొత్తగా మతంలోకి చేరిన వారి అనుభవాలు వినిపించేవారు. మా పూరు చిన్నది అవడం

వల్ల ఆ సభలు మా చెవుల్లో రొద పెడు తున్నట్లు ఉండేవి. ఆ సభలు కూడా సంక్రాంతి పడక్కి ముందు పెట్టేవాళ్ళు. వెంకటేశ్వర స్వామి గుళ్ళో వచ్చే సుప్రభాతం, తిరుప్పావై వినబడకుండా.. కర్ణ కఠోరంగా, ఆ పాటలు వినాల్సిరావడం రఘుకే కాదు మా పూర్లో చాలామందికి అసహనంగా ఉండేది. ఈ ఊరుని భ్రష్టు పట్టిస్తున్న ఈ పాస్టర్ ని పూరు నుండి వెళ్ళగొట్టాలి అనుకున్నారు కూడా. వాళ్ళలా అనుకున్న కొద్దీ ఆ పాస్టర్ ఊర్లో నిట్టాడిలా పాతుకు పోయాడు.

ఆ పాస్టర్.. పేద పిల్లలందరిని చేరదీసి వాళ్ళని పనులకి వెళ్ళకుండా బడికి వెళ్లి చదువుకుంటే నెలకి ఒకొక్కరికి 150 రూపాయలు వచ్చే ఏర్పాటు చేస్తానని ఇంటింటికి తిరిగి చెప్పడం మొదలెట్టాడు. 150 రూపాయలు అంటే తక్కువేమీ కాదు మూడు బస్తాల ధాన్యం ధర. ఆ డబ్బు మీద ఆశతో మా ఊర్లో ఊరిచివర వాడలోవాళ్ళే కాదు మావాళ్ళ పిల్లల పేర్లు కూడా వ్రాయించారు. వాళ్ళందరి పేర్ల మీద బాంక్ అకౌంట్ తెరిపించి వ్రతి నెలా వారి అకౌంట్ లోకే డబ్బులు జమఅయ్యే ఏర్పాటు చేసాడు పాస్టర్ గారు. డబ్బులు ఊరికే ఇప్పిస్తున్నాడు కాబట్టి ఆయన “దేవుడంటి” వారు అయిపోయారు. ఆయన స్కాలర్ షిప్ వచ్చే ఏర్పాటు చేసినవారిలో “రఘు “ కూడా ఉన్నాడు. రఘు వాళ్ళ అమ్మే వాడికి చెప్పకుండా ఆ పని చేసిందని వాడికి బాగా కోపంగా ఉండేది

“పేదోళ్ళకి సాయం చేస్తారు అంటే వాడి చదువుకి ఉపయోగపడతాయని రాయించాను. అంత డబ్బు ఎక్కడ నుండి వస్తుంది? పంట పండితే పండే లేకపోతే లేదు! పాడి గొడ్డు మీదే సంసారం నడవాలంటే ఎట్లా జరుగుద్ది” తులసమ్మ పిన్ని మాటల్లోనూ నిజం ఉండేది కాబట్టి మరో మాట మాటాడటానికి అవకాశం ఉండేది కాదు.

సంవత్సరానికి రెండుసార్లయినా రఘుకి తులసమ్మ పిన్నికి పెద్ద వాగ్వివాదమే నడిచేది. సువార్త సభలు పెట్టినప్పుడే విదేశాల నుండి ఇద్దరు ముగ్గురు వ్యక్తులు వచ్చేవారు.

వారే మా పూర్వోపిల్లలందరికీ ఆర్థిక సాయం చేస్తున్నవాళ్ళని మా ఆంజనేయులు మాస్టారు చెప్పేవాళ్ళు. వాళ్ళు వచ్చినప్పుడల్లా నెలకి 150 రూపాయలు వచ్చే పిల్లలందరినీ హాజరు పరచి వారికి పరిచయం చేసేవారు. అలా పరిచయం చేయడానికి “రఘు” ని కూడా రమ్మనేవారు. ఆ స్కూల్స్ డబ్బులు నాకొద్దు, నేను అక్కడికి రాను అని మొండిపట్టు పట్టేవాడు తప్ప తులసమ్మ పిన్ని ఎంతబతిమలాడినా వెళ్ళేవాడు కాదు. విదేశీ అతిథులు వచ్చిన వ్రతీసారి రఘుకి ఆరోగ్యం బాగోలేదనో.. బంధువుల ఇంటికి వెళ్ళాడనో సాకుచెప్పి వాడికి బదులు తులసమ్మ పిన్నిని చూపేవారు.

తులసమ్మ పిన్ని కూడా అప్పుడప్పుడు చర్చికి వెళ్ళడం మొదలెట్టింది. రఘు వాళ్ళ నాయనమ్మ,తాతయ్య మేము బ్రతికుండగానే ఇంటావంటా లేని పనులు చేయడం చూస్తున్నాం. మనమేమిటి, మన కులమేమిటి, మన సంప్రదాయం ఏమిటి? ఫలానావాళ్ళ కోడలు పూరి చివర వాడల్లోకి వెళ్ళా తుందంటే ఎంత పరువు తక్కువ? రఘూ! మీ అమ్మ అలా వెళ్ళడానికి వీలేదు అని చెప్పరా అని రఘుని సతాయించేవారు. మీ అమ్మ అలా చేస్తే ఇకపై దాని చేతి కూడు కూడా తినం. అని కూడా పంతం పట్టుకుని కూర్చున్నారు.

“అమ్మా ! నాయనమ్మ ,తాతయ్య ఏమంటున్నారో విన్నావు కదా ! నువ్వు అలా వెళ్ళడానికి వీలేదు” అని గట్టిగా ఆదేశించాడు.

రఘు అంత గట్టిగా చెప్పడం చూసి ఇరుగు పొరుగు తులసమ్మ పిన్నిని మందలించారు. తులసమ్మ! బిడ్డ నీ అంత అయ్యాడు వాడికి ఇష్టంలేదని చెపుతున్నాడుగా! ముసలివాళ్ళు ఇంటావంటా లేని పనులని ఏడుస్తున్నారు. వాళ్ళకి ఇష్టంలేని పనులు చేయడం ఎందుకు? ఈ వయసులో వాళ్ళని బాధపెట్టడం ఎందుకు? మానేయ కూడదూ ఆ ప్రార్థనేదో ఇంట్లో చేసుకోరాదూ అని మందలించారు.

ఏమనుకుందో ఏమో తులసమ్మ పిన్ని ఇక ఆ తర్వాత పూరి చివర వాడలో ఉన్న చర్చి వైపు వెళ్ళలేదు.

తాము ఆ సమస్యలో నుండి బయట పడలేనప్పుడు ఇంకొక దేవుడు ఆదుకుంటాడనే భ్రమలో మతం మారి అక్కడ నమ్మకం పెంచుకుంటారు తప్ప అది మనుషుల బలహీనత అని. ఆ బలహీనత ఆధారం చేసుకుని మతమార్పిడి జరుగుతుందని ఒప్పుకోవడానికి ఇష్టపడరు. అయితే కొద్ది గొప్పాఫ్ సేవా భావం కలవారు. దైవంపట్ల నమ్మకం కలవారు, బలహీనులకి ఎంతో కొంత అండగా ఉండి వారికి మంచి చేయాలని పాటుపడతారు అలాంటి రెండో రకంకి చెందిన మనిషి కావడంతో మా పూరిలో ఫాస్టర్ గారిని అందరూ గౌరవించే వారు. కొత్త మతం పుచ్చుకున్నవారిని వ్యతిరేకించినవారే ఏ నీరు ఆ నీరెంట నడవకుండా పాత నీరులో కొత్తనీరు నిశ్శబ్దంగా కలసిపారుతుందని గ్రహించక తప్పలేదు.

పదవతరగతి అయిపోయి కాలేజీ చదువుకి బెజవాడ లయోలా కాలేజీలో చేరాము. ఆ కాలేజీలో చేరడం కూడా రఘుకి ఇష్టం లేదు. మా ఆంజనేయులు మాస్టారు వాడిని బాగా మందలించారు “ఈ కులం, మతం అన్నీ మన మధ్య మనం ఏర్పరచుకున్నవే ! నీకిష్టం లేకపోతే ఆ మతం గురించి ఆలోచించకు. నీకు నచ్చిన మతమే నువ్వు ఆచరించుకో.. మతాలకి సంబంధం లేని విషయం చదువు. అక్కడ మంచి అధ్యాపకులు ఉంటారు. స్కాలర్ షిప్ లు వస్తాయి. నువ్వు బాగా చదువుకోవాలంటే నీకున్న వ్యతిరేకత అంతా మార్చుకుని ఆ కాలేజీలో చేరు” అని హితోపదేశం చేసాక.. అయిష్టంగానే నాతో పాటు ఆ కాలేజీలో చేరాడు.

ఫాస్టర్ గారు స్కాలర్ షిప్ ఏర్పాటు చేయడం వల్ల మాతోపాటు మాపూరి బీదబిక్కి పిల్లలు కూడా ఉన్నత చదువులు చదువుకోవడానికి పట్నం రాగలిగారు. సువార్త సభలు నిర్వహించడం వల్ల తులసమ్మ పిన్నిలాగా చాలామంది వారి బోధనల వైపు ఆకర్షితులయ్యారు. అప్పుడే నాకొకటి అర్థం అయింది. మనుషులు సమన్యలలో ఉన్నప్పుడు ఆ సమన్యలు తీరక ఏదో ఒక రూపంలో దేవుడు వచ్చి తమని ఆదుకుంటాడనే నమ్మకంతో ఉంటారు.

తాము ఆ సమస్యలో నుండి బయట పడలేనప్పుడు ఇంకొక దేవుడు ఆదుకుంటాడనే భ్రమలో మతం మారి అక్కడ నమ్మకం పెంచుకుంటారు తప్ప అది మనుషుల బలహీనత అని. ఆ బలహీనత ఆధారం చేసుకుని మతమార్పిడి జరుగుతుందని ఒప్పుకోవడానికి ఇష్టపడరు. అయితే కొద్ది గొప్పో సేవా భావం కలవారు. దైవంపట్ల

నమ్మకం కలవారు, బలహీనులకి ఎంతో కొంత అండగా ఉండి వారికి మంచి చేయాలని పాటుపడతారు అలాంటి రెండో రకంకి చెందిన మనిషి కావడంతో మా పూరిలో ఫాస్టర్ గారిని అందరూ గౌరవించే వారు. కొత్త మతం పుచ్చుకున్నవారిని వ్యతిరేకించినవారే ఏ నీరు ఆ నీరెంట నడవకుండా పాత నీరులో కొత్తనీరు నిశ్శబ్దంగా కలసిపారుతుందని గ్రహించక తప్పలేదు.

పట్నంలో చదివేటప్పుడు రఘుకి డబ్బు పంపడం కోసం వాళ్ళమ్మ అవస్థ పడేది. పంటలకి పెట్టుబడి పెట్టి సరిగా పంట చేతికందక, ముసలివాళ్ళ ఇద్దరి రోగాలకి, చనిపోతే ఇద్దరి కర్మకాండలకి బాగానే అప్పు చేయాల్సి వచ్చింది.

చేసిన అప్పుకి ఉన్న పొలమంతా అమ్మితేగాని బాకీ తీరదని లేక్కలేసుకున్నాడు రఘు.

“పూర్వీకులు ఇచ్చిన ఆస్తి. ఆ కొద్దిగా కూడా నిలుపుకోలేకపోతే ఎలాగురా..? నేను చదువు మానేసి.. ఏదో ఒక ఉద్యోగంలో చేరతాను” అన్నాడు.

“ఈ నాలుగు నెలలాగు ఏదో ఒకటి ఆలోచిద్దాం. ముందు నీ చదువు పూర్తి చేయి” అంటూ ఆంజనేయులు మాస్టారు చెప్పారు.

ఒక నెలయ్యేసరికి .. తులసమ్మ పిన్ని రఘుకి ఒక ఉత్తరం వ్రాసింది. ఇల్లు, ఇంటి స్థలం అమ్మేసానని, ఆ డబ్బుతో అప్పులనీ తీర్చేసానని, పొలం అమ్మనవసరం లేదని, ఇక ఏ దిగులు లేకుండా రఘుని బాగా చదువుకోమని, తానూ ఇంటికి అవతల ఉన్న నాలుగుసెంట్ల స్థలంలో చిన్న తాటాకిల్లు వేసుకుని అందులో ఉన్నానని .. ఇక ఇబ్బం దులు ఏమీ లేవని అందులో

సారాంశం.

మా ఇద్దరికీ ఆశ్చర్యం అనిపించింది. పాత ఇల్లు అంత ఎక్కువ రేటుకి ఎలా అమ్ముడయిందన్న సందేహం వచ్చింది. ఇంతకీ ఎవరు కొన్నారో ఆ ఇంటిని అనుకున్నాం. కానీ మళ్ళీ ఉత్తరాలలో ఆ సంగతి గురించి మాట్లాడుకోవడం మర్చిపోయారు.

మేము సంక్రాంతి సెలవలకి ఊరు వెళ్ళేటప్పటికి రఘు వాళ్ళింటి రూపు రేఖలే మారిపోయాయి. రోడ్డు మీదకి కనిపించే ఇంటి చుట్టూ వెదురుబద్దలతో అల్లిన దడుల స్థానంలో నిలువెత్తు ప్రహరీ గోడ కట్టేశారు. ఇంటి మొత్తంకీ చక్కగా రంగులు వేసారు. మిగిలిన ఖాళీ స్థలంలో రెండు మూడు రెల్లుగడ్డితో కప్పిన చుట్టిళ్ళు కనబడినాయి. ఇంట్లో నుండి బయటకి రావడానికి చక్కగా నాపరాళ్ళ దారి వేసారు.. ప్రహరీ గోడకి తలుపు పెట్టారు, ఆ తలుపు ప్రక్కనే గోడమీద రంగులతో రాసి ఉన్న అక్షరాలూ చూడగానే రఘు ముఖం నల్లబడిపోయింది. అక్కడ “ఏసు సువార్త మందిరం” అని ఉంది.

చెరువుకట్ట మీదగా గడ్డివాములు వేసే స్థలంలోకి వెళ్ళాడు. అక్కడొక ఒంటి నిట్టాడి పాక వేసి ఉంది. గొడ్ల పాకలో పనిచేసుకుంటుంది తులసమ్మ పిన్ని. రఘుని చూడలేదు. ఆమె ముందుకు వెళ్లి చేతిలో బట్టల బేగ్ని ఆమె ముందు విసిరికొట్టి “ఈ ఇల్లు నిన్ను ఎవరు అమ్మమన్నారు? చర్చి పెట్టడానికి నువ్వు ఇల్లు అమ్మావా? నాకు ఇష్టంలేదని నీకు తెలుసుగా! అసలు ఇది నా ఇల్లు. నా ఇల్లు అమ్మడానికి నీకేమి అధికారముంది? కొనడానికి వాళ్ళకేమి అధికారముంది? వెంటనే వాళ్ళని ఇక్కడ నుండి ఖాళీచేసి వెళ్ళిపోమ్మను” అని విరుచుకుపడ్డాడు.

ఇంట్లో వచ్చి మంచినీళ్ళు కూడా ముట్టకుండా గుడి అరుగులమీద కూర్చున్నాడు.

“రఘు! మా ఇంటికి వెళదాం రారా” అని బతిమలాడి మా ఇంటికి తీసుకు వచ్చాను. సాయంత్రం వాడి చుట్టూ ఊళ్ళో వాళ్ళు చేరి తలా ఒక మాట అనడం మొదలెట్టారు.

“అదివరకి ఊరి చివర చర్చి ఉండేది.

మీ అమ్మ ఇప్పుడు వాళ్ళకి ఇల్లు అమ్మి ఊరి మధ్యకి చర్చిని తీసుకొచ్చి ఊరంతటిని సంకరం చేసి వదిలిపెట్టింది. ఎలాగైనా ఆడ మనిషి - ఆడ పెత్తనం అనిపిస్తుంది. అమ్మేటప్పుడు కనీసం నీకు ఒక మాటైనా చెప్పిందా..? ఊళ్ళో అయినా ఎవరికైనా చెప్పిందా అంటే అదీ... లేదు. బాకీలాళ్ళకి డబ్బులు కట్టేటప్పుడు బయటపడింది నాలుగెకరాలు పొలం ధర పాతిక సెంటున్న స్థలంలో ఉన్న పాత ఇంటికి వచ్చిందని. డబ్బుంటే ఎంత ఆశ ఉన్నా.. ఊరిని ఇట్టా.. సంకరం చేసిపెడతారా? మీ అమ్మకి తోడూ ఆ..ఆంజనేయులు మాస్టారొకడు. ఎవరి ఆస్తులు వారిష్టం అమ్ముకుంటారో ఎవరికైనా దానం ఇచ్చుకుంటారో.. మనకి ఎందుకు? వాళ్ళు పీకల్లోతు అప్పుల్లో కూరుకుపోతే మనం చిల్లికాణీ అయినా సాయం చేసామా..? అంటూ మీ అమ్మ తరపున వకాల్తా పుచ్చుకున్నాడు. అది మీ తాత ముత్తాతలు సంపాదించిన ఆస్తి.. మీ అమ్మకి అమ్మేడానికి హక్కు లేదు. పైగా నువ్వు సంతకాలు కూడా పెట్టలేదు.. వాళ్ళని ఖాళీ చేయమని అడ్డం తిరుగు” అని నూరిపోసారు.

ఆ రాత్రి కూడా రఘు ఇంటికి వెళ్ళలేదు. అమ్మ బలవంతం మీద ఏదో తిన్నాననిపించుకుని వరండాలో నులక మంచంపై ఆలోచిస్తూ పడుకున్నాడు. నేను వాడి ప్రక్కనే ఇంకో మంచంపై పడుకుని వాడేం మాట్లాడతాడో అని చూస్తూ ఉన్నాను. బాగా పొద్దుపోయాక తులసమ్మ పిన్ని మా ఇంటికి వచ్చింది. ఎన్నడు ఒకరింటికి పోని పిన్ని మా ఇంటికి వచ్చేసరికి అందరికీ ఆశ్చర్యమయితే వేయలేదు కాని కొడుకు కోసం వెదుక్కుంటూ వచ్చిన తల్లి మనసు అర్థమై. జాలి కల్గింది. అమ్మ తులసమ్మ పిన్నిని కూర్చోమని ముక్కాలి పీట వేసింది. పిన్ని ఆ పీటని తెచ్చుకుని రఘు మంచం ప్రక్కనే వేసుకుని కూర్చుంది.

“బాబూ.. రఘూ! కోపం వచ్చిందా?” అంటూ వాడి తలమీద చేయివేసి నిమరబోయింది.. వాడు విసురుగా ఆ చేయిని తోసేసి.. “నన్ను అంటుకోబాకు, అసలు నాకు నువ్వు అమ్మవే కాదు”.

అంటూ దిగ్గున లేచి నించున్నాడు. తులసమ్మ పిన్ని కళ్ళలో నీళ్ళు

“తప్పు. రఘు.. అమ్మని అలా అనవచ్చా?” అమ్మ కోప్పడింది.

“నేను ఏమి చేసాను.. యశోదమ్మా..! వాడట్లా మండిపడతా ఉండాడు. నెత్తి గింజ నేల రాలిన్నాటి నుండి ఏష్టపు బతుకు అయిపోయింది. ఈ ఒక్క బిడ్డ కోసం ఎన్ని అగచాట్లు పడినాను? ఇప్పుడు ఈడు ఇంతై నన్ను సరిగ్గా అర్థం చేసుకోకుండా ఇట్టా మాట్లాడుతున్నాడు”

“నేను బైబిల్ చదవడం ఇష్టం లేదన్నాడు.. ఆ బైబిల్ని నేను ఎందుకు చదువుతున్నాను, యేసుని ఎందుకు కొలుస్తున్నాను అని మీకెవరికైనా అర్థం అయిందా? పెళ్ళయిన ఏడాదిలోపే మా ఆయనకీ పెద్ద జబ్బు చేసింది, బతకడం కష్టం అని చెప్పారు. ఎన్ని హాస్పటల్స్ కి తిప్పినాం! ఒళ్ళు, ఇల్లు రెండు గుల్లయి పోయాయి. ఆయన అట్లా ఉండగానే వీడికి ఫిట్స్ మొదలయ్యాయి.. ఆయనకి చూస్తే అట్లా, బతుకుతాడో లేదో నమ్మకం లేదు. బిడ్డకి చూస్తే ఇట్లా.. నేను ఏంచేయాలో తోచలేదు.. ఎన్ని మొక్కులు మొక్కాను.. ఎన్ని పూజలు చేసాను! ఈ రాళ్ళలో ఉన్న దేవుడేమైనా మా ఆయన రోగం తగ్గించ గల్గాడా? మా ఇంటి ప్రక్క టీచర్ చెప్పింది ప్రభువుని నమ్ముకో.. ఆయన రోగం నయం చేస్తాడని. ఆమె మాటల మీద నమ్మకం కుదిరింది. యేసుని నమ్ముకున్నాను.

రఘుకి ఫిట్స్ రావడం తగ్గిపోయింది, వాళ్ళ నాన్న కాస్త తేరుకుంటున్నాడు. నా ప్రార్థనలు ఫలించాయనుకున్నాను. పూర్తిగా నయం కావాలంటే పూర్తిగా ఆయననే నమ్ముకోవాలి, మతం మారాలి, హిందువుల ఆనవాళ్ళు ఏవీ ఉండకూడదని అంటే బొట్టు, గాజులు అన్నీ తీసేసి బాప్టిజం తీసుకున్నాను. అప్పటి నుండి నమ్మినదానిని విడవకుండా పాటిస్తున్నాను. అది తప్పా? ఎన్నెన్నో మాటలన్నారు. మొగుడు చావక ముందే అన్నీ తీసేసింది అందుకే వాడు చచ్చాడని చెప్పుకున్నారు. బతికున్నవాళ్ళు మా అత్తా మామ తిట్టి పోశారు. బొట్టు పెట్టుకొని, తాళి కట్టుకోనివాళ్ళ మొగుళ్ళు

చాలా మంది బ్రతికే ఉన్నారు, మరి వాళ్ళని చూపిచ్చి నేను అడగవచ్చుగా..? ప్రార్థనకెళితే నా చేతి కూడా తినమని శపథం చేసారు ముసలాళ్ళని బాధపెట్టడం ఎందుకులే అని నా ఇష్టాన్నే చంపుకున్నాను. ఈడు వేలేడంత ఉన్నప్పుడు నుండే నన్ను శాసించడం మొదలెట్టాడు. నా దారిన నేనే పోతన్నా గాని ఎవరినయినా బైబిల్ చదవండి, ప్రార్థన చేయండి అని నేను బలవంతం చేసానా?

మీ అందరూ నమ్మే దేవుడు మీకు రాళ్ళల్లో, పాముల్లో, పశువుల్లో కనబడితే నేను నమ్మే దేవుడు నాకు బైబిల్లో, ప్రార్థనలో ఉన్నాడనిపిస్తుంది. మీరు గుడికి వెళ్లినట్టు నేను చర్చికి వెళితే అభ్యంతరం పెట్టారు. ఇదెట్టా న్యాయం అనిపిస్తున్నా? మీరెవరైనా చెప్పండి?” సూచీగా తాకుతున్నాయి ప్రశ్నలు. వింటున్న ఎవరూ ఏమీ మాట్లాడలేదు. పిన్ని మళ్ళీ ఆమె గోస చెప్పసాగింది.

“నిండా అప్పుల్లో కూరుకుపోయి ఉన్నాను. నాలుగెకరాలు పొలం అమ్మేకంటే ఇల్లు అమ్ముకుంటే ఎక్కువ డబ్బులు వస్తాయి కదా అని ఇల్లు అమ్మాను. దానికి తప్పుపడతా ఉండారు. ఏం మనూర్లో రామాలయం దగ్గరలో మసీద్ లేదా? పీర్ల పండక్కి పీర్లు ఊరేగింపులో మీరందరూ ఎదురెల్లి నీళ్ళుపోసి మొక్కుట్లేదా? మరి ఆ మతంవాళ్ళు మాత్రం వేరేమతం కాదా!? వాళ్ళు పరాయివాళ్ళు కాదా? నన్నెందుకు తప్పు వడతా ఉండారు?”

వింటున్న మాకు ఒక్కోమాట గునపంలా గుచ్చుతున్నట్టు ఉంది. రఘు ఏమీ మాట్లాడలేదు.

నా వైపుకి చూస్తూ.. “కృష్ణా! నీకు తెలియదా.. రఘు అంటే నాకెంత ప్రాణమో! వాడికోసమే కదా రాత్రింబవళ్ళు రెక్కలు ముక్కులు చేసుకుని ఒంటెద్దు వ్యవసాయం చేస్తూ ఈ కుటుంబాన్ని ఇక్కడిదాకా లాక్కొచ్చా! ఇప్పుడు ఈడే నన్ను అసహ్యించు కుంటూ నన్ను వెలేసినట్లు చూస్తే నేను ఎవరికోసం బతకాలి, ఎందుకు బతకాలి?”

ఏడుస్తూ ముక్కాలి పీటపై నుండి లేచి నిలబడింది.

ఆ మాటలు విన్న నాకు కన్నీ రొచ్చింది. అవును, తులసమ్మ పిన్ని ఎంత కష్టపడుతుంది! రఘు వాళ్ళమ్మని అర్థం చేసుకోవడంలేదని నాకూ వాడిపై కోపం

వచ్చింది.

అమ్మ కూడా అదే మాట అంది “రఘు! మీ అమ్మని నువ్వే అర్థం చేసుకోవాలి. ఏ దేవుడైతే ఏమైంది? ఆమెకి కాకర కాయ నచ్చినట్టు ఆ దేవుడు, ఆ మతం నచ్చింది. నీకు గుమ్మడికాయ నచ్చినట్టు ఈ మతం నచ్చింది. ఏ మతమయితే ఏముందిలే! అందరి రక్తం ఒకటే రంగయినట్లు అందరూ దేవుళ్ళు ఒకటే! అసలు కన్నతల్లి ప్రత్యక్ష దైవం అంటారు కదా! మీ అమ్మని బాధపెట్టే మాటలు మాట్లాడకూడదు, కష్టపెట్టే పనులు చేయకూడదు” అని సుద్దులు చెప్పింది.

“తులసమ్మా! ఏడవబాకు. నీ కష్టం మాకు తెలియదా ఏంటి? రఘు చిన్న పిల్లాడు, వాళ్ళు వీళ్ళు చెప్పిన మాటలు తలకెక్కించుకుని ఇప్పుడలా కోపంగా ఉన్నాడు గాని వాడికి నీపై ప్రేమ ఎందు కుండదు” అని అంటూ

“కృష్ణా, నువ్వు రఘుని తీసుకుని వాళ్ళింటికి వెళ్ళు “అని చెప్పింది.

తులసమ్మ పిన్ని కళ్ళు తుడుచు కుంటూనే ఇంటిదారి పట్టింది. ఆ వెనుకనే రఘు, నేను బయలుదేరాం.

ఆ సంఘటన తర్వాత రఘు ఆలోచనల్లో చాలా మార్పు వచ్చింది. వాళ్ళమ్మ మీద అసలు కోపమే లేకుండా తల్లిని సంతోషంగా ఉంచేవాడు. కాని ఆమె ఆచరిస్తున్న మతంపట్ల వ్యతిరేక వైఖరి మాత్రం వాడి మనసులో అలాగే ఉండిపోయింది.

తులసమ్మ పిన్ని ఊరిలోనే ఉండేది. మేము హాస్టల్లో ఉండి డిగ్రీ చదువు పూర్తి చేసాము. తర్వాత ఇద్దరికీ గుంటూరు మెడికల్ కాలేజ్లో సీట్లు వచ్చాయి. చదువు పూర్తవుతూ ఉండగానే రఘుకి పెళ్ళయిపోయింది. రఘుకి హిందూ సంప్రదాయం ప్రకారమే పెళ్లి చేయించింది తులసమ్మ పిన్ని. వియ్యాల వారికి ఆమె ఆచరించే మతంపట్ల అభ్యంతరం ఉండేది. అయితే రఘు లాంటి యోగ్యుడైనవాడిని పెంచిన తల్లి కాబట్టి అల్లుడు హోదాని చూసుకుని ఆమె పరమత ఆచరణకంత ప్రాముఖ్యతనివ్వడం మరచిపోయారు.

రఘు హైదరాబాద్లో ఉద్యోగం చేస్తూ తల్లిని కూడా తమతో ఉండమని గొడవ చేసేవాడు. కానీ తుల సమ్మ పిన్ని పల్లెలోనే ఉండటానికి ఇష్టపడేది. రఘు సొంత ఊర్లో ఇల్లు కట్టడానికి రామాలయం ప్రక్కనే కొంత

స్థలాన్ని మార్కెట్లో ఉన్న ధరకన్నా ఎక్కువ ధరపెట్టి కొని ఆ స్థలంలో ఇల్లు కడతాను.. ఆ ఇంట్లో ఉండమని అన్నాడు. ఆమె ఆ గుడి ప్రక్కనే ఉండడానికి ఇష్టపడలేదు.

ఇద్దరు పిల్లలు పుట్టిన తర్వాత విదేశంలో ఉద్యోగం సంపాదించుకుని వెళ్ళి పోయాడు. తనతోపాటు తల్లిని తీసుకువెళ తానని అంటే అందుకూ ఆమె ఇష్టపడలేదు. “ఎక్కడున్నా నువ్వు సుఖంగా సంతోషంగా ఉంటే చాలు. నేనీ వూరు వదిలి రానని చెప్పింది. నా సలహా మేరకు నా ఇంటికి దగ్గరలోనే ఒక ఇల్లు తీసుకున్నాడు. నంవత్సరానికి ఒకసారో, వీలయితే రెండుసార్లు వచ్చి ఆ సమయానికి తులసమ్మ పిన్నిని అక్కడికి రప్పించుకుని అందరూ కలసి ఆనందంగా గడిపి వెళ్ళడం చేయసాగాడు. వెళ్ళేటప్పుడు పేద పిల్లలకి స్కాలర్‌షిప్‌లు ఏర్పాటు చేసి వెళ్ళేవాడు.

నాలుగేళ్ల క్రితం తులసమ్మ పిన్ని ఆరోగ్యం దెబ్బతింది. అప్పుడు వచ్చి ఒక నెల రోజులు ఉండి ఆమెకి స్వయంగా సేవలు చేసాడు. ఇక సొంత వూర్లో ఒక్కడాన్నే ఉంచడానికి ఇష్టపడక నమ్మకమైన ఒక మనిషిని కుదిర్చి ఆమెకి సాయంగా ఉంచి వెళ్ళాడు. అవసరం అయినప్పుడు సాయంగా కొడుకుకాని కొడుకుని నేనెలాగూ దగ్గరలోనే ఉన్నాను కాబట్టి రఘుకి ఎలాంటి దిగులు లేకుండా ఉంది. అమ్మ నాదగ్గరే ఉండటంతో అమ్మకి తులసమ్మ పిన్నికి ఇద్దరికీ బాగానే కాలక్షేపం అవుతూనే ఉండేది.

తన పనులు తాను చేసుకుంటూ అప్పుడప్పుడూ దగ్గరలో ఉన్న చర్చికి కూడా వెళ్లివస్తూ ఉన్న తులసమ్మ పిన్ని ఏ మాత్రం సూచనలు ఇవ్వకుండానే తనువు చాలించింది... ఇవన్నీ గుర్తు చేసుకుంటూ మౌనంగా ఉన్న నన్ను సరళ తట్టి పిలిచింది.

“ఏమండీ! రఘు అన్నయ్య వాళ్ళ మామగారు ఏమిటో అంటున్నారు చూడండి.”

ఏమిటన్నట్లు ఆయనవైపు చూసాను. “ఆమె శవాన్ని బాక్స్‌లోకి మార్చి ఇదిగో ఈ దండలు వేయండి, తలవైపు దీపం పెట్టండి. అలా అంత సేపు దీపం పెట్టకుండా ఉంచకూడదు” చెబుతున్నారు.

దీపం.. పెట్టటమా ? అడిగాను ఆశ్చర్యంగా. అదేమిటి అలా ఆశ్చర్యంగా అడుగుతున్నావ్ కృష్ణా?! ఆమె బ్రతికి

ఉన్నప్పుడు ఆమె ఎలా ఉంటే మనకెందుకు? ఇప్పుడు ఆమె రఘు తల్లి మాత్రమే!! ఆమెకి హిందూ సంప్రదాయంలో అంత్యక్రియలు జరపడమే విధి. పైగా అలా చేయకపోతే రఘుకి కీడు జరుగుతుంది. అది మాత్రం ఆమె కోరుకుంటుందా? అడుగుతున్నాడాయన.

నేను ఆలోచిస్తూ ఉన్నాను. బుర్ర పాదరసంలా పనిచేసింది. వెంటనే ఇలా అన్నాను. “రఘు రావడానికి ఎంత లేదన్నా ఇంకా రెండు రోజులు పడుతుంది కాబట్టి బాడీని ఇక్కడ బాక్స్ లో ఉంచడంకంటే మార్చురీలో ఉంచడం నయం” అన్నాను.

నన్ను సమర్థిస్తూ మరి కొందరూ అలాగే చేయడం మంచిదని అన్నారు. అమ్మయ్య! ఒక గండం గట్టెక్కింది అనుకుని అంబులెన్స్ కి ఫోన్ చేసాను. ఒకటిన్నర రోజు తర్వాత భార్యపిల్లలతో సహా రఘు వచ్చాడు. ఎయిర్ పోర్ట్ కి ఎదురెళ్ళి నేనే ఇంటికి తీసుకువచ్చాను. మేము ఇంటికి వచ్చే సమయానికి అంబులెన్స్ లో పిన్ని భౌతిక కాయాన్ని ఇంటికి తీసుకువచ్చారు. రఘు తల్లి శవాన్ని చూస్తూ కన్నీరు కారుస్తూనే ఉన్నాడు. పిల్లలు ఒకసారి ఆమె దగ్గరికి వచ్చి చూసి దూరంగా వెళ్ళిపోయారు. భార్యని తల్లి తల దగ్గర దీపం పెట్టమని చెప్పాడు రఘు.

రఘు మామగారు స్మశానవాటిక వాళ్ళకి ఫోన్ చేసి దహనక్రియల గురించి మాట్లాడుతున్నారు.

నేను నిర్ఘాంతపోయాను. తల దగ్గర దీపం పెట్టబోతున్న రఘు భార్యని “కాసేపు ఆగమ్మా”.. అని వారించి వాడిని ప్రక్కకి తీసుకువెళ్ళాను.

“ఏంటిరా ఇది”.. అడిగాను.

“ఏముంది అన్నీ మాములేగా” అన్నాడు వాడు.

“రఘు.. నీకు ఊహ తెలిసినప్పటి నుండి అమ్మని వ్యతిరేకిస్తూనే ఉన్నావు. ఇప్పుడు చనిపోయిన తర్వాత కూడా వ్యతిరేకి స్తున్నావు. ఇప్పుడు నువ్వు తీసుకున్న నిర్ణయం నాకేమీ నచ్చలేదు” అన్నాను.

“నచ్చడానికి ఏముందిరా కృష్ణా! ఇప్పుడు నేనేమి చేసినా అమ్మకి తెలుస్తుందా ఏమిటి! అమ్మ పుట్టుకతో క్రిష్టియన్ ఏమీ కాదుగా! హిందువుగానే వుట్టింది. హిందువుగానే ఆమెని కడసాగనంపడంలో ఎవరికి అభ్యంతరం ఉంటుంది? మధ్యలో

వచ్చినవి మధ్యలోనే పోతాయి” అన్నాడు.

మరి నువ్వు మధ్యలోనే వచ్చావుగా నువ్వు పోవాలిగా? అన్నాను కోపంగా. వాట్! అన్నాడు ఆశ్చర్యగా అర్థం కానట్లు

“నేను అంటున్నదీ అదే! నువ్వు ఆమె పుట్టినప్పటినుంచి ఆమెతో ఉండలేదుగా! ఆమెని ఇప్పుడు వదిలేయి” అన్నాను.

“ఎలా వదిలేస్తాను? అమ్మ ఉన్నప్పుడు ఆమెని ఎంతగా ప్రేమించానో ఇప్పుడూ అంతగానే ప్రేమిస్తాను. ఆమెకి అంతిమ సంస్కారం చేసి ఆమె రుణం తీర్చుకోవాలి కదా!” అన్నాడు.

“మనుషులని ప్రేమించడానికన్నా ముందు వారిని గౌరవించడం నేర్చుకోవాలి. మీ అమ్మని ఎప్పుడైనా గౌరవించావా? అదే ఆమె అభిప్రాయాలని గౌరవించావా? ఆమె ఇష్టపడే బైబిల్ ని ఆమె ప్రార్థనలని అంగీకరించావా? ప్రవంచ దేశాలన్నీ తిరిగావు. మతం, ఆచారం ఇవన్నీ మారిపోతూనే ఉంటాయి.

ఎవరికిష్టం అయినట్లు వారు మార్చుకుంటారు. మార్చుకోవద్దనటానికి, ఇలాగే ఉండాలి అనడానికి ఎవరికీ అధికారం లేదు. వ్యక్తిస్వేచ్ఛకి భంగం కల్గించ మని ఏ రాజ్యాంగంలోను చెప్పబడలేదు. మన హిందూ ధర్మం అసలు చెప్పలేదు. ఆమె చనిపోయాక ఆమె కొడుకుగా నీకు ఆమె శవం మీద కూడా హక్కు ఉండొచ్చు. కానీ ఆమె అవలంబించిన మతాచారం ప్రకారం ఆమె అంతిమ సంస్కారం జరగాలని ఆమె కోరిక. అమ్మ ఈ దగ్గరలో ఉన్న చర్చిలో ఆ విషయమే చెప్పిందట. వారొచ్చి నిన్న నాకు ఆ విషయం గుర్తుచేసి వెళ్ళారు. ఆమె ఇష్ట ప్రకారం మనం అలా పాటించడం అంటే ఆమెని మనం గౌరవించడమే కదా! అది మన విధికదా! ఆలోచించు” అన్నాను

“ఏమైందండీ! అంత సీరియస్ గా చర్చించుకుంటున్నారు? అవతల జరగాల్సిన విషయం చూడకుండా “ అంటూ దగ్గరికి వచ్చింది సరళ.

“తల్లీకొడుకుల మధ్య కూడా ఈ మత విశ్వాసాలు ఎంతటి అగాధం సృష్టిస్తాయో అన్నది అర్థమవుతుంటే చాలా బాధగా ఉంది సరళ.” అన్నాను.

“ఏమంటున్నారు రఘు అన్నయ్య? శవపేటిక, ప్రార్థన, బరియల్ గ్రౌండ్ కి వద్దంటున్నారా?”

అవునని తలూపాను. రఘు మామగారు పురమాయించిన మనుషులు పాడె సిద్ధం చేస్తున్నారు. పూలదండల బుట్టలు, చావు మేళం, టపాసులు అన్నీ వచ్చి చేరుతున్నాయి.

రఘు పది నిమిషాలు గడిచినా గదిలోనుండి బయటకి రావడం లేదు.

“సరళా! నేను వెళుతున్నాను. ఆ కార్యక్రమం అయ్యాక అమ్మ, నువ్వు వచ్చేయండి” అని అంటూ బయటకి వస్తున్నాను.

“అయ్యో! అదేమిటండీ! మనకి నచ్చలేదని వెళ్ళిపోతామా? ఇన్నేళ్ళు ఆమెకి మీరు ఒక కొడుకుగానే ఉన్నారు. ఆ కార్యక్రమం ఏదో అయినాక మనమందరం కలిసే వెళ్ళిపోదాం. తర్వాత మీ మిత్రుడు, మీరు ఎలా ఉండదల్చుకున్నారో అలాగే ఉండండి” అంటూ చేయి పట్టుకుని ఆపబోయింది.

“మరణం తర్వాత కూడా తల్లి అభిప్రాయాలని గౌరవించలేనివాడిని, సంస్కారం లేనివాడిని నా స్నేహితుడిగా కాదు మనిషిగా కూడా అంగీకరించలేక పోతున్నాను. డాక్టర్ అన్న డిగ్రీని మెడలో వేసుకుని తిరుగుతున్న వాడిని మరో మత మూఢుడుగా చూడలేకపోతున్నాను. ఆ విషయాన్ని జీర్ణంచేసుకోవడం నావల్ల కావడంలేదు. అందుకే వెళుతున్నాను”. తల విదుల్చుకుంటూ గుమ్మం దాటి బయటకి రాబోతుండగా..

“కృష్ణా! ఎక్కడికిరా వెళుతున్నావ్? అమ్మ అంతిమ సంస్కారంకి శవపేటిక సిద్ధం చేయించకుండా?” అంటూ దగ్గరగా వచ్చి నా చేయి పట్టుకున్నాడు రఘు.

తులసమ్మ పిన్నికి జరిగే అంతిమ సంస్కారం రఘుని సంస్కారవంతుడిగా మార్చిందనుకుంటే నాకు చాలా సంతోషమేసింది.

వాడి చెయ్యి పట్టుకుని తులసమ్మ పిన్నిని ఉంచిన చోటుకి వచ్చాను. ఆమె నిర్జీవ ముఖం చిన్నగా నవ్వుతున్నట్లు కనిపించింది నాకు.

సారంగ వెబ్ వత్రికలో/ కథా సారంగలో 30, 2013 ప్రచురితం (ప్రాతినిధ్య 2013 సంచికలో కూడా)

యుగ యుగాల భారతీయ మహిళలను చల్లంపజేసిన జె.వరలక్ష్మి

- డా॥ బి.విజయభారతి

ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయం నుండి కళా ప్రపూర్ణ గౌరవం పొందిన జె.వరలక్ష్మి గారు తన 90వ యేట 2-10-2017న కాలధర్మం పొందారు. ఆమె ఆంధ్రులందరూ గర్వించదగిన మహిళ. ప్రామాణికమైన రచనలు చేసిన రచయిత్రి. శిరీష కుసుమాలు, దేశ దేశాల స్త్రీలు, ఫైనాన్స్ అండ్ ఫాంటసీ ఆఫ్ తెలుగు ఉమన్, యుగ యుగాల భారతీయ మహిళ ఆమె రచనల్లో కొన్ని. భిన్న శాస్త్రాల్లో పాండిత్యం కలిగి ఉన్నందున ఆమె రచనలు సాధికారికంగా ఉన్నాయి.

ఆమె మహిళా శిశు సంక్షేమ శాఖలో పనిచేస్తూ 1986లో డిప్యూటీ డైరెక్టర్ గా రిటైరయ్యారు. ఆ శాఖ ఎందరో రచయిత్రులను అందించింది. వాసిరెడ్డి సీతాదేవిగారు, నంజూరి పరిపూర్ణగారు మనకు గొప్ప సందేశాత్మకమైన రచనలను అందించారు. ఇంకా వజ్రావతి గారు, లీలగారు ఆ శాఖకు సమున్నత గౌరవాన్ని తెచ్చిపెట్టినవారిలో కొందరు. ఆ శాఖ ఎందరో మహిళలకు చేయూతనిచ్చింది.

లక్ష్మిగారు గుంటూరు జిల్లా మాదలలో జన్మించారు. సత్తెనపల్లి హైస్కూల్లోనూ, గుంటూరు ఎ.సి.కాలేజీలోనూ చదివారు. 1955 లో మద్రాసులో 'లా' చేశారు. పొలిటికల్ సైన్సు, పబ్లిక్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ లోనూ నిష్ణాతులు. మహిళలపరంగా ఆలోచించే వరలక్ష్మిగారు మహిళా (శిశు) సంక్షేమ శాఖలో ఉద్యోగరీత్యా విధులు నిర్వహించటం ఆమెకూ సమకాలిక స్త్రీలకూ కూడా ఆనందాన్ని సంతృప్తిని ఇచ్చింది. గొప్ప పరిజ్ఞానాన్ని అందించింది.

చుట్టూ ఉన్న సమాజాన్ని గురించి ఆలోచించగలిగినవారు తక్కువ. వారిలోనూ తగిన అవకాశాలున్నవారు మరీ తక్కువ.

అప్పటి దేశకాల పరిస్థితుల్లో ఆమెకు కుటుంబ వాతావరణం అనుకూలంగా ఉండటమూ, స్వరాజ్యోద్యమ వీచికలు ఆమెను స్పృశించటమూ స్త్రీ జాతికి ఉపకరించాయి. ప్రాచీన ధర్మశాస్త్రాలూ, ఆధునికులమను కొంటున్న మనో వైజ్ఞానిక నిపుణులు కూడా స్త్రీలనూ, వారి న్యాయా న్యాయ విచక్షణనూ చులకనగా మాట్లాడుతున్నప్పటికీ తమ ప్రతిభను మరుషులతో పోటీపడి నిరూపించుకున్న నారీమణులెందరో మనముందున్నారు. వారిలో వరలక్ష్మిగారి స్థానం ముందువరుసలోనే ఉంటుంది.

వరలక్ష్మిగారు రాసిన "యుగయుగాల్లో భారతీయ మహిళ" 18 అధ్యాయాల గ్రంథం. 1977లో ప్రచురితమయింది. అష్టాదశ(18) పర్వాలున్న మహాభారతం వలెనే ఇది సమగ్రమైన గ్రంథం. గొప్ప రిఫరెన్స్ బుక్. అనాదినుండి జరిగిన సంగతులు-ముఖ్యంగా స్త్రీల పరంపరగా ఏయే దేశాల్లో ఎలా పరిణమించాయో అప్పటి ధర్మాధర్మాలూ న్యాయ సూత్రాలూ స్త్రీలను ఎన్ని ఆంక్షలకు గురిచేశాయో వరలక్ష్మిగారు వివరంగా చెప్పారు. ప్రాచీనకాలంలో మహిళలకు భావదాస్యం లేదన్నారు; భారతీయ శిల్పానికి, కళలకు మూలం స్త్రీలే అన్నారు. ఆ వివరాలు తలపోసుకోవటం ఈ వ్యాస లక్ష్యం.

యుగ యుగాల మహిళలను గురించిన సమాచారం ఇవ్వటంలో వరలక్ష్మి గారి పరిస్థితి ఆద్యంతమూ ఆసక్తికరంగా సాగింది. చరిత్రకు పూర్వం దేశవిదేశాల్లో వరిధివిల్లిన నాగరికతల గురించి, మాతృస్వామ్య వ్యవస్థ గురించి ఆర్య ఆర్యేతర జాతుల కలయిక గురించి మొదటి భాగంలోనూ; ఇండియాలోని వేదసాహిత్యంలోని స్త్రీల గురించి రెండో భాగంలోనూ, స్మృతులు, ధర్మ శాస్త్రాలు

స్త్రీలపై విధించిన నియమాల గురించి మూడో భాగంలోనూ చెప్పారు.

నాల్గవ భాగంలో మరాఠాలు, ఇతిహాసాలలో చిత్రించబడిన స్త్రీలపరంగా అప్పటి సామాజిక వ్యవస్థను విశ్లేషించారు. ఐదవ భాగంలో వైజ్ఞానికంగా వరాహమిహిరుడు, పతంజలి స్త్రీలను ఎలా ప్రస్తావించారో చెప్పారు. ఆరవ భాగంలో జైన బౌద్ధాల కాలపు మహిళల గురించి ఉన్నది. ఏడవ భాగం మధ్యయుగపు చరిత్ర, హిందూరాజుల పరిపాలనా కాలంలోని స్త్రీల గురించి ఇందులో ప్రస్తావించారు. అక్కమహాదేవి, పద్మిని, రాణి సంయుక్తల గురించి ఇందులోనే ఉంది. ఎనిమిదవ భాగంలో ముస్లింల పాలనా కాలంలోని స్త్రీల గురించి, విజయనగర సామ్రాజ్యపు స్త్రీల గురించి చెప్పారు.

తొమ్మిదవ భాగంలో ఆంగ్లేయుల పాలనా కాలపు వ్యవస్థలో స్త్రీలు ఎలా ఉన్నారో చెబుతూ స్వరాజ్యోద్యమాన్నీ చెప్పారు. పదవ భాగం గాంధీ యుగం. ఇందులో దేశవ్యాప్తంగా స్త్రీలను గాంధీ, కస్తూర్బాలు ఎలా ప్రభావితం చేశారో వివరించారు.

పదకొండవ భాగంలో ఆధునిక కాలపు చట్టాల గురించి, ముఖ్యంగా స్త్రీల గురించిన చట్టాల గురించి వివరించారు.

పన్నెండవ భాగాన్ని లలితకళలకు కేటాయించారు. ప్రాచీన సాహిత్యంలో గాధాసప్తశతిలో కల్పణుని రాజతరంగిణిలో స్త్రీలపరంగా ప్రస్తావించబడిన కళల గురించి వివరించారు.

పదమూడవ విభాగంలో స్త్రీలు అలంకరించుకోవటంలోని వైవిధ్యాల గురించి ప్రస్తావించారు. ప్రాచీనుల అలంకరణ సామాగ్రి, సుగంధ ద్రవ్యాల వినియోగం, దేశ

కాలాలకు అనుగుణంగా మారుతూ రావడాన్ని, ఆ క్రమంలో స్త్రీల సాధు సౌశీల్యాలను ప్రతిబింబించడాన్ని కూడా శ్రద్ధగా విశ్లేషించారు.

మహిళల క్రీడల గురించి, పాటల గురించి పద్నాలుగో విభాగంలో ఉంది. రాజ్యపాలన చేసిన స్త్రీల గురించి పదిహేనవ విభాగంలో చెప్పారు. స్త్రీల వారసత్వ హక్కు గురించి, స్త్రీ ధనం గురించి, భూ సంస్కరణల వల్ల స్త్రీలపై వదే ప్రభావం గురించి పదహారవ విభాగంలో ఉంది. తత్వవేత్తలు స్త్రీని ఎలా చూశారనేది పదిహేడవ విభాగంలో చెప్పారు. పద్దెనిమిదవ విభాగం పై విషయాలన్నింటి సమాహారం.

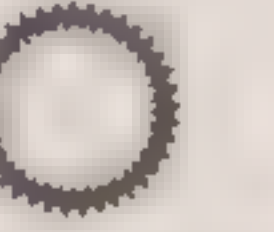
చెప్పదలుచుకున్న విషయాన్ని స్పష్టంగా, సూటిగా చెప్పడం-ఆయా యుగ ధర్మాలను నిస్పృహిగా సమీక్షించడం వరలక్ష్మిగారి ప్రత్యేకత. వరలక్ష్మిగారి పుస్తకం నేను 1983లో చూడటం జరిగింది. అప్పటినుంచి చాలాసార్లు దాన్ని చదివాను. అది ఆమె మా వారికి గౌరవ పురస్కారంగా ఇచ్చిన కాపీ. “భారతనారి చరిత్రను వందల పుటల్లో ప్రవహింపజేశారు” అంటూ తిరుమల రామచంద్ర వరలక్ష్మిగారిని అభినందించారు. “అనంతమైన బహుముఖ

40 సంవత్సరాల తర్వాత కూడా సమాజానికి ఇదే సలహా అవసరమౌతుంది. లింగ వివక్ష, స్త్రీలపై లైంగిక దాడులు, అత్యాచారాలు రోజు రోజుకు పెరిగిపోతున్న ఈరోజుల్లో కావల్సినది యువతలో సమస్యను అర్థం చేసుకునే జాగృతి, వివేకం.

సమాచారంతో కూడిన ఈ గ్రంథం ఒక థీసీస్” అని, ఇలాంటి తెలుగు గ్రంథం ఇంతవరకు తమ దృష్టికి రాలేదని బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారన్నారు. ఈయన 1977 ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీకి అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు.

ఈ గ్రంథాన్ని రచయిత్రి తమ తల్లిగారైన రాజ్యలక్ష్మమ్మ గారి స్మృతికి అంకితం చేశారు. వరలక్ష్మిగారు ఈ గ్రంథం సర్వ సమగ్రంగా, ప్రామాణికంగా ఎంతో నిబద్ధతతో రాశారు. ఆర్థిక, రాజకీయ, సామాజిక రంగాల్లో స్త్రీల భాగస్వామ్యాన్ని చర్చించారు. ఎప్పటికీ ఇది ప్రామాణిక గ్రంథమే. ప్రాచీన విషయాలమీద ఎందుకు ఇంత ఆసక్తి! ఇంత శ్రమ ఎందుకు? అని ఎందరో ఆమెను నిరుత్సాహపరిచేవారట. అయినా ఆమె ఎన్నో గ్రంథాలయాల దర్శించి

వ్యయ ప్రయాసలకోర్చి అద్భుతమైన సమాచారాన్ని మనకు అందించారు. “సమాజం స్త్రీలకు ఆంక్షలు విధించకుండా కొంతైనా వారికి అనుకూల పరిస్థితులు కల్పిస్తే స్త్రీలలో ఉన్న ప్రతిభా విశేషాలు మరింతగా పైకి రాగలవు” అన్నారు వరలక్ష్మిగారు. అది ఆమె ఆశ, ఆకాంక్ష. ఇవాళ కావల్సింది ఆవేశపూరితమైన చర్చలు కావు, వాద,వివాదాలు కావు. కావల్సింది అవగాహన, సరైన శిక్షణ, జాగృతి, శాస్త్రీయ దృక్పథం” అని చెప్పారు వరలక్ష్మి. ఈనాడు 40 సంవత్సరాల తర్వాత కూడా సమాజానికి ఇదే సలహా అవసరమౌతుంది. లింగ వివక్ష, స్త్రీలపై లైంగిక దాడులు, అత్యాచారాలు రోజు రోజుకు పెరిగిపోతున్న ఈరోజుల్లో కావల్సినది యువతలో సమస్యను అర్థం చేసుకునే జాగృతి, వివేకం. అరుదైన అవకాశాలతో చదువుకున్న మహిళగా ఆమె తన తపనను ఒక బాధ్యతగా స్వీకరించి ఈ గ్రంథాన్ని భావితరాలకు అందించారు. ఈమె సంకల్పసిద్ధి మనందరకూ ఆదర్శం కావాలి. ఆ విధంగా వరలక్ష్మిగారి భావాలను, ఆశయాలను గౌరవించటమే ఈనాడు మనం ఇవ్వగలిగే నిజమైన నివాళి.

అదేంటో కళ్ళలోకి
చూడడమే తరువాయి
ఆప్యాయంగా గోరుముద్దలు తినిపించి
ఆకలిని ఆమడదూరం తోలేస్తుంది
ఆ దైవమేకదా....అమ్మంటే!
అదేంటో అలసిసాలసి
ఇంటికి రాగానే చిరునవ్వుతో
కాసీంత కాఫీ తాగించి
అలసటను ఆవలికి తోలేస్తుంది
ఆ దేవతేకదా.....భార్యంటే!
అదేంటో ఇంట్లో
అలికిడి లేదనకునేలోపే
గాజుల రవళులతో
గజ్జెల నవ్వుడితో
ఇల్లంతా సందడి చేస్తుంది
ఆ సంతోషమేకదా.... కూతురంటే!

అవనికే వెలుగు

ఏ రూపంలో ఉన్నా ఆమె
ఆప్యాయతను
అనుబంధంను
మమకారంను
వెలకట్టలేముజి
ఆమె అందించే ప్రేమను
ఏ అంగళ్ళలోనూ
ఏ అనంత ఐశ్వర్యంలోనూ
చవిచూడలేము
అదేంటో ఇంతటి
అదృష్టాన్ని కాలరాస్తూ
కర్మశ మగతనం మృగత్వంతో
ఆకలి తీర్చిన అమ్మను
వృద్ధాశ్రమానికి పంపి

అవసరతలు తీర్చిన భార్యను
వరకట్న చితిలో కాల్చి
ఆనందాల్ని పంచే కుమార్తెను
గర్భాశయంలోనే చిది“మేస్తుంది”
కామవాంఛలతో మానవత్వానికి
మాయని గాయాలు చేస్తుంది
ఆధునిక మహిళ చరిత్రను
తిరగరాస్తుందనే గురజాడ
మాటలను పాటిద్దాం
ఆడపిల్లను
పుట్టనిద్దాం
బతకనిద్దాం
చదవనిద్దాం
ఎదగనిద్దాం
ఆడపిల్ల అవనికే
వెలుగుని చాటుదాం!!

- డాక్టర్ పెంకి విజయకుమార్

జిక్కిడ మనుషులు బతుకుతున్నారు

- డా॥ శిలాలోలిత

స్త్రీ ఎప్పుడూ బలహీనురాలు కాదు. బలహీనవ ర్చబడుతున్నదంతే. బలవంతంగా అధికారాలు రుద్దబడుతున్నాయి. ఇది జగమెరిగిన సత్యమే. నివురుగప్పిన నిప్పులు స్త్రీలు. నివురు శ్వాసతం కాదు. దానివెనుక రగులుతున్న అగ్నికణాలే ఉంటాయి. ఒక్కసారి బలమైన నమ్మకాలతో గట్టిగా ఊదితే కణకణమండే నిప్పులు ప్రత్యక్షం.

సరిగ్గా అదే స్థితిలో స్త్రీలున్నారు. తమకి తాము నిర్ణాయక శక్తులుగా మారాలంటే, భృదత్వాన్ని తప్పని సరిగా అలవర్చుకొని ఇన్నాళ్ళు మనపై బలవంతంగా రుద్దబడిన ఒత్తిళ్ళనన్నింటిని ఎదుర్కొనే శక్తి స్త్రీలకుందని మర్చిపోవద్దు.

మనం నిజానిజాలను సమీక్షించుకుంటే అన్నీ తెలిసి పోతుంటాయి. స్త్రీలు స్త్రీలుగా పెంచబడుతున్నారు. పురుషులు పురుషులుగా పెంచబడుతున్నారు. సమాజం చేతిలో కీలుబొమ్మలుగా మలచబడుతున్నారు. ఈ జెండర్ వివక్ష వల్ల తమని తాము ఇద్దరూ కోల్పోతున్నారు. మనుషులుగా మిగలలేక పోతున్నారు. కుటుంబాలు కునారిల్లి పోతున్నాయి. కాబట్టి కుటుంబాలలోనే నమూనాగా మార్పులు రావాలి. ఆధిక్యాలుపోవాలి. స్త్రీ పురుషులిద్దరూ సమాన ప్రాణులన్న న్నుహ మొదలవ్వాలి. పెంపకంలోనే మొదటి మెట్టుపడాలి. పని విభజన వల్లనే చాలా గొడవలు వస్తున్నాయి. పిల్లల్ని కనడమేకాక పూర్తిగా పెంచాల్సిందీ ఆమెనన్న ధోరణి మారాలి. అతడుకూడా ఏమి పనులు అలవాటు లేక పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. ఆమెకూడా అంతే. ఇన్నాళ్ళూ చదువులు, ఉద్యోగాలు, కెరీరిజమ్ వెంట పడ్డవాళ్ళే. కానీ, పెళ్ళవగానే వంట బాధ్యత, ఇంటిపనులని, అత్తమామల సేవలని, అంట్లు కడగడం, ఇల్లు ఊడ్వడం, బట్టలు

ఉతకడం వంటి మురికి పనులు, న్యూనత పన్నన్నీ స్త్రీలకే. వాళ్ళే చెయ్యాలి అనే దాష్టీకాలు మారాలి. అందుకే చిన్నప్పుడు పెంచడం మొదలైనప్పటి నుంచీ మనుషులుగా పెంచడం మొదలుపెట్టాలి. పిల్లలిద్దరికీ పనులు సమానంగా నేర్పించాలి. ఆడవాళ్ళే తిన్నకంచాలు తియ్యాలి. మిగిలేనే తినాలి. మగవాడు తిట్టినా కొట్టినా పడాలి. మొగుడన్నాక కొట్టడా? తిట్టడా? మగపిల్లల్నే కనాలి. ఆడపుట్టుక దరిద్రపు పుట్టుక. పురుషుడంటేనే పెత్తందారు, గొప్పవాడు, తెలివైనవాడు, రక్షించేవాడు లాంటి రొడ్డకొట్టుడు పదాలకు అర్థాల్ని విడమర్చి చెప్పాలి. ఒకరికొకరు తోడుగా నిల్చి స్నేహ పద్ధతిలో జీవించగలిగితే ఉండే సహజీవన సౌందర్యాన్ని వివరించాలి.

ఇంటి పనులు అందరికీ అనే ఏకైక స్పృహ కలిగివుండాలి. సగం సగం మారిన మనుషులుంటారు. ఉద్యమాల్లో పనిచేసే వాళ్ళు సైతం, అన్ని పనులూ బాధ్యతలు పూర్తయిన తర్వాతే మీటింగ్లకు పర్మిషన్ ఇస్తుంటారు. ఈ పద్ధతికూడా సరైంది కాదు. ఈ మధ్య ఫేస్ బుక్లో చిన్న వీడియో క్లిప్లింగ్ చూశాను. చాలా ముచ్చటనిపించింది. అతడు అతగాడి స్నేహితుడొచ్చాక

మాట్లాడుతూ, మాట్లాడుతూ, అరే! గిన్నెల పని మర్చి పోయాను. పదినిముషాల్లో వస్తాను. టీవి చూస్తుండు అని లోపలికెళ్ళి పోయాడు. అతగాడి స్నేహితుడికి ఆశ్చర్యం. 'మీ ఆవిడకు ఇలా చేసిపెద్దుంటావా' అంటాడు. నేను నా భార్యకు సహాయ పడడమేమిటి? ఈ ఇంట్లో మేమిద్దరం ఉంటున్నాం. నా ఇంటిపని నేను చేస్తున్నాను. ఇద్దరం ఎవరికి వీలైన పని వాళ్ళు చేసుకుంటుంటాం. పిల్లల పనైనా అంతే. ఇల్లు శుభ్రపర్చుకోవడమైనా అంతే. డైపర్లు మార్చేపని ఆమెదే కాదు. ఇందులో ఎక్కువ తక్కువలు లేవు. ఇద్దరం ఉద్యోగాలు చేసుకుంటున్నాం. ఇద్దరం మనుషులుగా బతుకుతున్నాం. మొత్తం పని ఆమెమీద పడెయ్యడం దారుణం. ఇన్నాళ్ళు భార్యలు మాత్రమే పనులు చేస్తున్న సమాజం చూస్తున్నాం. ఇంటా, బయట స్త్రీలు పడుతున్న హింసనూ చూస్తున్నాం. నేనామెకు ఉదారంగా పనిచేసిపెద్దున్నా! ఆదర్శవంతుడ్ని నేను అనే ఆధిక్యతా భావాలు లేవు. మా అమ్మనాన్నలు అలా పెంచలేదు. మేమిద్దరం చాలా హాయిగా జీవిస్తున్నాం అన్నాడు. ఇలాంటి ఇంటి సుఖాల కోసమే ఇన్నాళ్ళ మన అన్వేషణ కూడా కదూ!

ఇద్దరం ఉద్యోగాలు చేసుకుంటున్నాం. ఇద్దరం మనుషులుగా బతుకుతున్నాం. మొత్తం పని ఆమెమీద పడెయ్యడం దారుణం. ఇన్నాళ్ళు భార్యలు మాత్రమే పనులు చేస్తున్న సమాజం చూస్తున్నాం. ఇంటా, బయట స్త్రీలు పడుతున్న హింసనూ చూస్తున్నాం. నేనామెకు ఉదారంగా పనిచేసిపెద్దున్నా! ఆదర్శ వంతుడ్ని నేను అనే ఆధిక్యతా భావాలు లేవు. మా అమ్మనాన్నలు అలా పెంచలేదు. మేమిద్దరం చాలా హాయిగా జీవిస్తున్నాం అన్నాడు.

ఆమె రాసిన జీవిత కావ్యానికి
ముందు మూడు మాటలు రాసినందుకు
అతడు భర్తయినాడు
ఆమె కృతజ్ఞతగా తన ఇంటిపేరు మార్చుకుని
ఉప్పునీటి సముద్రంలోని
తన తియ్యదనాన్ని త్యాగంచేసి కలిసిపోయింది.
ఆమె ప్రకృతి - అతడు పురుషుడు
ఆమె రావడం వల్ల అతడి జీవితవనం
పచ్చ పచ్చగా మారింది.
గజిబిజిగా ఉన్న గుండెగది
బొమ్మల కొలువయింది.
ఒక్కొక్కపూట తినడం మరో పూట పస్తుండడం
సెలవుదినాలు బద్ధకంగా నిద్రించడం
ఇవన్నీ దూదిపింజంల్లా ఎగిరిపోయాయి.
ఆమె చిరునవ్వుతోనే చురకత్తిలా మెరసి
అతణ్ణి చిత్రంగా సంస్కరించింది.
ఆమెరాకవల్ల ఇల్లు శుభ్రపడింది.
ఇంటి యజమాని సంతోషించాడు.
పాలఖాతా తెరిచింది
పాల వ్యాపారి సంబరపడ్డాడు.
ఓ పని మనిషిని కుదిర్చింది
నిరుపేద మహిళకు ఉపాధి కుదిరింది.
నిత్యవసరాలు కొనడంవల్ల
కిరాణావ్యాపారి ముఖము పున్నమి చంద్రుడిలా వెలిగింది.
ఇలా ఆమె ఎందరికో సాయపడింది
అతడు ఉద్యోగం వచ్చిన కొత్తలో భక్తి భావంతో
కొన్ని దేవుని పటాలు కొన్నాడు.
అవి కళలేవు పోలికలు గతితప్పి ఉన్నాయి.
ఆమె వాటిని శుభ్రంచేసి దేవుళ్ళ నివాసాలు సరిచేసింది.
నిత్యం ధూపదీపాలతో పాపం దేవుళ్ళు సేదతీరారు.
ఉదయం ఆమె నిద్రలేస్తూనే శంకరవాణి వినిపిస్తుంది.

పనులు చేస్తూ శ్రమిస్తూ జనపద గేయాలు ఆలపిస్తుంది.
సాయంత్రం అయ్యేసరికి వదాలు వలకని పెదాలు
కూనిరాగాలైనాయి.
రాత్రివేళ భర్తను పాలకడలిపై శయనింపచేసి
ఆశల సౌధంలో నమ్మకమనే భరోసాలో
ఆమె తన హృదయాన్నే నైవేద్యం పెట్టిన నైపుణ్యం అద్భుతం.
అతడు పదం - ఆమె అర్థం
అతడు అర్థం - ఆమె ప్రతిబింబం
అతడు చేతివ్రాత - ఆమె అచ్చయంత్రం
అతడు పద్యం - ఆమె వ్యాఖ్యానం
ఇలా జీవితమంతా అతనికి, అతని వంశానికి
సేవలు చేస్తూ చేస్తూ...
ఓరెండు బుల్లి మొక్కలకు అంటుగడుతుంది
జీవితనాణానికి బొమ్మ బొరుసు భార్యాభర్తలు
రెండు పార్శ్వాలు నిలకడగా ఉంటేనే
నాణెం చెల్లుతుంది.
దీనికి పెద్దలు పెట్టిన అందమైన పేరే “పెళ్ళి”

గవర్నర్ హంట్

1913వ సంవత్సరంలో వెస్టర్న్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ మైనర్స్ తరపున నేను అరిజోనా వెళ్లాను. ఆ ప్రాంతం అంతా రాగి గనుల మయం. అప్పుడు అక్కడి రాగిగని కార్మికులు నమ్మే చేస్తున్నారు. యజమానులకు యుద్ధం ఫలితంగా లాభాల రూపంలో ధనరాశులు వచ్చిపడుతున్నాయి. గని కార్మికులు సహజంగానే వారి వాటాను వారు కోరుకుంటున్నారు. వేతనాలు పెంచాలని డిమాండ్ చేశారు. ఎడ్ గ్రో అనే మంచి కార్యకర్త నాకు అక్కడ తోడున్నాడు.

అమెరికా కార్మికోద్యమ చరిత్రలో అరిజోనా రాగిగని కార్మికుల పోరాటం, అందులో గవర్నర్ హంట్ పాత్ర ప్రముఖంగా చెప్పుకోదగ్గది.

అక్కడి రాగిగని యజమానులు పచ్చి నియంతలు. గని కార్మికుల వేతనాలు పెంచమనగానే గనులు మూసేయడానికే సిద్ధపడ్డారు. కార్మికులను ఇళ్లకు పంపించి వాళ్ల స్థానంలో యజమానుల చెంచాగాళ్లతో పని నడుపుదామనుకున్నారు.

కానీ గవర్నర్ హంట్ ఈ మొత్తం వ్యవహారంలో ఎంతో విజ్ఞతతో వ్యవహరించారు. సమ్మెలో ఉన్న 40 మంది కార్మికులను గనులకు కాపలా పెట్టేందుకు పోలీస్ అధికారికి అధికారాలిచ్చారు. అటు గన్మెన్లుగానీ ఇటు కార్మికులు గానీ హింసకు పాల్పడకుండా ఏర్పాట్లు చేశాడు. కొలరాడోలో లాగా సమ్మెవిచ్చిన్నకులు, కిరాయి గూండాల రక్షణ కోసం మిలిటరీని దించలేదు.

ఒక రోజుక్కడ పెద్ద బహిరంగ సభ నిర్వహించాం. సభనుద్దేశించి నేను మాట్లాడుతూ ఇలా అన్నాను. 'నేను ఇంతమంది యూనియన్ సభ్యులను చూసి సంతోషిస్తున్నాను. ఇక్కడున్న ప్రతి సభ్యుడు, సభ్యురాలు యూనియన్ కు విధేయులని నాకు తెలుసు. యూనియన్ అంటే నేనంటున్నది యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా. అవును

అమెరికా బలం అమెరికాలోని అన్ని రాష్ట్రాల కలయిక. నేనడిగేది ఇదే. కొన్ని రాష్ట్రాల కలయికమే అమెరికాకు బలం ఇచ్చినప్పుడు కార్మికులందరి కలయిక కార్మిక సంఘానికి బలం ఇస్తుంది కాదా! కలిసి ఉండడం దేశానికి మంచిదయినప్పుడు కార్మికవర్గానికి మాత్రం ఎందుకు మంచిదికాదు? ఒక రాష్ట్రం సాధించలేనిది అన్ని రాష్ట్రాల కలయిక సాధించగలిగింది. అలాగే ఒక శ్రామికుడు అత్యంత శక్తివంతుడయిన గని యజమానికి వ్యతిరేకంగా నిలవలేడు. కానీ గని కార్మికుల సంఘం గని యజమానులకు ఎదురొడ్డి నిలవగలదు. అమెరికన్ పౌరుడికి వర్తించని సూత్రమే గని కార్మికుడికి కూడా వర్తిస్తుంది కదా' అని.

ఈ సమ్మె నాలుగు నెలలపాటు ఎంతో క్రమశిక్షణతో సాగింది. శ్రామికులు వంటచెరకు కోసం మైళ్లకొలది కొండల్లోకి వెళ్లి తెచ్చుకున్నారు గానీ పక్కనే ఉన్న గని యజమానుల కలవను ముట్టలేదు. యజమానులు ఇళ్లు వదిలి పోయినా ఇంట్లో ఒక్క వస్తువూ పోలేదు. ఒక రోజు ఒక ఫ్యాక్టరీలో నిప్పుంటుకుంది. గని కార్మికులే వరసగా నిలబడి గొలుసులా ఏర్పడి బక్కెట్లతో నీరు అందుకొని మంటలార్యారు. అయినా కొన్ని పత్రికలు కార్మికులే నిప్పు పెట్టారని పనికట్టుకొని ప్రచారం చేశాయి. ఎక్కడా ఆధారాలు లేకపోవడంతో ఆ ప్రచారం బలపడలేదు.

తరువాత వచ్చిన ఎన్నికల్లో హంట్ గెలిచారు. అయినా రాగిగని యజమానులు హంట్ ను వ్యతిరేకించి, ఆయన ఎన్నికను ప్రక్కనపెట్టి కాంప్ బెల్ ఎన్నికయినట్టు ప్రకటింపచేశారు.

ఈ లోగా కార్మికులు సమ్మెలో విజయం సాధించారు. వారి జీతాలు పెరిగాయి. యజమానులకు, కార్మికులకు మధ్య సయోధ్య కుదర్చడానికి ఒక స్టాండింగ్ కమిటీ వేశారు.

అయితే కాంప్ బెల్ గవర్నర్ అయిన వెంటనే పరిస్థితిలో మార్పువచ్చింది. కార్మికులు స్టాండింగ్ గ్రీవెన్స్ కమిటీ అంగీకరించడం వలన వారి పరిస్థితి రెంటికి చెడ్డ రేవడిలా తయారయ్యింది. కొత్త వేతన ఒప్పందం అమలు జరగకపోగా వారు పోరాడే జన్మహక్కునే కోల్పోయారు. ఈ వ్యధలను తీర్చాల్సిన కమిటీ వాటిని ప్రక్కనపెట్టింది. యజమానులు కూడా అంగీకరించిన అనేక ఒప్పందాలు అమలుచెయ్యడానికి నిరాకరించారు.

యుద్ధం జరుగుతున్న సమయంలో ధరలు ఆకాశాన్నంటుకున్నాయి. రాగి గనులపై పెట్టిన పెట్టుబడులు విపరీత మయిన లాభాలనార్జించిపెట్టాయి. యజమానులు రాత్రికి రాత్రే కోట్లకు పడగలెత్తారు. జీతాలు పెంచమని కార్మికులడిగితే వారిని జర్మన్ దేశాధిపతి 'కైజర్ దూత' లని ముద్రవేసేవారు. ఒకవైపు యుద్ధభూమిలో యువకులు ప్రాణాలు కోల్పోతుండగా ఇక్కడ రాగిగని యజమానులు మాత్రం యుద్ధం చేస్తున్న రాజులకు మించిన రారాజుల వుతున్నారు.

చివరికి ఒక రోజు గని కార్మికుల హృదయాలు భగ్గుమన్నాయి. సమర శంఖారావం వూరించారు. 1917వ సంవత్సరం జూన్ 27వ తేదీ కాపర్ క్లీవ్ గని కార్మికులు సమ్మెకు పిలుపునిచ్చారు. ఈ గని ప్రపంచంలోని రాగి గనులన్నింటిలో అతి గొప్ప గని, గనులలో పని నిలిచి పోయింది. పెట్టుబడుల వాటాల ధరలు

పడిపోయాయి. వాల్స్ట్రీట్ 'జర్మన్ డబ్బు' అని గగ్గోలు పెట్టింది. యుద్ధం సాకుగా చూపి అదనపు పనిభారాన్ని మోపి కార్మికుల పనిగంటలు పెంచి వారి శ్రమను దోచుకున్న యజమానులను ఎవరూ విమర్శించలేదు. పెరిగిన ధరలకు బతుకు భారమయిన కార్మికుని గోడు ఎవరికీ పట్టలేదు.

యథావిధిగా తుపాకులు, మెషిన్ గన్లు ఫ్రాన్స్ లో మాదిరే బిస్ బీ పట్టణంలో కూడా రంగంలోకి దిగాయి. తుపాకీ మొనలతో గని కార్మికులను గనుల్లోకి తోశారు. సమ్మె చేస్తున్న కార్మికులను, వారి సానుభూతిపరులను జంతువులను తరలించే వ్యానుల్లోకి గుంపులు గుంపులుగా ఎక్కించి ఎడారిలో వదిలివచ్చారు.

వారికి తిండి తిప్పలు లేవు. వారి భార్య పిల్లలకు సరుకులమ్మిన దుకాణాదారులను, సమ్మె చేస్తున్న కార్మికుల తరపున వాదించే న్యాయవాదులను కూడా

వెలివేశారు. వారికి ఆహార పానీయాలు అందకుండా చేశారు. ఇండస్ట్రియల్ వర్కర్స్ వరల్డ్ అనే బ్రేడ్ యూనియన్ పత్రికల న్నింటిలో కార్మికుల సమ్మె పతాక శీర్షికల్లో వచ్చింది. పత్రిక చివరి పేజీల్లో రాగి గని పెట్టుబడుల వాటాల ధరలు ఎలా పెరిగాయో ప్రచురించారు. కార్మికులను అపహరించుకు పోయినవారి ఫోటోలు ప్రచురించబడ్డాయి. అయినా గని యజమానుల మీద ఈగ కూడా వాలలేదు. వారు బిస్ బీలోని పెద్దమనుషులు కదా!

ప్రెసిడెంట్ విల్సన్ కమీషన్ ను పంపారు. యుద్ధానికి రాగి కావాలి. రాగిని వెలికితీసేందుకు కార్మికులు కావాలి. అందుకోసం మొత్తం వ్యవహారాన్ని కమీషన్ సమగ్రంగా విచారించింది. గని కార్మికులను ఎడారుల్లో వదిలేయడాన్ని తీవ్రంగా ఖండించింది. కార్మికులకు అనుకూలంగా రిపోర్టు ఇచ్చింది. కానీ అరిజోనాలోని

పత్రికలు, ప్రెసిడెంట్ విల్సన్ ఆమోదించిన రిపోర్టును కూడా ప్రచురించలేదు. కార్మికులు పరిస్థితులను అర్థం చేసుకున్నారు. ఎన్నికలు వచ్చాయి.

హంట్ తిరిగి గవర్నర్ గా ఎన్నుకోబడ్డారు. ఆ సమయంలో శాసనసభలో ఓ బిల్లు ప్రవేశపెట్టారు. అదేమంటే గనిలో పనిచెయ్యి లేదా యుద్ధం చెయ్యి అని. అంటే ఒక మనిషి గనిలో పని చెయ్యడానికి ఇష్టపడకపోతే యుద్ధంలో పాల్గొన వలసిందేనన్నమాట. బిల్లుని హంట్ వీటో చేశారు. ఇది పూర్తిగా హేయమయినదని, నియంతృత్వ పోకడ అని బిల్లును తిప్పి పంపారు.

ఈ పోరాటాల ఫలితంగా అరిజోనాలో పనిచేస్తున్న రాగిగని కార్మికుల బతుకులు మెరుగయ్యాయి. కార్మికులు ఎక్కడయినా ఎప్పుడైనా తమ బ్రతుకుల్లో వెలుగుకోసం పోరాడవలసిందే.

పరువు హత్య

రండి కుటుంబ గౌరవాలు కాపాడుకుందాం! - నాదెళ్ల అనూరాధ

కుటుంబం అంటేనే ఒక 'గౌరవ వాచకం' అయిపోయిందిప్పుడు!

జీవించేందుకున్న పరిస్థితులన్నీ కుటుంబాల విచ్ఛిన్నతకి పనిచేస్తుంటే, కుటుంబం 'గౌరవ వాచకం' కాక ఇంకేమవుతుంది? అంతేకాదు, కుటుంబానికి తనదైన 'స్వంత గౌరవం' అనే అదనపు హోదా కూడా తోడైందిప్పుడు! ఈ గౌరవాలూ, హోదాలూ గురించి ఇంకా చెబుతాను. చెప్పేముందు ఒక్క క్షణం, మీకు మైత్రి తెలుసా? పది పన్నెండేళ్ల క్రితం పూల పూల గౌనుతో, రెండు జడలతో ఒక చురుకైన అమ్మాయి సైకిలు తొక్కటం నేర్చుకుంటూ మా వీధంతా తెగ హడావుడి చేసేది. సైకిలుకి అడ్డం వచ్చిన వాళ్లని 'దూరం దూరం జరగండి' అంటూ కేకలు పెట్టేది. సైకిల్ని బ్యాలన్స్ చేసే ప్రయత్నంలో బెల్ కొట్టడం మర్చిపోయేది! పెద్ద పిల్లల ఆటల్లో చేర్చుకోని పసివాళ్లందరినీ ఆరిందలా పోగేసేది. అందరి హోంవర్కుల్ని తొందరగా తెమిల్చి ఆటలకి లాక్కేసేది.

పెద్దయ్యాక 'మదర్ థెరిసా'

అవుతాననేది! ఆ అమ్మాయి మైత్రి! వీధిలో పిల్లలందరికీ ఆదర్శం మా మైత్రి! ఇప్పుడు చదువు పూర్తి చేసుకుని పెద్ద ఉద్యోగం చేస్తోంది! మీకు బాచి తెలుసా? మా వీధిలో నిత్యం మైత్రితో తగువులు పెట్టుకొనే బాచి! క్రికెట్ ఆటలో మునిగి తేలుతూ, ఎవరికేం సాయం కావాలన్నా పరుగెత్తుకొచ్చే బాచి! క్రికెట్ టీమ్ కే కాదు, ఆ వీధి మగ పిల్లలందరికీ కెప్టెన్! చదువులోనూ చురుకైన బాచి పెద్ద ఉద్యోగంలో కుదురుకున్నాడు. తగువులు మరిచి, మైత్రికి మంచి స్నేహితుడయ్యాడు! వాళ్లిద్దరికీ మా వీధన్నా, మా ఊరన్నా, మొత్తంగా దేశమన్నా భలే ఇష్టం!

దేశంకోసం బోలెడు పథకాలు కూడా వేసుకున్నారు! ఆశయాల సాధనకి అడుగులు జంటగా వెయ్యాలనుకున్నారు! ఆ కుటుంబాలు పిల్లల మధ్య అల్లుకున్న స్నేహాన్ని చూడలేదు, ఒంటిగా తమవైన కులాల్ని, మతాల్ని, నమ్మకాల్ని చూశాయి. ఆశీర్వాదాలకు బదులుగా ఆక్రోశాన్ని తెలియజేసాయి! మానవత్వపు కులాన్ని నమ్మిన మైత్రి, బాచి ఒక కుటుంబం

ఇప్పుడు! ఇంతకీ, ఆ కుటుంబ అస్తిత్వం ఒక్కరోజే! ఎందుకో తెలుసా?.....

ఆమె కుటుంబం అతడిమీద దాడిచేసింది. పట్టపగలు నడిరోడ్డు సాక్షిగా! పగతోను కాదు, ప్రతీకారంతోనూ కాదు, ప్రేమతో పెంచుకున్న పిల్లల ఇష్టాలు, జీవితాలు కంటే కుటుంబ గౌరవాలు ముఖ్యం కదా మనకి! కులాల్ని కాదని జీవన సహచరుల్ని వెతుక్కునే హక్కు వ్యక్తుల కెక్కడిది? అలాటి హక్కులేమిటో ఈ సమాజానికి తెలియవు. ఇది పుణ్యభూమి! కులాల్ని, మతాల్ని కాదని వ్యక్తుల్ని వ్యక్తులుగానే ప్రేమించటం నేరమిక్కడ. ఇక్కడ గౌరవప్రదమైన కుటుంబాలున్నాయి. వాటికి పునాదిగా కులాలున్నాయి, మతాలూ ఉన్నాయి! దేశ సమైక్యతకు ఇలాంటి ఆధారాలు పుష్కలంగా ఉన్నాయి!

(దేశమంతా కూడా సమానంగా వ్యాపించిన కుల,మత జాడ్యం నిత్యం బలి తీసుకుంటున్న పచ్చని, లేత జీవితాలకి సాయం చెయ్యలేని అసహాయ స్థితికి సిగ్గుపడుతూ.....)

చనిపోయిన అమ్మను చూసొచ్చాను!!!

“మీ హాస్పిటల్‌లో ఒక బెడ్ కావాలి ఇస్తారా డాక్టర్?”

సైదాబాద్‌లో మా ఇంటికి అతి సమీపంలోని జయా నర్సింగ్‌హాంలో గైనకాలజిస్ట్ డాక్టర్‌ను అడిగాను.

ఆమె “ఎవరికి” అని అడిగారు.

మా అమ్మగారికి కావాలి. ఆమె కేన్సర్ పేషంట్. అవసాన దశలో ఉన్నారు. బిపి షుగర్ హై ప్లక్యువేషన్స్ వస్తున్నాయి. ఇంట్లో ఆమెను చూసుకోవడం కష్టం అవుతోంది” అన్నాను.

“ఓహ్! టెర్రినల్ ఇల్ పేషంట్. నో ప్రాబ్లం. నేను మీకు ఒక ఎడ్రస్ ఇస్తాను అక్కడికి వెళ్లండి. అది కేన్సర్ పేషంట్లకు ఏర్పాటు చేసిన స్పర్ట్ హాస్పిస్” అన్నారు.

ఆమె మాటలకు నేను ఆశ్చర్యపోయాను. ఎందుకంటే నేను జర్నలిస్టును. హైదరాబాద్‌లో ఇటువంటి హాస్పిస్ ఉన్నదని కూడా నాకు తెలియదు. డాక్టర్‌కు థాంక్స్ చెప్పి బంజారాహిల్స్ రోడ్ నంబర్ 12 లోని స్పర్ట్ హాస్పిస్‌కు వెళ్లాను.

డ్యూటీ నర్సు చాలా ఆదరంగా రిసీవ్ చేసుకుంది. ఆమె సిస్టర్ అని ఆమె చెబితేకానీ నాకు తెలియలేదు. సిస్టర్ మామూలు పంజాబీడ్రస్‌లో ఉంది. హాస్పిస్‌లోని సిస్టర్లు యూనిఫాం వేసుకోరు. మామూలు సివిల్ డ్రస్‌లోనే ఉంటారు.

నన్ను చూస్తూనే చాలా చిన్న వయసు అన్నట్టు చూసింది. కేస్ ఫైల్ మీద ఫిమేల్, 76 ఏళ్లు అని ఉంది చూసింది. “మీ అమ్మగారి కోసమా?” అన్నది. నేను నవ్వి “అవును సిస్టర్. నేను నేను రావడానికి ఇంకా టైం పడుతుంది” అన్నాను.

ఆమె నా ధైర్యం చూసి నవ్వింది.

డ్యూటీ డాక్టర్ సుశీల్‌రెడ్డికి సబ్మిట్ చేస్తాను. రేపు ఫోన్ చేస్తాము అన్నది. మర్నాడు నాకు వారి నుంచే ఫోన్ “పేషంట్‌ను ఎప్పుడు తీసుకువస్తారు?” అని అడిగారు.

నేను మర్యాదకు “నేనే వచ్చి మాట్లాడతాను డాక్టర్” అన్నాను. మనసులో చాలా సందేహాలు. బంజారాహిల్స్ అంటే ఒళ్ళు బలిసి నోళ్ళ జాగా. అక్కడ పెట్టారంటే వీళ్లు ఏ రేంజ్‌లో వసూలు చేస్తారో అనుకుంటూ వెళ్లాను. డాక్టర్ సుశీల్ రెడ్డిగారు ఉన్నారు. “మీ అమ్మగారి ఫైల్ చూశాను. ఎప్పుడు తీసుకు వస్తారు” అన్నారు. అమ్మకు కేన్సర్ వచ్చిన దగ్గర నుంచీ ఆ క్షణం వరకూ వేలు కట్టాలి, లక్షలు సిద్ధం చేసుకొని డబ్బు ఎప్పుడు తీసుకువస్తారు అన్నవారే కానీ పేషంట్‌ను ఎప్పుడు తీసుకువస్తారు అన్నవారు లేరు.

“సార్! ఇక్కడ ఫీజులు అవీ ఏం కట్టాలి? ఎంత కట్టాలి?” అని అడిగాను. “మీరు ఏం కట్టనవసరం లేదు. ఇక్కడ అంతా ఫ్రీ. పేషెంట్‌కు ఏ మందులు అయినా అవసరమైతే ఆ మందులు కూడా మేమే ఇస్తాము.” అన్నారు. నేను తేరుకోవడానికి చాలా సేపు వట్టింది. భూమి మీద ఆసుపత్రులు అనే కబేళాలే కాకుండా ఇటువంటి పుణ్యస్థలాలు కూడా ఉన్నాయా? అని అనిపించింది.

ఏయారిపాటి వెంకట రాజు సుబ్రహ్మణ్యం

అమ్మను తీసుకువెళ్లాను. నర్సులు, ఆయాలు, డాక్టర్లు వచ్చి వెళుతున్నారు. అమ్మ మూడు రోజులు బాగానే ఉంది. నాలుగో రోజు అనుమానం వచ్చింది. “ఏంట్రా నన్ను వృద్ధాశ్రమంలో చేర్చావా? నువ్వు వెళ్లిపోతావా?” అని అడిగింది.

అమ్మకు తాను వచ్చింది కూడా ఆసుపత్రే అని తెలియదు. అలా తెలియకుండా ఉండటమే హాస్పిస్ ప్రత్యేకత. “కాదు ఇది ఆసుపత్రే” అన్నాను. “మరి డాక్టర్‌గారు రావడంలేదే?” అని అడిగింది.

“ఇక్కడ డాక్టర్ మారారు. రెడ్డిగారు, ఫణిశ్రీగారు అని కొత్త డాక్టర్లను పెట్టాను. అమెరికా డాక్టర్లు” అన్నాను. గైరియాట్రిక్ అనే వైద్య విభాగంలో స్పెషలైజేషన్ చేసిన డాక్టర్లు వాళ్లు. ఇది ఎక్కువగా అమెరికాలో ఉంది. అంటే వీరు వృద్ధాప్యం వచ్చినవారికి ప్రత్యేక వైద్యులు. మనకు చైల్డ్ స్పెషలిస్టులు ఎలా ఉన్నారో అలా అన్నమాట! డాక్టర్ ఫణిశ్రీ అంటే మా అమ్మకు చాలా ఇష్టం. “చక్కగా చిలకలా ఉంటుంది. నాతో నవ్వుతూ నా కూతురిలా మాట్లాడుతుంది. రోజూ వస్తోంది. ఆమె డాక్టరా?” అని ఆశ్చర్యపోయింది. హాస్పిస్‌లో డాక్టర్లు వైట్ కోట్ కూడా వేసుకోరు. “అవును. చాలా పెద్ద డాక్టర్. అమెరికాలో చదువుకొని వచ్చింది” అన్నాను. “ఎంత సాధారణంగా ఉందిరా?” అని ఆమె ఆశ్చర్యపోయింది.

రోజూ ఆయాలు, నర్సులు, డాక్టర్లతో అమ్మ సంతోషంగా ఉంది. దాదాపు నెల గడవబోతోంది అనగా ఒకరోజు డాక్టర్ “ఈ రోజు గడవడం కష్టమే” అన్నారు. సాయంత్రం వచ్చి చూసి తీసుకుపోవచ్చు

అన్నారు. రాత్రికి ఇంటికి ఎత్తుకు వచ్చాను. మర్నాడు ఉదయం మళ్ళీ ఎత్తుకువెళ్ళాము. సరిగ్గా పదిరోజుల క్రితం నాకు స్పర్శ్ హాస్పీస్ నుంచి ఎస్ఎంఎస్ వచ్చింది. అక్టోబరు 14న హాస్పీస్ పాలియేటివ్ కేర్ ఉత్సవం జరుపుతున్నాము రండి అని ఆహ్వానం.

నా మనసులో అమ్మ మళ్ళీ మెదిలింది. ఈ తొమ్మిది రోజులు అమ్మను గుర్తుచేసుకుందాం అని అనంతసాహితీలోని కేన్సర్ పేజీ ద్వారా “అవసానాలయం” పేరుతో పాలియేటివ్ నవరాత్రులు నిర్వహించాము. అది నేటితో పూర్తయింది. స్పర్శ్ హాస్పీస్ కి పొద్దున్నే వెళ్ళాను. అమ్మ మంచం మీద ముందుగా చూశాను. అక్కడే అమ్మ నవ్వుతూ నాతో మాట్లాడేది. “పసిపిల్లలా నవ్వుతోంది” అని నర్సులు అనేవారు. అమ్మ జీవితంలో మొదటిసారి అక్కడే మ్యాక్స్ వేసుకుంది. అవన్నీ గుర్తొచ్చాయి. పిలవడం అయితే పిలిచారు కానీ వాళ్ల ఎజెండా ఏమిటో నాకు తెలియదు. వాళ్లు రమ్మంటే వెళ్లడమే కానీ ఎదురు ప్రశ్నలు వేయలేని బానిసను నేను. అడవిలోని సింహాన్ని గేటు దగ్గర కట్టిపారేసుకున్నారు వాళ్లు. వెళ్లి కూర్చున్నాను. తమ ఆత్మీయులతో కలిసి చివరి క్షణాలు పంచుకున్న వారంతా అక్కడికి వచ్చారు. అక్కడే ఉన్న ప్రస్తుత పేషంట్లు కూడా వచ్చారు. వారిలో నాకు ఒక కొత్త కుర్ర స్నేహితురాలు దొరికింది. చాలా చిన్న వయసు అమ్మాయి. నాతో నవ్వుతూ మాట్లాడింది. సిద్ధిపేట నుంచి ఒక మిత్రుడు తన చిన్నారి కుమారుడిని తలచుకోవడానికి వచ్చాను అని అన్నాడు. ఒక వృద్ధ దంపతులు తమ కుమారుడిని తలచుకోవడానికి వచ్చాము అన్నారు. మహబూబ్ నగర్ నుంచి ఒక లేడీ డాక్టర్ తన ఆత్మీయులను తలచుకోవడానికి వచ్చాను అన్నారు. ఈలోగా చాలా విచిత్రంగా సభ ప్రారంభం అయింది. రోహిణి తల్లి ముందుగా వచ్చి హాస్పీస్ లో సేవ చేస్తున్న సిబ్బంది అందరిచేత, కార్య నిర్వాహకుల చేత దీపాలు వెలిగింప చేశారు. తరువాత ఆత్మీయులను తలచుకుని

ఒక్కొక్కరిని వచ్చి దీపాలు వెలిగించి శ్రద్ధాంజలి ఘటించమని కోరారు.

ఒక్కొక్కరూ వచ్చి దీపం వెలిగించి తమవారిని తలచుకొని తమ అనుభవాలు చెప్పారు. ఒక కుమారుడిని కోల్పోయిన తండ్రి తానుపడిన బాధలు గుర్తుతెచ్చుకుని తన కుమారుడిని సదా గుర్తుచేసుకోవడానికి అద్భుతమైన సేవ ప్రారంభించానని చెప్పారు.

తాను ఉండే ఏరియాలో శరీరాన్ని చలువ పేటికలో ఉంచడానికి ఒక రాత్రికి వేల రూపాయలు వసూలు చేస్తున్నారని అది భరించలేనివారు చాలామంది ఉన్నారని తాను గమనించానని, కనుక తాను ఉన్న ఏరియాలో వారికి అంతిమ సేవ చేయడం కోసం శరీరాన్ని ఉంచే చలువ పేటిక తయారు చేయించానని చెప్పారు. ఎవరు అడిగినా దాన్ని నేనే నా చేతులతో ఎత్తి వ్యానులో పెట్టి వారికి పంపిస్తానని చెప్పారు. తాను చేపట్టిన సేవను చాలామంది వ్యతిరేకించారని, శవాలను ఉంచిన పేటిక ఇంటిలో ఉంచుకోకూడదని అన్నారు, అయినా తాను వినలేదని అన్నారు. తన కుమారుని అనుక్షణం గుర్తుచేసుకొని ప్రతి వ్యక్తికి చివరి సేవ నేను చేస్తున్నాను అన్నారు. తాను ఆ పని మాననని చెప్పారట. దీంతో కొందరు చెప్పిన అభ్యంతరాలు పరిగణలోకి తీసుకొని ఇంటి వాస్తు మార్పుకొని ఆ పేటిక వెళ్లడానికి రావడానికి ప్రత్యేకంగా ఒక తలుపు చేయించానని చెప్పారు.

మానవత్వాన్ని మించిన సేవ మరొకటి లేదు. సర్వేశ్వరుడే శృశానంలో ఉన్నాడు. నిత్యం శవాలు కాలే కాశీ పట్టణాన్ని మహానందవనం అంటారు హిందూ సంప్రదాయాల్లో. ఎవరో వుట్టించిన రోతకూతలు అవి. చావును కూడా సొమ్ముల సంపాదనకు కాకుండా మానవత్వంతో ఆయన చేపట్టిన నూతన సేవ అది. దాన్ని సమర్థించి వారిని అభిమానించడం జరిగింది. భర్త చేస్తానన్న సేవను సమర్థించి ఆ పేటిక ఇంటిలో ఉంచడానికి సహక

రించిన ఆ ఇల్లాలిని ప్రథమంగా అభినందించటం జరిగింది. ట్రస్ట్ చేస్తున్న సేవలను వివరిస్తూ సిఇఓ రామ్మోహన్ రావు తమకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం స్థలం ఇచ్చిందని, స్పర్శ్ హాస్పీస్ ఇప్పటివరకూ అద్దె భవనంలో నడిపామని, స్థలం వచ్చింది కనుక అక్కడ 50 పడకలతో తమ కార్యకలాపాలు విస్తరిస్తామని అన్నారు. భవన నిర్మాణానికి ఇటీవలే డాక్టర్ మద్దిరాల సుబ్రహ్మణ్యం అమెరికా యాత్ర చేసి వచ్చారని చెప్పారు. దాతలు తమకు వాగ్దానాలు చేశారని, భవన నిర్మాణం ప్రారంభిస్తున్నామని అన్నారు. భవనాన్ని కూడా ప్రతి పేషంట్లకు హరితవనాలు కనిపించేవిధంగా నిర్మిస్తున్నామని తెలిపారు.

ఒక ఆత్మీయుని కోల్పోయిన దంపతులు మాట్లాడుతూ పేషంట్లకు హరిత మైదానాలు, సుందర దృశ్యాలు కనిపించేలా నిర్మించడం కేరళలో చూశానని, అటువంటి నిర్మాణాలు ఇక్కడ కూడా చేపట్టడం తమకు సంతోషంగా ఉందని అన్నారు. దాతలు ముందుకు వచ్చి భవన నిర్మాణం పూర్తి కావాలని కోరుకున్నారు.

నాకు అక్కడ కలిసిన కొత్త కుర్ర స్నేహితురాలు మాట్లాడుతూ తనకు ఇంట్లోకన్నా ఇక్కడే చాలా బాగుందని చెప్పింది. నేను కూడా అమ్మను తలచుకొని దీపం వెలిగించి రెండు మాటలు మాట్లాడతానని మొదలుపెట్టి చాలాసేపు మాట్లాడాను. అమ్మ అక్కడ ఉండగానే మహబూబ్ నగర్ నుంచి ఒక పేషంట్లు వచ్చాడు. అతని అంత్యక్రియలకు కూడా స్పర్శ్ హాస్పీస్ డబ్బులు ఇవ్వడం నేను గమనించాను. అదే చెప్పాను. ఇటువంటి ఆసుపత్రి నేను ఎక్కడా చూడలేదన్నాను. అదే ఆధునిక దేవాలయం అన్నాను. పేషంట్లకూ, బంధువులకు ఇది ఒక తపోభూమి అన్నాను. ఇక్కడకు వచ్చి వెళ్లినవారికి జీవితంలో పరిపూర్ణత్వం వస్తుందన్నారు. జీవితం మీద పరిపూర్ణ ఆవగాహన వస్తుందన్నారు. దివ్య

జీవనం అంటే ఏమిటో తెలుస్తోందని స్వానుభవంతో చెప్పాను.

జీవిత చరమాంకంలోని వ్యక్తులకు ఒక వైద్యశాస్త్ర రీత్యా సేవచేస్తూ, ప్రశాంతత అందిస్తున్న సిబ్బందిని చూసి అసూయగా ఉందని నా అక్కసు వెళ్లగక్కాను. పూర్వ జన్మలో ఎంతో పుణ్యం చేసుకుంటేనో ఇటువంటి ఆర్తుల సేవ చేయగలరని, ఈ జన్మలో మళ్లీ బ్రతికి ఉన్నవారికి అంత్య సేవలు చేసి స్పర్శ సిబ్బంది, కార్యనిర్వాహకులు, దాతలు ఇంకా పుణ్యం పెంచుకుంటున్నారని, ఇదే నాకు అసూయ కలిగిస్తోందని అన్నాను.

దేవతలు అంటే ఎక్కడో ఉండరని, నయాపైసా తీసుకోకుండా పేషెంట్లకు అంత్య సేవను ఒక యోగంగా చేస్తున్నవారే దేవతలని చెప్పాను. దేవతలు అంటే వరాలిచ్చేవారు కాదు దివ్యత్వం ఇచ్చేవారు. సామాన్యులకు తమ అనుగ్రహంతో దివ్యత్వాన్ని ఇస్తారు. మీరు కులమత, ప్రాంతీయతలకు అతీతంగా చేస్తున్న దేవతా సేవలను చూసి ఈర్ష్యపడుతున్నామని దాచుకోకుండా చెప్పాను. మా అమ్మ చనిపోయే టప్పుడు ఆమెకు మీరు చేసిన సేవ చూశాక, మీ సేవలో నేను భాగస్వామ్యం కావడమే జీవితశేషంలో నేను చేయాల్సిన పనిగా ఆమె ఆదేశించినట్లుందని ప్రకటించాను.

మనిషికి మరణం తథ్యం. కానీ ఆ

మనిషికి మరణం తప్పదు. కానీ మరణంలో కూడా డిగ్నిటీ ఉంటుందని చాటిచెప్పేదే పాలియేటివ్ కేర్. సాధారణంగా నవరాత్రుల తరువాత ఆ సబ్జెక్టు విరమించడం జరుగుతుంది. పాలియేటివ్ కేర్ అంటే ఏమిటో తెలియని దుస్థితికి నేటి సభ్యసమాజం జారుకుంది. మహాభారతంలో భీష్ముడు అంపశయ్య మీద ఉన్న 58 రోజులే పాలియేటివ్ కేర్, హాస్పిస్ సేవలు. నేడు మన సంస్కృతి మనం నిలుపుకొని ఉంటే హాస్పిస్ అంటే ఏమిటో చెప్పుకోవల్సిన దుస్థితి వచ్చి ఉండేది కాదు.

మరణంలోనూ గౌరవప్రదమైన మరణం ఉంటుందని చెప్పేదే హాస్పిస్. జీవిత చరమాంక వైద్య సేవ. గత తొమ్మిది రోజుల నుంచీ ఈరోజు వరకూ ఇవి చదువుతున్న మిత్రులకు ధన్యవాదాలు. మనిషికి మరణం తప్పదు. కానీ మరణంలో కూడా డిగ్నిటీ ఉంటుందని చాటిచెప్పేదే పాలియేటివ్ కేర్. సాధారణంగా నవరాత్రుల తరువాత ఆ సబ్జెక్టు విరమించడం జరుగుతుంది. పాలియేటివ్ కేర్ అంటే ఏమిటో తెలియని దుస్థితికి నేటి సభ్యసమాజం జారుకుంది. మహాభారతంలో భీష్ముడు అంపశయ్య మీద ఉన్న 58 రోజులే పాలియేటివ్ కేర్, హాస్పిస్ సేవలు. నేడు మన సంస్కృతి మనం నిలుపుకొని ఉంటే హాస్పిస్ అంటే ఏమిటో చెప్పుకోవల్సిన దుస్థితి వచ్చి ఉండేది కాదు.

ఈ దేవతలు మరింత తేలిగ్గా తమ సేవలు చేయగలిగి ఉండేవారు.

కనుక సామాన్యులకు కూడా హాస్పిస్ సేవలు అంటే ఏమిటి? పేషెంట్లు పట్ల మనం ఎలా ఉండాలి? పేషెంట్లు ఎలా ఉండాలి? తెలియచెప్పే వ్యాసాలు కొనసాగుతాయి. స్పర్శ హాస్పిస్ నూతన భవన నిర్మాణం జరుగుతున్న కారణంగా వారికి మద్దతుగా వారి సేవలకు ప్రచారం చేయడానికి ఇవి నిర్వహిస్తున్నాము. చరమాంకంలోని కేన్సర్ పేషెంట్లకు ఉచితంగా సేవలు చేస్తున్న స్పర్శ హాస్పిస్ వివరాలు అవసరమైనవారికి అందించండి. అవసానాలయాలలో మరణంకోసం వేచిచూస్తూ కేన్సర్ పేషెంట్లు ఉన్నారు. వారిని దేవతలు సంరక్షిస్తున్నారు. వారికి మతం లేదు. కులం లేదు. వారికి కేవలం చావు మాత్రమే సత్యం.

వివరాలకు:

స్పర్శ హాస్పిస్

బంజారా హిల్స్

040 2338 4039

94904 48222

.....
ఏలూరిపాటి వెంకట రాజు
సుబ్రహ్మణ్యం

ప్రత్యామ్నాయ మాధ్యమ పాత్రికేయ
నిపుణుడు (ఫార్వార్డ్ మెసేజ్) ★

అమ్మ “ప్రేమ” నానీలు

ఎంతపించిగా..!

తరగడంలేదు

అమ్మదగ్గర

ప్రేమగని ఉంది

అమ్మతంకూడా

చప్పుగుంటుంది

అమ్మగోరుముద్ద

రుచిని మరువలేం

బిడ్డలకదుపు

నిండితేచాలు

అమ్మతనం ఆకలినే

మర్చిపోతుంది.

అమ్మంటే...!

ప్రేమదేవతజి

బిడ్డలు ద్వేషించినా..!

ప్రేమనే పంచుతుంది.

అమ్మకళ్ళల్లో

బ్యూటీ యాప్స్

తన బిడ్డలే..

స్మార్టుగా ఉంటారు.

ఆందోళనకరమైన తీర్పులు

- బి.వేణుకుమారి

కాలంతో పాటు మనిషి మారాలి. అదీ అభివృద్ధిపథంలోకి మనిషి మారాలి. అప్రయోజక పథంలోకి కాదు. కాలం తన చక్రాన్ని ఉదయం, మధ్యాహ్నం, సాయంత్రం, రాత్రుని సక్రమంగానే నడుస్తుంది. మానవులు ఆదిమ సమాజం నుండి కాలంతో పాటు రూపాంతరం చెంది కాలానికి అనుగుణంగా తమ జీవన ప్రక్రియను ప్రారంభించి ఎన్నో మార్పులకు మార్గదర్శకులైనారు. ఆదిమ కాలంలో (సమాజంలో) స్త్రీయే వేటకు ముందుండి వేటాడి ఆహారం సేకరించేది. గుంపులు, గుంపులుగా జీవించేవారు. కాలక్రమంలో స్త్రీని ఇంటికి, వంటకి, సంతానోత్పత్తికి వరిమితం చేయడంతో స్త్రీ ద్వితీయ పౌరురాలిగా మారింది.

ఆధునిక సమాజ ఆవిర్భావంతో కొందరు సంఘసంస్కర్తలు, మేధావులు స్త్రీకి స్వేచ్ఛ అవసరం, వారికి హక్కులుండాలి, స్త్రీ పురుషులిరువురూ సమానం అని ఎందరో మహనీయులు, మహిళా మణులు ప్రశ్నించి, పోరాడిన ఫలితంగా మహిళలకు రక్షణగా హిందూ వివాహ, పునర్వివాహం, వరకట్న, గృహ హింస తదితర చట్టాలను అధికారికంగా చట్టంచేశారు. మహిళకు రక్షణగా ఇన్ని చట్టాలున్నాయి అని తెలిసిన మహిళలు చాలా తక్కువమందే. అన్యాయానికి గురైన మహిళ ఉన్న చట్టాల్లో న్యాయం పొందుదామని కోర్టుకెళ్లినా సంవత్సరాల తరబడి జాప్యంతో నిరాశే ఎదురవుతుంది. పురుషాధిక్యపు సమాజం మహిళా చట్టాల్లోని లొసుగుల వల్ల చట్టం దుర్వినియోగం అవుతుంది. వాటిని సవరించండి అంటూ చట్టాలను నీరుకారు స్తున్నారు. ఇందుకు ఉదాహరణ సెక్షన్ 498(ఎ)నే. సుప్రీంకోర్టు ఆదేశాలతో సెక్షన్ 498 (ఎ) మహిళలకు ఉపయోగం లేకుండా పోయింది.

వరకట్న మరణాల కేసుల్లో మృతురాలి

భర్తను, అతని బంధువులను శిక్షించటానికి 304(బి) వీలు కలిగిస్తుంది. దీని ప్రకారం నేరస్తులకు 7 సంవత్సరాలకు తక్కువ కాకుండా జీవిత ఖైదు

విధించవచ్చు. కాని దీనికి భిన్నంగా 2007లో కట్నం వేధింపులు-మరణం

పెళ్లి తరువాత డబ్బు డిమాండ్ చేయడం, వస్తువులు ఇవ్వవలసిందిగా కోరడం, వరకట్నం కిందకు రావని సెలవిచ్చారు. అప్పుడు మహిళా సంఘాలు ఈ తీర్పుపై తీవ్ర ఆందోళన వ్యక్తం చేశాయి. వేరు కాపురం పెట్టాలని భార్య ఒత్తిడి చేస్తే విడాకులు వంటి తీర్పులు ఆందోళన కరమైనవి.

కేసులో అప్పా సాహెబ్ కు ఏడేళ్ల కఠిన కారాగార శిక్ష విధిస్తూ దిగువ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును బొంబాయి హైకోర్టు సమర్థించింది. దానిని సుప్రీంకోర్టు తోసిపుచ్చింది. ఈ కేసులో వరకట్నం అనే పదానికి భిన్నమైన నిర్వచనం ఇచ్చింది సుప్రీంకోర్టు ధర్మాసనం. పెళ్లి తరువాత డబ్బు డిమాండ్ చేయడం, వస్తువులు ఇవ్వవలసిందిగా కోరడం, వరకట్నం కిందకు రావని సెలవిచ్చారు. అప్పుడు మహిళా సంఘాలు ఈ తీర్పుపై తీవ్ర ఆందోళన వ్యక్తం చేశాయి. వేరు కాపురం పెట్టాలని భార్య ఒత్తిడి చేస్తే విడాకులు వంటి తీర్పులు ఆందోళనకరమైనవి. మైనార్టీ తీరని భార్యతో సెక్స్ అత్యాచారం కిందకే వస్తుందని సుప్రీంకోర్టు తీర్పునిచ్చింది. ఇంతకుముందు 15 నుండి 18 ఏళ్ల వయసున్న భార్యతో సెక్స్ అత్యాచారం కాదు. ఐపిసి సెక్షన్ 375లోని నిబంధన రాజ్యాంగానికి విరుద్ధమని అన్నారు.

ఈ రోజుల్లో బయటి సమాజం రూపాయి చుట్టూ తిరుగుతుంది. పెట్టుబడిదారీ, ప్రపంచీకరణ విధానాలతో పేదరికం పెరిగిపోయి, ఆర్థిక అసమానతలు అధికమయ్యాయి. అభివృద్ధి చెందని ఎన్నో

గ్రామాలు, మారుమూల ప్రాంతాలు నిరక్షరాసులైన ప్రజలు, “దీపం ఉండగానే ఇల్లు చక్క దిద్దుకోవాలి” అని ఆడపిల్లల్ని ఎప్పుడైనా బరువు దించుకోవాలనే ధోరణిలో మంచి చుట్టరికం అనో, ఇతరత్ర కారణాలతోను చిన్న వయసులోనే పెళ్లి చేయటం, సినిమాలు, సీరియల్స్ ప్రభావంతో చిన్న వయసులోనే ప్రేమ పెళ్లి తతంగాలు జరిగిపోతున్నాయి. ఇలాంటి పరిస్థితిలో ఎవరిని తప్పుపట్టగలం? ఇక్కడ ఒక చిన్న కథ. ఒక రైతు మా ముత్తాత 4 మొక్కలు నాటి సాగుచేస్తే ఆ నాల్గు మొక్కలకు రెండు మొక్కలు నాటి 6 సాగు చేశారు మా తాత. మానాన్న ఆరుకి రెండు మొక్కలు జతచేసి 8 మొక్కలు సాగుచేశారు. నేను 8కి రెండు మొక్కలు కలిపి 10 సాగుచేస్తున్నాను అని స్నేహితుడికి తన ఎదుగుదలను చెప్పాడు.

మన భారతదేశంలో ఎన్నో సంవత్సరాల పాటు ఎందరో సంఘ సంస్కర్తలు, మేధావులు సంప్రదింపులు జరిపిన తరువాతే మహిళా హక్కులు, చట్టాలు చేయడం జరిగింది. పోరాడి సాధించిన చట్టాలను రైతు కథలో లాగా అంతకు అంతగా చట్టాలను బలపరిచి పటిష్టంగా అమలుకై న్యాయ స్థానాలు కృషి చెయ్యాలి. మహిళా చట్టాలను బలపరిచి పటిష్టంగా అమలుకై న్యాయ స్థానాలు కృషి చెయ్యాలి. మహిళా చట్టాలను సవరణలతో నీరుకారుస్తూ “కోరలు తీసిన పాముల్లా ఈ అలంకార ప్రాయమైన చట్టాలను మారుస్తున్నారు. మొక్కకి మొక్కను చేర్చినట్టు చట్టానికి చట్టం చేర్చాలి. మహిళలకు ఇన్ని చట్టాలు ఉంటేనే నేటి మహిళలకి పూర్తి భరోసాగాని, రక్షణగాని లేదు అనేది వాస్తవం. సమాజంలో సగ భాగంగా ఉన్న మహిళలపై దుష్ప్రభావం చూపే తీర్పులు పురుషాధిక్యతకు మరింత అవకాశం కల్పించటమే అవుతుంది.

మహిళా దృక్కోణం పుస్తకావిష్కరణ

వేములపల్లి సత్యవతి గారు. పద్నాలుగేళ్ళ వయసులోనే ధిక్కార స్వరాన్ని వినిపించారు. నల్గొండ జిల్లా, బీబీగూడెంకు చెందిన సంపన్న కుటుంబంలో జన్మించిన ఈమె చదువుకోవాలన్న కోరిక తీరకుండా ఇంట్లో వాళ్ళ పెళ్ళి ప్రయత్నాలకు భయపడి సోదరుడి ప్రోద్బలంతో ఇల్లు వదిలి విజయవాడలోని కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యాలయానికి చేరుకున్నారు. స్నేహితురాలు తాపీ రాజమ్మగారితో కలిసి తాను చదువుకున్న పత్రికలు, పుస్తకాల్లో ఆనాడు స్వాతంత్ర్య పోరాటంలోను పాల్గొన్న మహిళల గురించి చదివిన స్ఫూర్తితో మహిళా సంఘంలో పని చేయాలని కంకణ బద్ధుల య్యారు సత్యవతి. ఆ రోజుల్లో తెలంగాణాలో రజాకార్లు గ్రామాల్లో దాడులు చేసి అందినకాడికి దోచుకోవడం, ఆడవారిపై అఘాయిత్యాలకు పాల్పడ్డం జరుగుతుండేది. బీభత్సాన్ని ఎదుర్కొన్న కుటుంబాలు చెల్లాచెదురైనందున ఆమె కృష్ణాజిల్లాలోనే నివాసం ఉండి, హిందీ ప్రచారం కొరకు ఏర్పాటైన విద్యావనంలో చేరి చదువుకుని హిందీ పండితురాలిగా విద్యార్థులకు సేవలందించారు.

ఉద్యోగ విరమణ అనంతరం తన ఇష్టమైన రచనను వ్యాపకంగా చేసుకుని మానవి పత్రికకు వ్యాసాలు రాసారు. స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో పాల్గొన్న ప్రముఖుల గురించే కాకుండా నిగూఢంగా పోరాటంలో పాల్గొన్న మహిళల గురించి, వివిధ రంగాలకు చెందిన మహిళలు సాధించిన విజయాలు, ముఖ్యంగా వివిధ దేశాల్లో ముస్లిం మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న నిర్బంధాన్ని, వారి విజయకేతనాలను వ్యాసాల్లో వివరించారు. వివిధ రంగాల్లో అంతర్జాతీయంగా, జాతీయంగా మహిళలు అందుకున్న అవార్డులు, బిరుదులను గురించి చరిత్రను మన కళ్ళముందుంచారు. వేములపల్లి సత్యవతిగారు చైతన్య మానవికి సుదీర్ఘకాలం రాసిన వ్యాసాలను సంకలనంగా ఆంధ్రా, తెలంగాణా ఐదవ రాష్ట్ర కమిటీలు ప్రచురించడం జరిగింది. సెప్టెంబర్ 9, 10

తేదీల్లో ఐదవ తెలంగాణా రాష్ట్ర రెండో మహాసభలో సీనియర్ నాయకురాలు మల్లు స్వరాజ్యంగారు ఆవిష్కరించారు. ఆవిష్కరణ సభలో ఐదవ అఖిలభారత నాయకురాలు ఎస్.పుణ్యవతి, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉపాధ్యక్షురాలు కె.స్వరూపరాణి, రాష్ట్ర కమిటీ సభ్యులు ఎన్.సుధ, తెలంగాణా రాష్ట్ర అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు ఆషా, హైమవతి, రచయిత్రి కొండవీటి సత్యవతిగారు పాల్గొన్నారు.

అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం(ఐదవ)కు సుదీర్ఘకాలం నాయకురాలిగా ఉండి సేవలందించిన మల్లు స్వరాజ్యం గారు ఈ పుస్తకానికి ముందుమాట రాసారు. ఐదవ సీనియర్ నాయకురాలైన ఎస్.పుణ్యవతి గారు పుస్తకం పరిచయం లభించారు.

దుర్గాబాయ్ దేశ్ముఖ్ గారి జీవిత చరిత్రలోని ముఖ్య ఘట్టాలను తెలుపుతూ ఆంధ్ర మహిళా సభ ప్రధమంగా మద్రాసులో ఏవిధంగా ఏర్పాటు చేయటం జరిగింది, అది ఆ రోజుల్లో మహిళలకు ఆర్థిక వెసులుబాటుకు ఎటువంటి కార్యక్రమాలు చేపట్టింది ఆ వ్యాసంలో వివరించారు. ఈ వ్యాసం చదివితే దుర్గాబాయమ్మగారి గురించి పూర్తి విషయాలను తెలుసుకోగలుగుతాం. సత్యవతి గారు విజయవాడ చేరుకున్న తరువాత సన్నిహితంగా ఉన్న డాక్టర్ కొమర్రాజు అచ్చమాంబగారు డాక్టరుగా, మహిళా సంఘం నాయకురాలిగా, కుటుంబ పెద్దగా ఎటువంటి సేవలందించారు అన్నది కళ్ళకు కట్టినట్లు రాసారు.

నిజాం వ్యతిరేక పోరాటంలో పురుషులతోపాటు స్త్రీలు కూడా పాల్గొని చేసిన త్యాగాలను వివరించారు. ఆరుట్ల కమలాదేవి, మల్లుస్వరాజ్యం, జ్ఞానకుమారి హెడా, సీతా యుధవీర్, పద్మజానాయుడు, సంధ్యావందనం లక్ష్మీదేవమ్మ, ఎల్లాప్రగడ సీతాకుమారి, సంఘం లక్ష్మీబాయమ్మ, మాడపాటి షాణిక్యాంబ మొదలగు వారి గురించి, వారు చేసిన పోరాటాలు, సేవలు వివరించారు.

స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ చరిత్రలో మేడం కామా చేసిన వీరోచిత పోరాటాన్ని, పలు అంతర్జాతీయ వేదికల్లో ఆమె పాల్గొని భారతదేశ కీర్తిని ఇనుమడింపచేసిన విధానాన్ని వ్యాసంలో చాలా చక్కగా రాసారు. లచ్చువమ్మ కత తెలంగాణాలోని గ్రామాల్లో దాదాపు 50, 60 సంవత్సరాల క్రితం జరిగిన యదార్థ ఘటన. బాల్య వివాహాలు ఎక్కువగా జరిగే ఆ రోజుల్లో అత్తగారింటికి కామరానికి పోనని మొరాయించిన లచ్చువమ్మ ఏవిధంగా తన ప్రాణాలను సైతం లెక్క చేయకుండా కులపంచాయితీలో విధించిన శిక్షను అనుభవించటానికి సిద్ధపడ్డది కళ్ళకు కట్టినట్లు రాసారు. చివరకు తను తీసుకున్న నిర్ణయం (వెంకనితో కలిసి ఉండటం)తో “తన జీవితం తన యిష్టంగా” మలచుకున్నది. ఈ కథలో ఇష్టంలేని మనుషును వ్యతిరేకించి ఇష్టమైన వ్యక్తితో కలిసి జీవించడం ఆ రోజుల్లో ‘ఘమినిజం’గా చెప్పుకోవచ్చు.

సైనిక రంగంలో విశిష్ట సేవలందించి, అసమాన ధైర్య సాహసాలను ప్రదర్శించిన వారికి అందించే పరమ వీరచక్ర రూపశిల్పి యైన సావిత్రి బాయి ఖనోల్కర్ చేసిన దేశ సేవ అమోఘమైనది. దేశ విదేశాల్లో మహిళల పరిస్థితి, చేసిన పోరాటాలు, ఎదుర్కొంటున్న నిర్బంధాలు, సాధించిన విజయాలు గురించి సత్యవతి గారు రాసిన వ్యాసాలలో కొన్ని పుస్తక రూపంలో రావటం ఆనందించదగ్గ విషయం. చదవటం అభిలాషగా ఉన్న ప్రతి ఒక్కరు దాచుకోవలసిన ఒక మంచి పొత్తం.

- కె.స్వరూపరాణి

సుమిత్ర విద్యావంతురాలైన యువతి. తననెంతగానో ప్రేమించే భర్త, ముద్దులొలికే కొడుకు, అత్త మామలతో సంతోషకరమైన కుటుంబ జీవితం గడుపుతూ ఉంటుంది. అటువంటి సమయంలో దుండగుల నుండి భర్తను, ఆడపడుచును రక్షించి తాను అత్యాచారానికి బలౌతుంది. ఆ సంఘటన తరువాత కుటుంబంలో ఆమె విలువ మరింతగా పెరుగుతుంది. ఇంకా అపురూపంగా చూసుకుంటారు అందరూ. కానీ ఆమె అంతులేని భయంతో, దిగులుతో విపరీతమైన మానసిక వత్తిడికి గురౌతుంది. ఆమె తన భర్తలో కూడా ఒక అభద్రతా భావన, స్తబ్ధత గమనిస్తుంది. ఆ బాధ నుండి విముక్తి కోసం ఆమె నిత్యం ప్రయత్నిస్తూ ఉంటుంది. ఈ క్రమంలో ఆమె ఎంతోమంది బలాత్కారానికి, పీడనకు గురైన స్త్రీలను కలుస్తుంది. వాళ్లను సమాజానికి ఆదర్శంగా తీర్చిదిద్దుతుంది.

వారిపై పరిశోధనా వ్యాసాలు రాసి పత్రికల్లో ప్రచురించి సమస్యలపై అవగాహన పెంచే ప్రయత్నం చేస్తుంది. అర్థవంతమైన చర్చల ద్వారా తమ ఇద్దరి మానసిక స్థితిని పరిశీలించుకొని భర్తతో తన అనుబంధాన్ని మరింత పటిష్ఠం చేసుకుంటుంది. స్థూలంగా అర్థనారీశ్వరుని కథ ఇది. ఈ నవలలో సంఘానికి సంబంధించిన అనేక సమస్యలను రచయిత మనముందుంచారు. ఆ సమస్యలకు పరిష్కారం కూడా చూపించారు. బలాత్కార సంఘటనలు, అనేక రకాలైన స్త్రీ పురుష సంబంధాలను సునిశితంగా చర్చిస్తారు. అత్యాచారానికి గురైన మహిళల మానసిక స్థితి చదువుతుంటే మనసు దుఃఖంతో నిండిపోయింది. చాలావరకు నేరం రుజువు కాక, పరువు ప్రతిష్ఠలకు భయపడి అసలు కేసు కూడా

పెట్టనపుడు నేరస్థులు దర్జాగా తిరుగుతారు. నేరానికి గురి కాబడిన స్త్రీని సమాజం తన ప్రవర్తన ద్వారా శిక్షిస్తుంది. ఎంత బాధ... ఎంత కఠినమైన నిర్ణయం! 25 సంవత్సరాల క్రితం రాసిన పుస్తకం ఇది. ఇప్పటికీ మనదేశంలో ప్రతిరోజూ జరిగే నేరాలను చూస్తుంటే ఇన్నేకయినా పెద్దగా మార్చేమీ రాలేదనిపిస్తుంది.

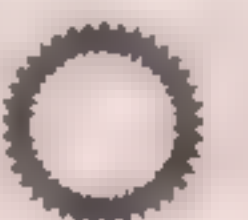
రాతి యుగం నుండి ఇప్పటివరకు మన సమాజం ఎంత ముందుకు పోయినా స్త్రీ పురుష సంబంధాల్లో ఎక్కడ వేసిన గొంగళి అక్కడే అన్నట్లు ఉంది. ఒకరిపై ఒకరు పెత్తనం చలాయి స్తూనే ఒకరికొకరు బానిసలుగా ఉన్నారు. పూర్తిగా భ్రష్టుపట్టిన వ్యవస్థలో మనము న్నాము. పైపైకి మాత్రం ఎన్నో మెరుగులు. ఎంతో ఉన్నతమైన సమాజం. కానీ లోపల అంతా దుర్గంధమే. మేడిపండులాంటిది మన వ్యవస్థ అంటారు రచయిత. మహిళలు కుంగుబాటు నుంచి పీడన నుండి బయటపడాలంటే తనలోని బానిసత్వం నుండి, పురుషుని పట్ల ఆకర్షణ నుండి విముక్తి పొందాలి. నిరంతరం ఘర్షణ, ముందుకు నడవడం, సంపూర్ణత్వ సాధనకు ప్రయత్నించడం, సత్యాన్వేషణ చేయాలి. కోరికల నుండి కాదు కోరికల దాస్యం నుండి, పురుష బలాకర్షణ నుండి కాదు బలంలోని పశుత్వాకర్షణ నుండి, ఆధారపడడం నుండి కాదు పరాధీనతనుండి విముక్తి పొందాలి అంటారు రచయిత.

పురుషుడు అధికారం చూపాలి అనే అహంకారంతో తానే యజమాననే గర్వంతో కామవాంఛ తీర్చుకోవడం కోసం, వైవాహిక జీవితంలోని చిన్న చిన్న సుఖాల కోసం బానిసగా ఉంటాడు. స్త్రీ పురుషులిద్దరూ ఒకరి బానిసత్వం నుండి మరొకరు బయటపడి ఒకరి బలహీనతలు మరొకరు స్వీకరించి

తమ శక్తిద్వారా పటిష్ఠమైన లోపాలు లేని ఒక కొత్త ఆరోగ్యవంతమైన సమాజాన్ని తయారు చేయాలి. అదే అర్థనారీశ్వరుడని ప్రతిపాదిస్తారు రచయిత.

స్త్రీ పురుషులిద్దరూ ఒకరి పాత్రను మరొకరు నింపండి. కానీ ఒకరి పాత్రను మరొకరు తాగకండి. ఒకరి వ్యక్తిత్వాన్ని మరొకరు నిలబెట్టాలంటే ఆసక్తి నుండి విముక్తి పొందడం తప్పనిసరిని జీబ్రాన్ మాటలు నవలలో ఎన్నోసార్లు పలికిన రచయిత ఖలీల్ జీబ్రాన్, గాంధీ, మార్క్స్, అంబేద్కర్ మొదలైనవారి అభిప్రాయాలను ఆధారంగా చేసుకొని తాను చెప్పదలచు కున్నది చెప్పే ప్రయత్నం చేశానంటాడు ముందుమాటలో. జిడ్డు కృష్ణమూర్తి చెప్పినట్లు తనను తాను ముందు పూర్తిగా అవగాహన చేసుకుంటూ హృదయంతో స్పందిస్తూ జీవించడంలోనే పరివర్తన సాధ్యపడుతుంది. కానీ కొన్నిసార్లు మనకే మనం అర్థంకాము.

ఈ పుస్తకాన్ని జాగ్రత్తగా అర్థం చేసుకొని చదివితే బంధాల మధ్య ఉండే సున్నితమైన విషయాలు అర్థమవుతాయనిపించింది. వడ్డెర చండీదాస్ 'అనుక్షణికం' పుస్తకంలో అనేకమంది స్త్రీ పురుషుల మధ్య అస్తవ్యస్తమైన బంధాలను చూపిస్తూ ఇవన్నీ చక్కదిద్దుకోవాలంటే ఒక ఆదర్శవంతమైన నవ ప్రపంచం ఒక్కటే దారి అన్నాడు ఒక సందర్భంలో. ఈ పుస్తకంలో ఆ ఆదర్శ ప్రపంచం ఎలా నిర్మించుకోవాలో చూపించాడు విష్ణు ప్రభాకర్. పురోగమనానికి రాచబాటలు కొత్తదారులేనంటూ మూసలు పగులకొట్టుకొని బయటకు వచ్చిన ఎన్నో స్త్రీ పురుష ఆదర్శ పాత్రలు మనముందుంచారు. ఇది ప్రతి ఒక్కరూ తప్పనిసరిగా చదవాల్సిన పుస్తకం.

సీక్రెట్ సూపర్ స్టార్

- సిద్ధార్థ కట్టా

అందమైన సినిమాలు ఆకాశం నుంచేమీ రాలిపడవు. చాలా సాదా సీదాగా లోకమంత అద్దాన్ని పట్టుకుని ఎదురుపడతాయి. మనల్ని మనకు పరిచయం చేస్తాయి. చాలా కాలం తర్వాత సొంత ఊరికి చేరుకున్నట్టు, హృదయాన్ని వీణను చేసుకుని చక్కని గీతాన్ని ఆలపించినట్టు, “ఇలా ఉన్నానూ” అని అమ్మకి పసిపిల్లై చెప్పుకున్నట్టు... అంతా నిజాయితీగా అనిపిస్తుంది. ఆత్మీయంగా అనిపిస్తుంది. లాలిస్తున్నట్టు, బుజ్జగిస్తున్నట్టు, హెచ్చరిస్తున్నట్టు, వేలు పట్టుకుని మనలోకంలోకి మనల్ని తీసుకెళ్తున్నట్టు అనిపిస్తుంది. అలాంటిదే ఈ “సీక్రెట్ సూపర్ స్టార్.”

సూపర్ స్టార్ అవ్వాలనుకునే 15 ఏళ్ల చిన్నారి ఇన్సియా మాలిక్ కథే ఈ సినిమా. పిల్లలే ప్రాణంగా ఉండే తల్లి, అమ్మా అక్కల వేలుపట్టుకుని తిరిగే నాలుగేళ్ల చిన్నారి తమ్ముడూ, ఛాందస భావజాలంతో ఉండే తండ్రి, అందరినీ నిశ్శబ్దంగా గమనిస్తూ ఉండే నాన్నమ్మ... ఇదే మన ఇన్నుకుటుంబం. నాన్నకు తెలియకుండా డబ్బు కూడబెట్టి ఇన్నుకు ఆరేళ్ల వయసులో తన తల్లి గిటార్ కొనిస్తుంది. అప్పటి నుంచీ ఆ గిటార్ తో తనకు అమూల్య వైత్రి కుదురుతుంది. తన పాట ప్రపంచం మొత్తం వినాలనీ, తానో సూపర్ స్టార్ అవ్వాలనీ కలలు కంటుంది. కానీ తండ్రి విధించే ఆంక్షలతో అది సాధ్యపడదు. ఆ సమయంలో... ఉన్న ఒక్క నగనూ అమ్మి తల్లి ఇన్నుకి ల్యాప్ టాప్ కొనిస్తుంది. యూట్యూబ్ లో తను పాడుతున్న వీడియోలు అప్ లోడ్ చేసి, తన గొంతును ప్రపంచానికి వినిపించాలనుకుంటుంది. కానీ తన మొహం చూపించే అవకాశం లేదు. అప్పుడు తల్లి ఇచ్చిన ఐడియాతో బూర్ఖా వేసుకుని పాడి, తన వీడియోను అప్ లోడ్ చేసి

విపరీతమైన ఫాలోయింగ్ ను సంపాదించుకుంటుంది. ఇంతలోనే ల్యాప్ టాప్ విషయం తెలుసుకున్న తండ్రి, ఇన్సియా చేత్తోనే ల్యాప్ టాప్ ను వదేయించి, భార్యను చిత్రహింసలు పెడతాడు. దీంతో ఇన్సియాలో వున్న అంతర్గత ధిక్కారం బయటకొస్తుంది. తల్లిని బానిస సంకెళ్ల నుంచి బయటకు తేవాలనే తపనా, తన కలను సాకారం చేసుకోవాలనే కోరికా పెరుగుతాయి. ఒక్కో అడ్డుగోడనూ తొలగించుకుంటూ తన కల సాకారం చేసుకోడానికి స్నేహితుడు చింతన్, మ్యూజిక్ డైరెక్టర్ శక్తికుమార్ (అమీర్ ఖాన్) సాయంతో ధైర్యంగా ముందుకు అడుగులు వేస్తుంది చిన్నారి ఇన్ను.

ఈ సందర్భంలో కూతురు మనసు మార్చి తండ్రి మాట వినేలా ఒప్పించగలిగి నప్పటికీ తన బిడ్డ సంఘర్షణను ఆ అమ్మ గమనిస్తూ ఉంటుంది. చివరికి ఒక చక్కని నిర్ణయం తీసుకుని, తానూ గెలిచి, తన ఇన్నునీ గెలిపిస్తుంది. చివరి సన్నివేశాల్లో ఇన్సియా సూపర్ స్టార్ అవార్డ్ అందుకుంటూ... “నేను కాదు... మా అమ్మ సూపర్ స్టార్” అని తేల్చి చెప్పేస్తుంది. ఇలా తమ పరిధిలో జీవితంతో పోరాడి తమ పిల్లల్ని గెలిపించుకునే ప్రతి తల్లి ఒక సూపర్ స్టార్ కదా మరి!

ఇప్పటికీ మన సమాజంలో మిగిలి ఉన్న పురుషాధిక్యతను ఈ సినిమా మన కళ్ల ముందుకు తీసుకొచ్చింది. కుటుంబంలోని

మూడు తరాల స్త్రీలూ ఒక్కోరకంగా వివక్ష ఎదుర్కున్నారు. భర్త ముందు తలెత్తి నిలబడటానికి భయపడిపోయే భార్య, పూర్తిగా నాన్న నియంత్రణలో బతికే కూతురు, కొడుకు తప్పును చూస్తూ పెదవి విప్పి మాట్లాడలేని ముసలి అమ్మ... ఇలా అణిచివేత వల్ల నలిగిపోయిన ముగ్గురు స్త్రీలు కనిపిస్తారు.

సినిమా చూస్తున్నంత సేపూ మనలో ఏ స్త్రీ అయినా, ఏ సంఘటనలో అయినా తనను పోల్చుకునే సందర్భం వచ్చినప్పుడు మన సమాజంలోని వివక్ష స్థాయి తెలుస్తూనే ఉంటుంది. సినిమాలో తండ్రి చూపించే క్రౌర్యమూ, అధికారమూ చూసి జీవితంలో ఒక్కసారి అలా ప్రవర్తించిన సంఘటన గుర్తొచ్చిన ఏ పురుషుడైనా మళ్లీ ఆ తప్పును పునరావృతం చేయడానికి సిగ్గుపడతాడు.

నటీనటుల అత్యుత్తమ నటన, మనసుని హత్తుకునే పాటలు, అందమైన సంఘటనలూ మలుపులతో సాగే కథా గమనం సినిమాను అత్యుత్తమంగా తీర్చిదిద్దాయి. చాలా తక్కువ పాత్రలతో దర్శకుడు ఈ సినిమాను అద్భుతంగా తెరకెక్కించాడని చెప్పొచ్చు. ఇలాంటి ఎన్నో గొప్ప సినిమాలను మనకందిస్తోన్న అమీర్ ఖాన్ కు తప్పక థాంక్స్ చెప్పి తీరాల్సిందే.

నా 20 ఏళ్ల కొడుకు “ఇది ఇండియా మొత్తం చూడాల్సిన సినిమా.. తప్పకుండా చూడు మమ్మీ” అని చెప్పినప్పుడు ఎందుకని అడిగితే “ఇప్పుడిప్పుడే మారుతున్న క్రమంలో ఉన్నాం. మరింత మార్పు కోసం ఇలాంటివి రావాలి” అని అనడం మన సమాజ పరిస్థితికి అద్దం పట్టినట్టు అనిపించింది. ఇలాంటి మంచి సినిమాను మీ కుటుంబంతో కలిసి చూస్తారు కదూ..

దోపిడీ

ఆరోజు ఐదవ అదాలత్ కు 40 సంవత్సరాల మహిళ వచ్చింది. ఆమె దగ్గర ఫిర్యాదు తీసుకొని ఏం జరిగిందో వివరంగా చెప్పమన్నారు ఐదవ పెద్దలు. ఆమె చెప్పసాగింది ఇలా. నేను నా భర్తకు రెండవ భార్యను. మొదటి భార్య మా అక్క అని చెప్పింది. అక్క జీవితంలోకి అడుగుపెట్టావు. ఇంక నీకు మేము చేసే న్యాయమేమిటి అన్నారు ఐదవ బాధ్యులు. ఆమె ఏడుస్తూ మొత్తం వివరంగా చెప్పింది. నేను నా సంసారంలో గొడవలను భరించలేక నా భర్తకు విడాకులిచ్చి ఒక పాపతో పుట్టింటికి వచ్చాను. నా తల్లిదండ్రుల దగ్గర ఉన్నాను. నేను మిషను కుట్టుకొని సంపాదించు కుంటూ తల్లిదండ్రులకు చేదోడు వాదోడుగా ఉండి నా పాపను పెంచుకున్నాను.

ఆ సమయంలోనే నా అక్క బావ మా ఇంటికి వచ్చారు. అక్క భర్త మా మేనమామే. ఇంట్లో ఎవరూ లేకుండా నేను ఒంటరిగా ఉన్న సమయంలో మా మామయ్య నన్ను బెదిరించి అత్యాచారం చేశాడు. మావాళ్లందరూ ఇంటికి వచ్చాక నేను జరిగిందంతా చెప్పాను. గత్యంతరం లేక నా మేనమామతో నాకు తాళి కట్టించారు మా వాళ్లు. మా ఇద్దరికీ ఒక బాబు పుట్టాడు. మా అక్కకు ఇద్దరు ఆడపిల్లలు. నా భర్త రైల్వేలో పనిచేస్తాడు. నా అక్క పిల్లలకు, నా కుమార్తెకు వివాహాలయ్యాయి. కొడుకు చదువుతున్నాడు. నా కూతురు అనారోగ్యంతో నా దగ్గర కొన్నాళ్లు ఉన్నప్పుడు నాకు చాలా డబ్బు ఖర్చయింది. గత్యంతరం లేక నేను పాప నగలు తాకట్టు పెట్టి డబ్బు తెచ్చి వాడాను. ఇప్పుడు ఆమె అత్తవారు ఆ నగలు తెమ్మంటున్నారు. బాబు చదువు ఇంకొక సంవత్సరం ఉంది. ఇవన్నీ నేను సర్దుకోలేక పోతున్నాను. నా భర్త నాకేమీ డబ్బులివ్వడం లేదు. మా అక్కకు ఉద్యోగమైనా ఉంది. నాకు ఏ ఆధారం లేదు. కలిసి ఉండామంటే మా

అక్క నన్ను ఇంటికి రానివ్వదు. నా భర్త రెండు నెలల్లో రిటైర్డ్ అవుతారు. అప్పుడు కొంత డబ్బు వస్తుంది. ఆ డబ్బులో కొంత భాగం నాకిప్పించి నాకు న్యాయం చేయండని అడిగింది. ఐదవ పెద్దలకు ఎంతో బాధ అనిపించింది. ఈ దోపిడీ ఎంత బాధాకరం! ఆమె భర్తకు ఐదవ బాధ్యులు లేటరు పంపారు. మరుసటి వారం ఆమె భర్త వచ్చాడు. ఐదవ బాధ్యులు ఆయనతో మాట్లాడారు. ఏమయ్యా! భార్య చెల్లెల్ని లోబరచుకొని ఆమె జీవితాన్ని నాశనం చేశావు. అక్క జీవితంలోకి అడుగుపెట్టిన మూడవ మనిషిగా ఆమె మిగిలిపోయింది. ఆమె శక్తి నంతా దోచుకున్నావు. అనారోగ్యం పాలైంది. ఆమె జీవనం ఎలాగా? పిల్లవాడి చదువు ఎలాగా? దానికి ఆయన సమాధానం ఏమంటే నేను తప్పే చేశానో, ఒప్పే చేశానో నాకు తెలియదు. ఆమెకు నేనెప్పుడూ అన్యాయం చెయ్యలేదు. చెయ్యను కూడా. ఇద్దరిని సమానంగానే చూశాను.

నా మేనకోడళ్లు ఇద్దరూ నాకు ఒకటే. నా కొడుకే నా వారసుడు. వాడిని నేను ఎందుకు వదులుకుంటాను? నాకు డబ్బులు అందాక మీ దగ్గరకు వచ్చి మీరెలా చెబితే అలా చేస్తానని ఐదవ పెద్దలతో ఒప్పందం చేసుకొని వెళ్లాడు. ఆ డబ్బులు వచ్చేవరకు ఆమెకు నెల నెలా పోషణకు కొంత డబ్బు ఇవ్వమని చెప్పారు. అలాగేనని అంగీకరించారు. కానీ రెండు నెలలయినా అతని జాడలేదు. ఫోనుకు దొరకడు. ఆమె మళ్లీ వచ్చింది. అమ్మా ఈరోజు నా బిడ్డ పుట్టినరోజు. కనీసం బాబును ఆశీర్వాదించ దానికైనా తండ్రి రాలేదు అని దుఃఖించింది. ఐదవ బాధ్యులు ఆయనకు ఫోన్ చేశారు. కొద్దిసేపటికి ఆయన వచ్చాడు. కొడుకు తండ్రికి స్వీట్ ఇచ్చాడు. తండ్రి కొడుకుకు

బట్టలు కొనుక్కోమని డబ్బులు ఇచ్చాడు. ఆ దృశ్యం చూసి అక్కడవున్న అందరూ ఎంతో ఆనందించారు. డబ్బు రాగానే మీకు కనిపిస్తానంటూ చెప్పి వెళ్లాడు ఆయన. మరలా కొన్నాళ్లకు ఆమె వచ్చింది. అమ్మా! నా భర్త నాకు అన్యాయం చేశాడు.

రిటైర్మెంట్ డబ్బులు వచ్చేశాయంట. అంతా మా అక్కకే ఇచ్చాడని ఏడ్చిందామె. నీకెలా తెలిసిందని ఆమెను అడిగారు ఐదవ పెద్దలు. ఆమె ఒక నంబరు ఇచ్చింది. ఈ నంబరుకు ఫోన్ చేయండి మీకూ తెలుస్తుందని. ఆ నంబరు ఆయన పనిచేసే సెక్షన్ హెడ్ డి. ఆయనకు ఫోన్ చేస్తే ఆ విషయం నిజమేనని తెలిసింది. మండి పడ్డారు ఐదవ బాధ్యులు. మేనమామ అయ్యండి ఇద్దరు మేనకోడళ్లకు అన్యాయం చేశాడు. ఇద్దరు మహిళల జీవితాలతో ఆడుకున్నాడు. స్త్రీ అంటే ఆయన దృష్టిలో ఒక భోగ వస్తువు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో ఒక చదువురాని నడివయసు మహిళ ఎంత వరకు బ్రతుకు పోరాటాన్ని సాగిస్తుంది? ఎంత తెలివిగా ఆమెను దోచేశాడు! ఐదవ బాధ్యులు ఆయనకు మళ్లీ ఫోన్ చేశారు. ఆయన వచ్చి నా డబ్బులు మొత్తం రాలేదు కొంతే వచ్చింది. మిగతావి వచ్చాక ఆమెకు ఇస్తానని చెప్పాడు. కానీ ఆయన రాలేదు డబ్బు ఇవ్వలేదు. ఐదవ బాధ్యులు ఆమెకు అండగా ఉండి ధైర్యం చెప్పి ఆమె కుమారుణ్ణి కూడా పిలిపించి కోర్టులో కేసు పెట్టించారు. ఒక మగవాడి దాష్టీకం నుంచి ఆమెకు స్వేచ్ఛనిచ్చి ఆమె జీవనానికి ఒక ఆధారం కల్పించి ఆమెకు, ఆమె కుమారు డికి న్యాయం చేస్తారని కోరుకుందాం.

ఉద్యమాల బాటలో....

హింసపై : 16-10-17 న తూర్పు గోదావరి జిల్లా బిక్కవోలు గ్రామానికి చెందిన జ్యోతి, భార్గవ కాకినాడ కలెక్టరేట్ లో దఫేదార్ గా పనిచేస్తున్న ధర్మవరపు శ్రీనివాస్ తమను అప్పులపాలు చేసి,

కుటుంబంలో చిచ్చు రాజేసిన అతనిపై చర్యలు తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేశారు. జిల్లా పాలనాధికారి కార్యాలయంలో పనిచేస్తూ కుటుంబంలో చిచ్చుపెట్టి తమను మానసిక క్షోభకు గురిచేయడం ఏవిధంగా న్యాయమని జ్యోతి, భార్గవ ప్రశ్నించారు. తమ కుటుంబాన్ని ప్రశాంతంగా ఉంచడానికి తమ తల్లిదండ్రులను ఏకం చేయాలని కోరారు. శ్రీనివాస్ మాయమాటలతో తల్లి తమకు దూరం కావడంతో తీవ్రంగా అవస్థలు పడుతున్నామన్నారు. తాము పదే పదే అధికారులను కలిసినా తమకు న్యాయం జరగడంలేదన్నారు. అతనిని కఠినంగా శిక్షించాలన్నారు. తదనంతరం కలెక్టరేట్ ముందు ధర్నా నిర్వహించి కలెక్టర్ కు వినతి పత్రం ఇచ్చారు. కలెక్టర్ స్పందించాలని కోరారు. ఐదా నాయకులు వీరికి మద్దతు తెలిపారు.

ఈ కార్యక్రమంలో ఐదా నేతలు కె.సుభాషిణి, సి.హెచ్.రమణి, భవానీతో పాటు బిక్కవోలు గ్రామానికి చెందిన పలువురు పాల్గొన్నారు.

వెస్ట్ కృష్ణాలో 21 అక్టోబరున అనాథ ఆడపిల్లలు ఆశ్రయం పొందుతూ చదువుకుంటున్న కేర్ అండ్ షేర్ సంస్థపై దాడిచేసి వారిని భయభ్రాంతులకు గురిచేసిన పైనాన్నియర్ పొన్నం హరిబాబు అతని అనుచరులను వెంటనే అరెస్ట్ చేసి వారిపై చట్టపరమైన చర్యలు తీసుకోవాలని ఐదా పశ్చిమ కృష్ణ కార్యదర్శి కె.శ్రీదేవి డిమాండ్ చేశారు. కేర్ అండ్ షేర్ సంస్థకు వెళ్లి జరిగిన సంఘటన తాలూకు వివరాలను ఐదా జిల్లా కమిటీ సభ్యులు అడిగి తెలుసుకున్నారు. ఆగిరిపల్లిలోని సుందరయ్య నిలయంలో ఏర్పాటు చేసిన విలేఖర్ల

సమావేశంలో శ్రీదేవి మాట్లాడుతూ ఆర్థిక లావాదేవీలుంటే వాటిని కోర్టులో పరిష్కరించుకోవాలి కానీ ఆడపిల్లలు నివసించే సంస్థలో జొరబడి వారిని భయానికి గురిచేయటాన్ని ఐదా తీవ్రంగా ఖండిస్తుందని అన్నారు.

ప్రకాశం జిల్లాలో ఐదా, ఎస్.ఎఫ్.ఐ ఆధ్వర్యంలో కార్పొరేట్ విద్యా సంస్థల్లో విద్యార్థి-విద్యార్థులు ఆత్మ హత్యలు చేసుకోవడంపై 30 మందితో నిరసన తెలిపి కొవ్వొత్తుల ప్రదర్శన చేశారు.

కడప పట్టణంలో మృతి చెందిన నారాయణ కాలేజి విద్యార్థిని పావని మృతిని నిరసిస్తూ ఎస్.ఎఫ్, డి.వై.ఎఫ్.ఐ, ఐదా ఆధ్వర్యంలో వివిధ రూపాల్లో ఆందోళన సాగింది. మహిళలు కళ్లకు గంతులు కట్టుకొని మోకాళ్లపై నిలబడి వినూత్న నిరసన తెలియజేశారు. ఐదా జిల్లా కన్వీనర్ సుబ్బమ్మ మాట్లాడుతూ జిల్లా సిట్టింగ్ జడ్జి చేత న్యాయ విచారణ జరిపించాలని నిరవధిక దీక్షలో పాల్గొన్నారు.

కర్నూలు నగరంలో రక్ష హాస్పిటల్ లో ఆడపిల్ల అనే పేరుతో అబార్షన్ చేయిస్తున్నారని ఆ హాస్పిటల్ ను సీజ్ చేయాలని ఐదా నాయకులు జిల్లా వైద్యాధికారికి, కలెక్టర్ గారికి మెమోరాండం ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ విషయంపై కలెక్టరు స్పందించి ఎంక్వయిరీ చేసి తగు చర్యలు తీసుకుంటామని హామీ ఇచ్చారు.

మధ్యంపై : విశాఖ రూరల్ ఏరియా తగరపువలస 10వ వార్డులోని గొల్ల వీధిలో బాబు వైన్ షాపును తొలగించాలని ఐదా నాయకులు ధర్నా చేశారు.

ప్రకాశం జిల్లా పొన్నలూరు మండలం మాలపాడులో 3 నెలల క్రితం 2 నెలల సమయం ఇవ్వండి మధ్యం షాపు ఎత్తివేస్తామని హామీ ఇచ్చి షాపు తీసివేయకపోవడంతో తక్షణం తీసివేయాలని

150 మందితో ధర్నా చేశారు. పోలీసులు వచ్చి ఇచ్చిన హామీ మేరకు ధర్నా విరమించారు.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా ఉండ్రాజవరం డివిజన్‌లో మద్యంకు వ్యతిరేకంగా విస్తృత సమావేశం జరిగింది. నాగిరెడ్డి అచ్చాయమ్మ,

పి.లక్ష్మి, టి.సుమ, జి.పద్మ, ఆర్.కృష్ణవేణి, నాగమణి, ఎస్.మంగ, సీతా మహాలక్ష్మి, ఆర్. ధనలక్ష్మి పాల్గొన్నారు. డివిజన్ కార్యదర్శి నాగరత్నం మాట్లాడుతూ లక్ష సంతకాలు సేకరిస్తామని చెప్పారు.

నెల్లూరు రూరల్‌లోని దొరతోపు సంఘం నందు కల్తీ మద్యం తాగి మరణించిన గిరజన యువకుడు శ్రీను కుటుంబానికి నష్టపరిహారం అందించాలని ఐదవ కార్యదర్శి డి. రమాదేవి కోరారు.

ఆ గ్రామంలో మహిళలు, యువకులతో కలసి ప్రదర్శన చేశారు. అదే ప్రాంతంలో బెల్ట్ షాపులు తొలగించాలని కోరారు. మద్య నియంత్రణ చేయాలని పురపాలక శాఖా మంత్రి నారాయణకు, వై.ఎస్.ఆర్.సి.పి ఎం.పి రాజమోహన రెడ్డికి, ఎమ్.ఎల్.సికి, ఆరోగ్య శాఖలోని డి.ఎమ్.హెచ్.ఒకు మెమోరాండం ఇవ్వడం జరిగింది.

నెల్లూరు రూరల్‌లో డెంగ్యూ జ్వరాల బారిన పడి మరణిస్తున్నారని, ఎమర్జెన్సీ ప్రకటించి మందులు ఇవ్వాలని ఐదవ నాయకులు కలెక్టర్ ఆఫీసు ముందు ధర్నా చేసి మెమోరాండం ఇచ్చారు. కలెక్టరు స్పందనతో మెడికల్ క్యాంపులు నిర్వహించి,

మందులు పంపిణీ చేశారు.

విశాఖ జిల్లా ఏజన్సీ ఏరియాలో మెడికల్ క్యాంప్ : 2017 ఏప్రిల్‌లో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో చాలామంది మలేరియా మరియు వైరల్ జ్వరం బారిన పడ్డారు. చికెన్ గున్యా వల్ల చాలామంది ప్రజలు చనిపోయారు.

విశాఖ ఏజన్సీలో కూడా ఇదేవిధమైన పరిస్థితి నెలకొంది. జనవిజ్ఞాన వేదిక, ప్రజారోగ్య వేదిక, శారదా ట్రస్ట్, ఐదవ మరియు సి.పి.యం పార్టీ మొదలగు అన్ని సంఘాలు కలిసి రోగులను గుర్తించి వారికి వైద్య సేవలు, మందులు అందించారు. డాక్టర్స్ కూడా ఏజన్సీ ప్రజలకు వైద్య సేవలు అందించటానికి, మెడికల్ క్యాంపులు పెట్టడానికి ముందుకొచ్చారు.

పాడేరు మండలంలోని అరకు, అనంతగిరి, ముచెంగిపుట్టు, హుకుంపేట మరియు దుమ్మబ్రీ గూడ మొత్తం నాలుగు మండలాల్లో 120 గ్రామాల ప్రజలు ఈ మెడికల్ క్యాంప్‌కు హాజరయ్యారు. 1500 మంది చికిత్స చేయించుకొని మందులు తీసుకున్నారు.

ఆహార లోపం వలన తీవ్ర ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. దానివలన వారు జ్వరాలు, చర్మవ్యాధులు, గజ్జి బారిన పడుతున్నారు. శుద్ధి చేసిన త్రాగునీరు సదుపాయాలు లేవు. కొంతమంది ప్రజలు యాంతోరాక్స్ వ్యాధికి గురయ్యారు. వారిని కె.జి.హెచ్ హాస్పిటల్‌లో చేర్చారు.

కొంతమంది మహిళలు ఆహారలేమి, సారా త్రాగడం వలన రోగాల బారిన పడుతున్నారు. విద్య లేకపోవడం కూడా ఇందుకు తోడవుతుంది. ప్రసవ సమయంలోను, తదనంతరం కూడా తీవ్రమైన బాధలకు గురవుతున్నారు.

ఈ మెడికల్ క్యాంప్‌లో పది లక్షల రూ॥ల మందులు రోగులకు ఇచ్చారు. పి.హెచ్.సి.ఎస్ వారు రోగులకు 10 రోజులు ఉచితంగా ఆహార సరఫరా చేశారు.

సదస్సులు : 24-10-17న తూర్పు గోదావరి జిల్లా కాకినాడ

ఎమ్మెస్సీ కాలేజీలో జరిగిన సదస్సులో ఐదవ జిల్లా కార్యదర్శి సీహెచ్ రమణి మాట్లాడుతూ సమాజంలో యువతుల సమస్యల సాధనకోసం కలిసికట్టుగా సాగాలని పిలుపునిచ్చారు. “యువతులు-భవిష్యత్” అన్న అంశంపై జరిగిన సదస్సుకు నగర అధ్యక్షురాలు భవాని అధ్యక్షత వహించారు. ప్రధాన వక్త రమణి మాట్లాడుతూ భారత దేశంలో 40 సంవత్సరాల లోపు వయసు ఉన్న యువత అత్యధిక సంఖ్యలో ఉన్నారన్నారు. ప్రపంచంలోనే యువత పెద్ద సంఖ్యలో ఉన్న దేశంలో తగిన అవకాశాలు లేక యువశక్తి నిర్వీర్యం అయిపోతోందని ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. యువతులు అన్ని రంగాల్లో విస్తృతంగా రాణిస్తున్నారని అన్నారు. అయినా వేధింపులు, చిన్న చూపు కొనసాగడం విచారకరమన్నారు. సమాజంలో నగభాగంగా ఉన్న మహిళల పట్ల వివక్ష అన్ని దశలోనూ స్పష్టమవుతోందన్నారు. అలాంటి పరిస్థితిని కలిసికట్టుగా ఎదిరించాలని పిలుపునిచ్చారు.

ఐదవ నగర కార్యదర్శి కె.సుభాషిణి మాట్లాడుతూ ఐదవ ఆధ్వర్యంలో దేశ వ్యాప్తంగా మహిళలను సమీకరిస్తున్నామన్నారు. యువతులు కూడా తమ భవిష్యత్తు కోసం ఐక్యం కావాలన్నారు. కుల, మతాల పేరుతో విడగొట్టాలని చూసే వాళ్లకు బుద్ధి చెప్పాలన్నారు. యువతులంతా కలిసి సాగితే మహిళా సాధికారత అసలు లక్ష్యం నెరవేరుతుందన్నారు. ఈవ్ టీజింగ్, వేధింపులు వంటి సమస్యలను ఉమ్మడిగా ఎదిరిద్దామన్నారు. అనంతరం కాలేజీలో యువతులతో కమిటీ ఏర్పాటు చేశారు. మానస, దుర్గ తదితరులు కమిటీలో ఉన్నారు.

అక్టోబరు 22న గుంటూరులో యు.టి.ఎఫ్ ఆధ్వర్యంలో జిల్లాలోని మహిళా ఉపాధ్యాయులకు ఉద్యమ తరగతులు నిర్వహించారు. ఈ తరగతులకు యు.టి.ఎఫ్ జిల్లా సహాధ్యక్షురాలు బి. ఆదిఅక్ష్మి ప్రిన్సిపల్ గా వ్యవహరించారు. ‘మహిళా ఉద్యమాలు-ప్రస్తుత పరిస్థితులు’ అనే అంశాన్ని ఐదవ కార్యదర్శి డి. రమాదేవి బోధించారు. సమాజాభివృద్ధిలో స్త్రీల పాత్ర అనే అంశాన్ని ఉమన్ టీచర్స్ ఫోరమ్ కన్వీనర్ సి.హెచ్.పద్మావతి బోధించారు. బాలికల ఆరోగ్యం గురించి ప్రస్తావిస్తూ శానిటరీ నాప్కిన్స్ పై కూడా జి.ఎస్.టి విధించటం సరికాదన్నారు. మహిళా ఉపాధ్యాయులకు రెండేళ్లు చైల్డ్ కేర్ ఇవ్వాలని, పని ప్రదేశాల్లో లైంగిక వేధింపులకు పాల్పడేవారిపై కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలని అన్నారు.

సంతకాల సేకరణ : వెస్ట్ కృష్ణాలో చిట్టినగర్, కబేళా, ప్రకాష్ నగర్, పైపుల రోడ్, ప్రకాష్ నగర్ లోని పోలీస్ స్టేషన్ రోడ్డు, రామలింగేశ్వర్ నగర్, 23వ డివిజన్ లోని రణదివె నగర్, రాణిగారి తోట, సింగ్ నగర్ ఏరియాలో మద్య నియంత్రణ కోరుతూ సంతకాల సేకరణ జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ నాయకులు జి.ఝాన్సీ,

దేవీ కుమారి, సి.హెచ్.అరుణ, ఎస్.విజయలక్ష్మి పాల్గొన్నారు. గవర్నర్ కు మహా రాయబారం నడపాలని జిల్లాలో పెద్ద యెత్తున మద్య నియంత్రణ కావాలని కోరుతూ సంతకాలు చేయించాలని 24-10-17న కాకినాడలో జిల్లా విస్తృత సమావేశం నిర్వహించింది. నెల్లూరులో 27-10-17న జిల్లా విస్తృత సమావేశంలో 50 వేలు సంతకాలు చేయించాలని కార్యక్రమం తీసుకున్నారు.

అక్టోబరు 2న గాంధీ జయంతి సందర్భంగా విశాఖ నగరంలో జివిఎమ్ సి గాంధీ విగ్రహం వద్ద నూతన ఎక్సైజ్ పాలసీ రద్దు చేయాలని డిమాండ్ చేస్తూ ఐదవ, మహిళా సంఘాల ఆధ్వర్యంలో సంతకాల సేకరణ జరిగింది. ప్రకాశం జిల్లాలో గాంధీ జయంతి సందర్భంగా ఒంగోలు, కందుకూరు, కనిగిరి, పామూరు, మార్కాపురం కేంద్రాల్లో మద్యంకు వ్యతిరేకంగా సంతకాలు సేకరించారు. గుంటూరు జిల్లా సత్తెనపల్లిలో మద్యంకు వ్యతిరేకంగా లక్ష సంతకాల సేకరణ చేశారు.

మరుగుదొడ్ల సమస్యలపై: 18-10-17న ఒంగోలు పట్టణంలోని జయప్రకాష్ కాలనీలో మరుగుదొడ్ల సమస్యపై కలెక్టర్ ఆఫీసు వద్ద 30 మంది మహిళలతో ధర్నా చేసి గ్రీవియన్స్ లో మెమోరాండం ఇచ్చారు.

విజయనగరం డివిజన్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో రామకృష్ణ నగర్, కామాక్షి నగర్ లో మరుగుదొడ్లు కట్టించాలని కలెక్టరేట్ వద్ద ధర్నా చేశారు.

వర్తంతి సభలు: ప్రకాశం జిల్లా ఒంగోలులో టాన్యా వర్తంతి సందర్భంగా ఐదవ, చంద్రయ్య నగర్ డవలప్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో 26-10-17న చంద్రయ్య నగర్లో ఉచిత వైద్య శిబిరం నిర్వహించారు. ఈ వైద్య శిబిరంలో 200 మంది పాల్గొన్నారు. ఈ సభకు ఐదవ కార్యదర్శి డి. రమాదేవి, కె. సుబ్బరావమ్మ, మున్స్వర్ సుల్తాన్ డా॥ రంగారావు, డా॥ కృష్ణకుమారి, డా॥ ఉదయని, జెవివి, డివైఎఫ్ఐ నాయకులు పాల్గొన్నారు. సి.ఎస్ పురంలో టాన్యా జయంతి సందర్భంగా 130 మందితో సభ, మెడికల్ క్యాంపు జరిగింది. కామ్రేడ్ తవనం సుబ్బాయమ్మ వర్తంతి సందర్భంగా 5చోట్ల సభలు జరిగాయి.

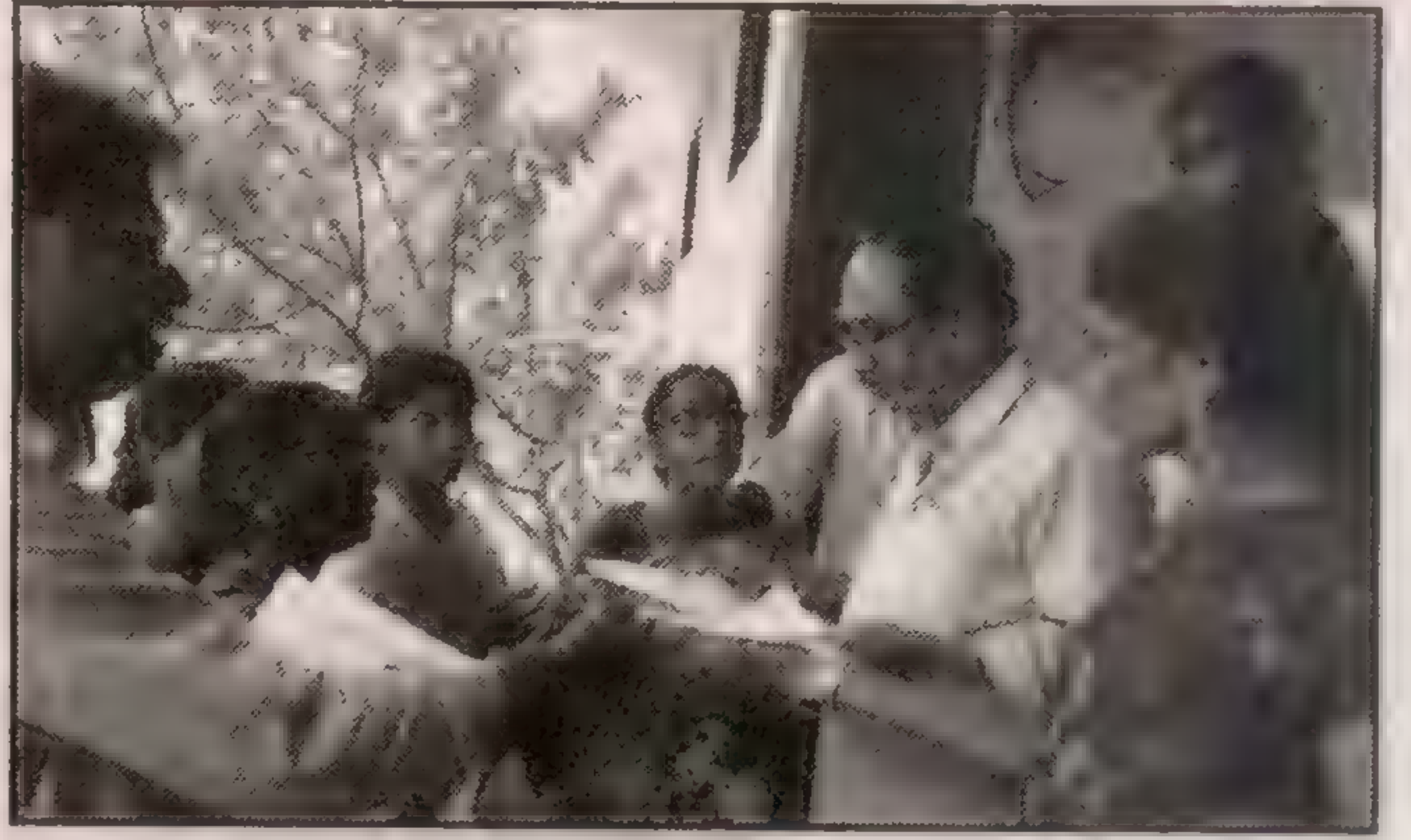
నెల్లూరు జిల్లాలో జరిగిన రొట్టెల పండగ సందర్భంగా ఐదవ నాయకులు మంచినీటి సరఫరా చేశారు. మధ్య నియంత్రణ రొట్టెలు పంచారు.

24-10-17న తూర్పు గోదావరి జిల్లా కాకినాడ జగ్గంపేట హాస్టల్లో విషాహారం తినడం వల్ల అనారోగ్యానికి గురైన విద్యార్థినులను ఐదవ కార్యదర్శి డి.రమాదేవి, జిల్లా కార్యదర్శి రమణి,

నగర కార్యదర్శి సుభాషిణి, జెవివి నాయకులు వి.ఎస్.ఎస్.రెడ్డి పరామర్శించారు. వసతి గృహాల్లోని విద్యార్థులకు సరైన సదుపాయాలు కల్పించాలని, విద్యార్థినులందరికీ వైద్య సేవ అందించాలి వారానికొకసారి అధికారులు తనిఖీ చేయాలని అన్నారు.

విశాఖ జిల్లా చోడవరం పరిధిలోని బుచ్చయ్యపేట నందు మహిళలు వారి వారసత్వ భూముల్లో పనులుచేస్తూ ఉండగా ఆ భూములు తమవని బెదిరించి వారిపై అధికార పార్టీ నేత తన అనుచరులతో కలసి కాళ్లు చేతులు కట్టేసి వారి నోట్లో గుడ్డలు కుక్కి వారిని చంపేందుకు ప్రయత్నించారు. ఆ భూములు విడిచి వెళ్లకపోతే చంపేస్తామని బెదిరిస్తున్నారని బాధిత మహిళలు ఆవేదన వ్యక్తంచేసి తమకు న్యాయం చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని వేడుకున్నారు. మహిళా రైతులను హత్య చేస్తామని బెదిరించినందుకు నిరసనగా

ఐదవ నాయకులు భూ కబ్జాదారులను కఠినంగా శిక్షించాలని కోరతూ ధర్నా చేసి తదనంతరం ఆర్.డి.ఒ కు మెమోరాండం ఇచ్చారు.

అందాల పోటీలపై : విశాఖ నగరంలో అక్టోబరు 26వ తేదీన మిస్ విశాఖ పోటీలను రద్దు చేయాలని జాయింట్ కలెక్టరుగారికి,

సి.పి గారికి మెమోరండం ఇచ్చారు. 28వ తేదీన గాంధీ విగ్రహం వద్ద ధర్నా నిర్వహించారు. 29వ తేదీ మేఘాలయ హోటల్లో అందాల పోటీలు నిర్వహిస్తుండగా వాటిని రద్దు చేయాలని మహిళా సంఘాలు నిరసన తెలియజేస్తుండగా పోలీసులు మహిళలపై విచక్షణారహితంగా తమ జులుం ప్రదర్శించి బట్టలు లాగేసి వ్యాసుల్లో కుక్కారు. అందాల పోటీల నిర్వాహకులు మహిళా సంఘాల నిరసనకు తలొగ్గి పోటీలను వాయిదా వేశారు. ఈ పోటీలను శాశ్వతంగా రద్దుచేయకపోతే మంత్రి ఇంటిని ముట్టడిస్తామని మహిళా సంఘాలు హెచ్చరించాయి. అక్టోబరు 30వ తేదీన పోలీసుల అరాచకాలపై నిరసన వ్యక్తం చేస్తున్న సంఘ కార్యకర్తలపై లాఠీ చార్జి చేసి బట్టలు లాగేస్తూ అరెస్టుల పర్వాన్ని సాగించారు. అక్రమ కేసులు బనాయించారు. అన్ని సంఘాలతోను, రాజకీయ పార్టీలతోను రౌండ్-టేబుల్ సమావేశం జరిగింది.

30-10-17న విజయవాడ నగరంలోని లెనిన్ సెంటర్లో అందాల పోటీలను వ్యతిరేకిస్తున్న మహిళా సంఘాల ప్రతినిధులపై విశాఖపట్నం పోలీసుల దౌర్జన్యాన్ని నిరసిస్తూ మహిళా సంఘాల ఐక్య పోరాట వేదిక నాయకులు మానవహారం ఏర్పాటు చేశారు.

ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి, పి. దుర్గా భవాని, గంగా భవాని, పి.దుర్గాంబ, భారతి, కె.శ్రీదేవి, ఆదిలక్ష్మి, పి.పద్మ, కె.దుర్గ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ప్రజా సంఘాల క్యాండిల్ ర్యాలీ: కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రజా వ్యతిరేక విధానాలకు, మతోన్మాదానికి వ్యతిరేకంగా ప్రజా సంఘాల ఐక్య వేదికన 30-10-17న విజయవాడ నగరంలోని తుమ్మలపల్లి కళాక్షేత్రం నుండి లెనిన్ సెంటర్ వరకు ర్యాలీ చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో వి.వెంకటేశ్వర్లు అధ్యక్షత వహించారు. వి.ఉమా మహేశ్వరరావు, వై.కేశవరావు, పి.పెద్దిరెడ్డి, డి.రమాదేవి, పి.జమలయ్య, కె.ధనలక్ష్మి, కె.స్వరూపరాణి, అజయ్ కుమార్, ఆవుల శేఖర్, జల్లి విల్సన్, కె.సుబ్బారావు, బుట్టి రాయప్ప, మహిళా దుర్గా భవాని తదితరులు పాల్గొన్నారు. తూర్పు గోదావరి, తూర్పు కృష్ణ, ఒంగోలు, నెల్లూరు, తిరుపతి విజయనగరం, కర్నూలు మొదలగు జిల్లాల్లో క్యాండిల్ ర్యాలీల్లో ఐదవ నాయకులు పాల్గొన్నారు.

ఒంటరి మహిళల సర్వే: కృష్ణ వెస్ట్లో 3 డివిజన్లలో సర్వే చేసి సదస్సు నిర్వహించారు.

నిత్యావసర వస్తువుల ధరలపై: విజయవాడ ఒన్టాన్లోని 37వ డివిజన్లో చౌక దుకాణాలను రిలయన్స్కు అప్పగించేందుకు సిద్ధమయిన ప్రభుత్వ విధానాలను నిరసిస్తూ నిత్యావసర సరుకలను చౌక దుకాణాల్లోనే ఇవ్వాలని 37, 57 డివిజన్లలో రౌండ్-టేబుల్ సమావేశాలు జరిగాయి. నెల్లూరు జిల్లాలో రేషన్ షాపులోనే సరుకులు ఇవ్వాలని, గ్యాస్ ధర, నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు తగ్గించాలని గాంధీ బొమ్మ సెంటరు నుండి అంబేద్కర్ బొమ్మ సెంటర్ వరకు ర్యాలీ చేశారు.

నిర్వాసితులకు మద్దతుగా: శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వంశధార నిర్వాసితులకు మద్దతుగా ప్రజా సంఘాలు పిలుపునిచ్చిన 'ఛలో వంశధార' కార్యక్రమంలో ఐదవ నాయకులు పాల్గొన్నారు. ఈ

సందర్భంగా నాయకులను అరెస్ట్ చేసినందుకు నిరసనగా బంద్లో పాల్గొన్నారు.

ఆఫీస్ ఓపెనింగ్: వెస్ట్ కృష్ణ ఇబ్రహీం పట్నం మండలంలోని కొండపల్లి గ్రామంలో ఐదవ ఆఫీసు నూతన భవనాన్ని ప్రారంభించటం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమానికి డి.రమాదేవి, కె.శ్రీదేవి, కొండపల్లి గ్రామ సర్పంచ్ అమ్మాజీ, నాగార్జున స్కూల్ ప్రిన్సిపల్ జోని కుమారి ముఖ్య అతిథులుగా పాల్గొన్నారు. తదనంతరం సభ జరగగా ఈ కార్యక్రమానికి 150 మంది పాల్గొన్నారు.

కమిటీలు: కర్నూలు నగరంలో 36వ వార్డులో 100 మందితో జనరల్ బాడీ సమావేశం జరిగింది. వార్డ్ కమిటీ ఎన్నుకున్నారు.

అరెస్టులకు వ్యతిరేకంగా సింహాచలంలో రాస్తారోకో

విజయవాడలో ప్రజా సమస్యలపై కొవ్వొత్తుల ర్యాలీ

భీమనపల్లిలో మద్యంషాపుకు వ్యతిరేకంగా మహిళల ఆందోళన

విశాఖలో కాలుష్యానికి వ్యతిరేకంగా ధర్నా

కొండపల్లిలో విద్యా కార్యాలయం ప్రారంభం

ఆంధ్రాల పోలీసు రద్దు చేయాలని డిఆర్‌హోకి మేమొంరాండం ఇస్తున్న మహిళా సంఘాలు

నెల్లూరులో మద్యంకు వ్యతిరేకంగా సంతకాల సేకరణ

సత్తెనపల్లిలో మద్యంకు వ్యతిరేకంగా సంతకాల సేకరణ

మహిళా దృక్పథం పుస్తకావిష్కరణ

విశాఖలో అందాల పోటీలకు వ్యతిరేకంగా ధర్నా

విశాఖలో మహిళా నాయకులు ఆర్.ఎన్.మాధవి, జి. ప్రభావతిలను అరెస్టు చేస్తున్న పోలీసులు

విశాఖలో మహిళా నాయకుల అరెస్టులకు వ్యతిరేకంగా పోలీసు కార్యాలయం ఎదుట నిరసన మరియు విజయవాడ లెగిస్ సెంటర్లో ధర్నా

తుండుర్తిలో పుడేపార్క్ను వ్యతిరేకిస్తూ నిరసాధిక చీక్లలు

కాకినాడ సెజ్లో అరెస్టులను ధిక్కరిస్తున్న మహిళలు

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	CMV01/164
పుస్తకం పేరు	చైతన్య మాసం
తారీఖు	21-08-2023
ముందు అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద పైకా పేజీలు	NO
భాక పేజీలు	NO
లేఖ పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Maanika
పేజీలు విడదీసినది	Maanika
పూర్వ చేసినది	Sandhya
పరీక్ష చేసినది	RAMYA
పేజీలు పరిశీలించినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పూర్వ చెయ్యబడి	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	Good